

FÓKUSZBAN A FIÚGYERMEK

NOE TEVÉTEK

2022/3.

A CSALÁD MINDEN TAGJA SZÁMÁRA
346-347. SZÁM

BEKÖSZÖNŐ	3
• Fiúszoba	3
VEZETŐ TESTÜLETEINK MUNKÁJÁBÓL	4
• Vezető testületeink munkájából	4
• Szépirodalmi pályázat eredményhirdetés	4
KIEMELT HÍR	5
• Nagycsaládos esküvők	5
ELMÚLT IDŐSZAK ESEMÉNYEI	6
• Közgyűlési beszámoló	6
EGYÜTT SZÜLETÜNK	7
• Mit tehetünk nőként, anyaként a boldogságunkért?	7
PÉNZÜGYEK	8-10
• Hogyan hozhat gyermekünk felnőttként pénzügyileg tudatos döntéseket?	8-9
• ÁSZ	10
VÉDŐNŐK	11
• Hogyan erősíthetünk a „fiú” szerepre már kicsi kortól?	11
HELYI EGYESÜLETEINK ÉLETÉBŐL	12-17
BÜSZKESÉGEINK	18-21
• A mi fiaink, a mi büszkeségeink	18-21
CSALÁDI ÉLET	22-32
• Játékos fiúk, fiús játékok	22-23
• „A nőtől a szerénység az elvart, a férfitől a bátorság”	24-25
• Nemi szerepek és a modelladás szerepe a serdülőök udvarlási szokásaiban	26-27
• A fiúk önbecsülése, avagy hogyan támogathatjuk a gyermekek egészséges önbecsülésének kialakulását	28-29
• Iskolai színjátás – egy régi-új módszer (nem csak) fiúk neveléséhez	30-32
SZÉPIRODALOM	33-39
• Vass Tibor: Családos	33
• Rónai Zoltán Balázs: Amiért megéri fiút nevelni (tűzön, vízen át)	34-35
• Petrus Gabriella: Sziámi ikrek – Min múlik?	36-39
BESZÉLGETÉS	40-42
• A mi „kis Csodánk”	40-42
ÉLETMÓD	43-45
• Pánczél Róbert: A fiúk nevelése	43
• A videojátékok világa	44-45
KÖNYVAJÁNLÓ	46
• Könyvajánló	46
KEDVEZMÉNYEK	47
• Kedvezmények	47
PARFINÉRIA	48-49
• Római Szent Lőrinc Görögkatolikus Asztaltársaság, Pécs	48-49
GYERMEKKUCKÓ	50-59
• Fántini, a hős lovag	50-52
• Mit játszunk? – Társasjáték ajánló	53
• Rejtély	54-55
• Őszi Találkozó meghívó	56
• BINGÓ	57
• Vidám Vakáció	58-59
ÖRÖMHÍR	60

Készült az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával.

Felelős kiadó: Kardosné Gyurkó Katalin, a NOE elnöke
Főszerkesztő: Forgács Laura
Felelős szerkesztő: Nemes Attila
Tipográfia: Székelyhidi Zsolt
Grafika: Szalay Éva, Reményhal Kft.
1056 Budapest, Március 15. tér 8.
Tel./fax: 235-0945, 317-4909, 317-4563,
NOE-FON
70/771-6565
NKÖM nyilvt. szám: 2.2/6811/2000
ISSN 1788-9103
Honlap: www.noe.hu
E-mail: noe@noe.hu
Félfogadás: szerda 10-16, péntek: 10-13.30
Ebédszünet: 12.30-13.00

A NOE számlaszáma:
11705008-20109369 (OTP Bp., V. kerületi fiók)
NOE tagdíj alszámla száma: 11705008-20474210
NOE adószáma: 19024471-1-41
A Családjainkért Alapítvány számlaszáma:
11705008-20427799 (OTP Bp., V. kerületi fiók)

A Nagycsaládosok Országos Egyesülete, a Családjainkért Alapítvány és az Otthon Segítünk Alapítvány közhasznú.

A Családjainkért Alapítvány számlaszáma:
OTP Bp., V. kerületi fiók 11705008-20427799

Az Otthon Segítünk Alapítvány adószáma: 18468414-1-42
számlaszáma: MKB Bank 10300002-20131045-00003285

Nyomta: Korrekt Nyomdaipari Kft.

RÉGIÓKÖZPONTOK ELÉRHETŐSÉGEI

Al-Duna Régiós Iroda VARGÁNÉ KUNCZT ORSOLYA 70/331-0760 kunczt.orsolya@noe.hu	Dél-Alföld Régiós Iroda BENEDEK SZILVIA 70/332-3509 benedek.szilvia@noe.hu
Balaton Régiós Iroda MOLNÁRNÉ BUDAI ANGELIKA 70/614-4978 budai.angelika@noe.hu	Felső-Duna Régiós Iroda HORVÁTH HAJNALKA 70/776-0011 horvath.hajnalka@noe.hu
Budapest és Közép-Magyarország Régiós Iroda Észak-Magyarország Régiós Iroda RENDEK ILDIKÓ 70/934-3340 rendek.ildiko@noe.hu Telefonos ügyintézés: H-P 8-16 Személyesen: előre egyeztetett időpontban	Felső-Tisza Régiós Iroda DELINÉ SZOLANICS ZSUZSANNA 70/521-2912 szolanics.zsuzsanna@noe.hu

A 346-347. sz. NOE Levelek címlapján
Scherer-Csabai Gyöngyi kisfia, Tomi szerepel.
A fotót Vadócz Dávid készítette.

A NOE Levelekben szereplő kedvezményes ajánlatok kizárólag NOE-tagokra vonatkoznak.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Az újságban megjelenő hirdetések kereskedelmi jellegűeknek minősülnek. A hirdetések tartalmáért felelősséget nem vállalunk.

A NOE Levelek 348-349. számának lapzártája:
2022. július 31.

NEMES ATTILA

Fiúszoba

Szerkesztőségünk férfi tagjaként külön öröm volt számomra, hogy kiemelkedően sokan ragadtak tollat és írták meg, miért büszkék fiúgyermekükre. Döntő többségben anyukák írtak büszkeségeikről, ami nem is meglepő, azonban a lapszámunkban szereplő írások közt sok újdonságra, sőt meglepetésre bukkanhatunk. Mindjárt az elején kiderül, hogy mi, fiúk, csecsemőként sokkal fázósabbak vagyunk. És visszagondolva, kisgyermekként én is a barátaimmal „bunyóztam” leggyakrabban. Az udvarlási szokásainkról szóló cikkben második olvasásra sem találtam újdonságot, hiszen egy hozzám hasonlóan sokat próbált és büszke férfiú – azaz mindegyikünk – teljesen nyilvánvaló, hogy mindent tud és mindent kipróbált már. Ez persze igaz a virtigli kamaszkori szerelemre is, de azért nem árt, ha a szülőként, így egyben látjuk a helyzetet. A jelen és a jövőendő férfitá éró ifjúi kapcsán különösen

fontosnak tartom, hogy tisztában legyünk azzal, mit tehetünk annak érdekében, hogy a fiúk önbecsülése egészségesen alakuljon. A férfias játékok ügyét is körbejárja egyik szerzőnk, s meglátásait bizony érdemes kipróbálni a gyakorlatban is. A szépirodalom szemüvegén keresztül is rátekinthetünk e kérdésre, ahogy játékok, rejtvények, sőt fiús ételek is segítenek közelebb hozni a fiúkat az olvasóhoz, kicsit bekukkantva e titokzatos lények belső szobáiba.

Új rovatot is indítunk ebben a lapszámunkban, amelynek témája a pénzügyi tudatosság. Mindezt nagyon gyakorlatias megközelítésből tesszük, köszönhetően a Magyar Államkincstár és az Állami Számvevőszék szakembereinek.

Minden olvasónknak kívánok élményekkel teli nyarat és nagyszerű olvasmányélményeket!

NEMES ATTILA

KADOSNÉ GYURKÓ KATALIN

Vezető testületeink munkájából

Az elnökség a februári ülésén:

- 69 egyéni és 114 taggyesületi tagcsalád felvételéről döntött
- megkezdte a NOE költségvetésének tárgyalását és a 2022-es évi költségvetésének tervezését
- megszavazta Vörös Antónia felvételét – három hónap próba-idővel - Pénzügyi referens pozícióra

Az elnökség a márciusi ülésén:

- 108 egyéni és 113 taggyesületi tagcsalád felvételéről döntött
- Tóthné Nácsa Irén tájékoztatta az elnökséget a Családjainkért Alapítvány munkájáról, helyzetéről
- elbírálta az Arany, Ezüst és Bronz Bölcső díjra, valamint az Elismerő Oklevélre beérkezett javaslatokat.
- az ukrajnai háborús helyzetben próbál a NOE is segíteni. Az elnökség megszavazta a Beregszászi Máltai Szeretetszolgálat és a Kárpátaljai Magyar Nagycsaládos Egyesület támogatását. Ezen kívül a NOE eljuttatott 8 db befőzőautomatát a határra, amivel teát tudnak főzni a menekülteknek. Felmértük, hogy hány család fogadna be menekülteket. Több NOE szerveztünk is gyűjtött adományt, amit eljuttattak a határra.
- folytatta a költségvetés tárgyalását, elfogadta a NOE 2021. évi pénzügyi tény és a 2022. évi pénzügyi tény táblázatát
- megvitatta a belső pályázat kiírásával kapcsolatos javaslatokat és egyetértve megállapodtak abban, hogy a belső pályázat

keretösszegét felemelik 10 millió forintra (6 mFt egyéb felhasználás + 4 mFt NOE nevére szóló számlával)

Az elnökség az áprilisi ülésén:

- meghallgatta Hegedűs Réka az Otthon Segítünk Alapítvány vezetőjének tájékoztatóját az Alapítványban folyó munkáról
- megszavazta és elfogadta a NOE 2021. évi egyszerűsített éves beszámolóját (mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő melléklet és közhasznúsági jelentés) és a 2022. évi pénzügyi tervet
- határozott a belső pályázat kiírásáról
- 129 egyéni és 138 taggyesületi tagcsalád, valamint a Levendula Nagycsaládosok Egyesület felvételéről döntött
- megválasztotta a Mandátumvizsgáló Bizottság elnökét és tagjait
- megválasztotta a Szavazatszámoló Bizottság elnökét
- elbírálta a Jubileumi Bölcső díjra, a NOE díjra és a Hűség díjra beérkezett javaslatokat

Az elnökség a májusi ülésén:

- 83 egyéni és 163 taggyesületi tagcsalád felvételéről döntött

KADOSNÉ GYURKÓ KATALIN

„Ha nem lenne családom...” Szépirodalmi pályázat eredményhirdetés

Tavaly úgy határoztunk, hogy ismételten szépirodalmi pályázatot hirdetünk azzal a céllal, hogy átgondoljuk, s megfogalmazzuk személyes viszonyunkat a családhoz.

Több mint 40 pályamű érkezett be kiírásunkra. Hatalmas öröm számunkra, hogy a pályázat ennyi embert mozgott meg országwide.

Népszerű szépirodalmi pályázatunk eredményhirdetéséhez érkeztünk.

A zsűri választása a következő pályaművekre esett:

1. helyezett: **Petrus Gabriella**: *Sziámi ikrek*
2. helyezett: **Andrási Mária**: *Ha nem lenne családom...*
3. helyezett: **Richter Anikó**: *Bethlehem Csillaga*

A díjazott írásokat a honlapon, illetve a NOE Levelekben is közöljük. Petrus Gabriella díjnyertes pályázata a 36. oldalon kezdődve olvasható.

A beérkezett pályaművekből egy háromtagú szakmai zsűri választotta ki a legjobbnak ítélt írásokat, melynek tagjai Kadosné Gyurkó Katalin (a Nagycsaládosok Országos Egyesületének elnöke); Csenger Levente (József-Attila-díjas író, pedagógus, idegenvezető); Petőcz András (József Attila-díjas, Márai Sándor-díjas és Magyarország Babérkoszorúja díjas, a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével kitüntetett magyar író, költő, szerkesztő) voltak.

Különdíjban részesül:

1. **Csoma Zoltán**: *Ha nem lenne családom...*
2. **Jánosi Kincső**: *Anyá, fiú, család*
3. **Varga Melinda**: *Ha nem lenne családom...*

Mindenkinek köszönjük a részvételt! A díjazottaknak pedig ezúton is gratulálunk!

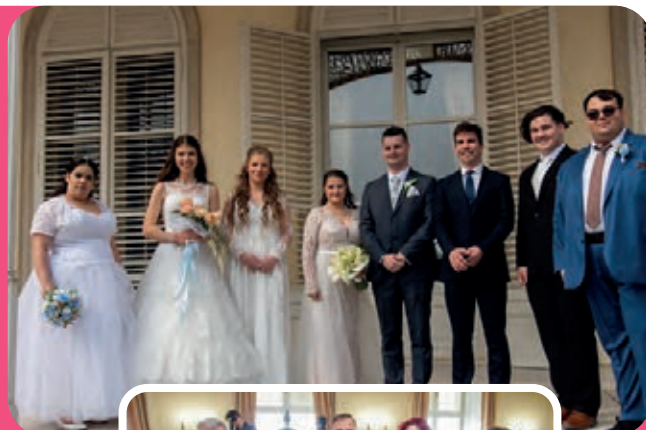
FORGÁCS LAURA

Nagycsaládos esküvők

A Nagycsaládosok Országos Egyesülete immár harmadik alkalommal hirdetett pályázatot „Nagycsaládos esküvő” címmel az Alapszabályban foglalt feladata (az élet és az anyaság tiszteletére nevelés, a házassá- gért és a jövő generációjáért érzett felelősség erősítése) megvalósításának céljából. A kiválasztást köve- tően egyesületünk hét fiatal jegyespárnak szervezte meg az esküvőjét, akik két egymást követő hétvégén a fehérvárcsurgói Károlyi-kastélyban, ill. Budapesten a Királyi Lovardában mondták ki a boldogító igent.

Fehérvárcsurgó – Károlyi-Kastély

Mindenki izgatottan várta, hogy március 19-én, a boldogság világnapjának előnapján négy gyönyörű pár járuljon az anya- könyvvezető színe elé, hogy összekössék életüket. A szervezők és párok már egy nappal korábban megérkeztek a helyszínre, ahol a főpróba után a vőlegények meglepetés-szerenáddal kedveskedtek menyasszonyaiknak, majd az ifjú jegyespárokat egy kis zenés táncmulatság várta. Szombat reggel pedig kez- detét vette a készülődés. A kastély izgatott várakozással telt meg. A fodrászok, sminkesek, örömannyák, örömapák, tanúk és gyakorlatilag mindenki sürgött-forgott, hogy 11 órára, az eskü- vői ceremónia kezdetére minden és mindenki készen álljon. A különleges eseményt megtisztelte jelenlétével Szentkirályi Ale- xandra kormányzó; Törő Gábor országgyűlési képviselő és Temesvári Krisztián, Fehérvárcsurgó polgármestere is. Az igazán megható házasságkötési ceremóniát követően a párok és a násznép fenséges ebéddel folytathatta az ünneplést.

Budapest – Királyi Lovarda

A fehérvárcsurgói esküvők utáni héten, március 26-án ismét festői környezetben, ezúttal a budapesti Királyi Lovardában mondta ki a boldogító igent, a másik három kiválasztott je- gyespár. Annak köszönhetően, hogy a szertartás csak 14:30- kor kezdődött, ezen a délelőttön a korábbinál jóval nyugod- tabb, komótosabb készülődés vette kezdetét. A csupa mosoly menyasszonyok boldogan készülődtek, fotózkodtak, vőlegé- nyeik pedig fogadták a vendégeket. Az eseményen jelen volt Raul Sanchez, az ELFAC főtitkára is, aki kedves ajándékkal kö- szöntötte a párokat, a zenei kíséretet pedig a Benyus testvé- rek szolgáltatták. A megható ceremóniát követően a násznép lovasbemutatón vehetett részt, amíg az ifjú házások fényké- péseikkel elvonultak fotózkodni. Ezt követően a párok és a násznép különleges vacsora mellett ünnepelhettek tovább.

Reméljük, hogy mind a párok, mind hozzátartozóik, barátaik jó szívvel és örömmel emlékeznek vissza ezekre az igazán kü- lönleges esküvőkre.

FORGÁCS LAURA

KADOSNÉ GYURKÓ KATALIN

Közyűlési beszámoló

Egyesületünk megismételt éves közgyűlését 2022. május 14-én tartottuk meg a budapesti Szent Margit Gimnáziumban. A rendezvény eleve különleges volt, hiszen díjátadás és tisztújítás is történt, azonban ami igazán rendhagyóvá tette, az a NOE 35. születésnapjára ünnepi programsorozatának kezdete volt.

A tisztújítás eredményeképpen a NOE elnöksége az alábbiak szerint alakult át:

elnök: Kardosné Gyurkó Katalin

maradó elnökségi tagok: Görcz Gyula Csaba, Herbert Gábor, Kapot Ildikó, Kutasi József, Péterné Novák Krisztina
új elnökségi tagok: Bak László, Dr. Herczeg Krisztián, Dr. Kuttassy Jenő

elnökségi póttagok: Kisné Szirtes Andrea, Koós Judit

leköszönő elnökségi tagok: Joó Kinga, Ulicsák Péter, Vári Ferenc
A leköszönő elnökségi tagoknak ezúton is köszönjük a munkáját!

Természetesen, idén sem feledkeztünk meg az egyesületünkért dolgozó, az egyesületünket támogató személyekről és cégekről, így hagyományainkhoz híven díjaztuk őket.

A NOE elnöksége által 2015-ben alapított HÚSÉG-DÍJ tükrözi a díjazott személynek az egyesülethez és a közösséghez való hűségét.

2022-ben HÚSÉG DÍJ-ban részesült: Joachim Györgyné, Németh Zoltánné Marika, Soós Gyula

NOE Díj-at elnökségünk az egyesületünkért végzett sokéves, kiemelkedő vagy a családokért végzett rendkívüli, áldozatos munkáért adományoz. A NOE díj egyesületünk tagsága felé a legmagasabb elismerésünk, értékének megőrzése céljából minden évben erősen korlátozott számban ítéljük oda.

2022-ben NOE DÍJ-ban részesült: Borgula Pálné Edina, Farkas Albertné Erzsike, Janzsó Ferenc, Molnárné Bognár Éva, Sziráki Imre

A BÖLCSŐ-DÍJ-at a NOE választmánya alapította a nagycsaládokat anyagilag támogató magánszemélyek és szervezetek erkölcsi elismerésének jeléül.

2022-ben ARANYBÖLCSŐ DÍJ-ban részesült: Diagpro Home Kft., Egészségkórház Kft., Henkel Magyarország Kft., Lipóti & Partners Kft., Mága Zoltán, Magyarok Kenyere Alapítvány, Magyarországi Szóvivők Országos Egyesülete, Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó Zrt., OPUS TIGÁZ Gázhálózati Zrt., Premium Vision Szemészet és Optika, Pro Filii Alapítvány, RAVAK Hungary Kft., ZÁÉV Építőipari Zrt., Zikkurat Nonprofit Kft.

2022-ben EZÜSTBÖLCSŐ DÍJ-ban részesült: Baki Endre, BÉLYEGZŐMARKET Kft., Danti Üdülőtábor, Darnózségi Agrár Zrt., Eccofood Kft., GRANITE Real Estate Kft., Grundfos

Magyarország Gyártó Kft., Harley Tulajdonosok Klubja, Kolozsi József Kereskedelmi és Gépipari Kft, Molnár Tibor
2022. évben BRONZBÖLCSŐ DÍJ-ban részesült: ALBA FRUCTUS Kft, Balázi Csilla Könyvelőiroda, Balogh Lajos, Barkóczi Attila, Harmant Kft., LaLuna, Kaligráf Nyomda, Flowserve Hungary Services Kft., Magyar Nemzetközi Utazó Nagycirkusz, Panificio il Basilico Debrecen, Tormási Pizzéria, Dr. Szánthó Eszter

2022-ben JUBILEUMI BÖLCSŐ DÍJ-ban részesült: Drize Kádó Kft., Gödölle, Kékes, Mészáros & Szabó Szabadalmi és Védjegy Iroda, Holnap Kiadó, Inter-Computer-Informatika Zrt., Magyar Nemzeti Bank, MAVIR Zrt., Nemzeti Színház, Telenor Magyarország / Yettel, Vitaplus Kft., Auchan Magyarország Kft., CBA, Lakitelek Népfőiskola Alapítvány, Triton Life Szabó, Kocsis és Hunya Ügyvédi Iroda

ELISMERŐ OKLEVÉL-ben részesülnek, akik rendkívül szorgalmas munkájukkal segítik tagszervezeteink és a NOE munkáját.

2022-ben ELISMERŐ OKLEVÉL-ben részesült: Bak László, Baracska Tibor, Burkovics Lajos, Csajka Gizella, Dániel Magdolna, Dósáné Zana Tünde, Dr. Kemény Zsuzsanna, Faragó Vivien és Faragó Bianka, Gulyásné Budai Erika és Gulyás Sándor, Hajagos Nagy Ágnes, Herold Viktória, Horváth Henriette, Juhász Tömöri Katalin és Juhász Attila, Katóné Bece Mária és Kató József, Kemecsei Nagycsaládok Egymásért Egyesület, Kordikné Palotai Ágnes, Koren-Dienes Zsófia, Kormos Ildikó, Korpai Gábor József, Mesterné Kolozsi Anikó és Mester Ferenc, Mészáros Józsefné Icsuka, Mikolay Henriette, Molnár Andrea, Molnár-Schindler Katalin, Németh Anna, NOE Családi Kör Egyesület Nyíregyháza, Országné Molnár Katalin, Ölyüs Mónika, Pekelniczki Istvánné Marika és Pekelniczki István, Pethe Miklós, Podmaniczky Zolt, Prokópius Péter, Radnai Gábor, Ságody Csaba, Ságody Nóra, Simonné Szakál Ildikó Éva, Strigens Judit, Szabó család, Szabó Dóra, Szabó Zsuzsanna, Szakály Jánosné Rózsika és Szakály János, Szojka Csaba, Szojkáné Györfi Ibolya, Takácsné Kovács Mária, Tarjányiné Elter Tünde, Tímár Márta, Tóth Andorné Tímea, Tóth Melinda, Tóthné Nácsa Irén, Tumpekné Kuti Ágnes, Váradiné Balla Klára, Veréb Andrea, Versegi Mónika, Virág Tímea és Simon Tamás, Wiktor Antal

A Közgyűlés az Egyesület 2021. évi Egyszerűsített éves beszámolóját ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadta.

A Közgyűlés a közhasznúsági és kiegészítő mellékletet ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadta.

Mi tehetünk nőként, anyaként a boldogságunkért?

Hányszor hallom, hogy ha boldog az anya, boldog a gyerek, az apa, az egész család is. Na, de hogyan legyen boldog az anya? Hogyan legyen boldog mint nő? Mindig annak kell lennem? Mi van, ha nem érzek boldogságot? Ezek a felmerülő kérdések nyomasztó teherként nehezedhetnek az anyaságunkra.

A szülésfelkészítőinken résztvevők szülés utáni visszajelzéseiből azzal szembesülünk, hogy a gyermekágyi időszakban mint nők, anyák mennyire egyedül, elszigetelődve érezhetjük magunkat. A szülésre egyre több pár már tudatosan készül, a várandósság vége felé figyelmük leginkább a szülésre fókuszál. Csak szülessen meg a kisbaba, legyen egészséges, ez a lényeg. Valóban az, de a gyermekágyi időszakra való készültség fontossága valahogy elhomályosul. A gyermekágy a kisbaba világra jövetelével veszi kezdetét. Új, változásokat hozó időszak ez a kialakuló család életében, amelyben a születés előtt bevált megoldások már nem mindig hatékonyak. Hallottál már gyermekágyas terv készítéséről? Ki/kik segített/ek neked ebben az időszakban?

Mert ilyenkor az anyának igen sok segítségre van szüksége, kíváltképp az első hetekben. Például, hogy valaki főzzön neki, segítsen a takarításban, gondoskodjon róla, gyümölcslevet, gyógyteát kínáljon, ha van több gyermek, akkor gyerekvigyázó kellhet. Az anyáknak megerősítő, bátorító szavakra és szeretetre is szükségük van. Ezeket a teendőket bárki a családból, rokonok, barátok vagy szomszédok közül elláthatja. Ha a családtól vagy barátoktól nem kapjuk meg a gondoskodást, akkor anyaként gyakran magányosan érezhetjük magunkat az új helyzetben, amiben rengeteg felelősség, elvárás, feladat nehezedik ránk.

Ezzel a nehézséggel szembesülve három évvel ezelőtt egy forró nyári napon feltettük magunknak a kérdést, hogy mi mit tehetnénk a gyermekágyas asszonyokért. Hogyan támogathatnánk őket ebben a nagyon érzékeny, hatalmas testi és lelki változásokkal teli időszakban. A kérdésfeltevést megbeszélések, gondolkodás, tettek követték, így indult útjára két éve anyák számára a Mamafonó, amelyen heti két órában tudnak részt venni babáikkal együtt. A heti alkalmakon olyan érzékeny témákat beszélünk át, mint a szülésélmény, a párkapcsolati változások, a szoptatás, az intimitás, az elengedés, miközben a résztvevők takarót horgolhatnak a gyermekeiknek. A Mamafonó egy olyan hely, ahol azokkal találkozhatasz, akik azon az úton, változásokon mennek keresztül, amin Te. Abban támogat Téged, hogy a gyermekágyas időszakot könnyebben, tapasztalataidat és érzéseidet megosztva, kapaszkodókat kapva éld át.

„És a Mamafonó löketet adott, hogy jobban magamra találjak. Csomó minden elindult bennem, hogy nőként, anyaként, szeretőként hogyan találom meg az egyensúlyt. Rohadtul nehéz, de jó ezt csinálni.” Ez és az ehhez hasonló visszajelzések azt mutatják, hogy a Mamafonó azzá tudott válni, aminek megálmodtuk, támaszt tud nyújtani a gyermekágyi időszak elején, elősegítve, hogy gyermekükkel, férjükkel együtt a megváltozott helyzetben is boldog nők, anyák tudjanak lenni.

BAKONYI MÁRTI ÉS ENTZ SAROLTA PERINATÁLIS SZAKTANÁCSADÓK, EGYÜTT SZÜLETÜNK ALAPÍTÓI

ÍRJ NEKÜNK! egyuttszuletunk@gmail.com

Hogyan hozhat gyermekünk felnőttként pénzügyileg tudatos döntéseket?

Start-számla és Babakötvény mint jó példa

„Mintha csak tegnap lett volna, hogy megszületté!” – hányszor hangzik el a mondat a megatódott szülők, nagyszülők szájából egy-egy ballagáson! Ilyenkor még távolinak tűnhet az a pillanat, amikor gyermekünk megkezdí majd önálló életét... Mikor még kisgyerek, bele sem gondolunk abba, hogy az önálló életkezdés első éveí milyen anyagi terhet rónak gyermekünkre és ránk, szülőkre is.

Szülőként mindannyian a legjobbat szeretnénk nyújtani gyermekünknek. Ennek egyik fontos eleme a pénzügyi tudatosságon alapuló megtakarítás képzése, mellyel hozzájárulunk a „fészekből kirepülő” fiatal felnőtt anyagi biztonságának megalapozásához.

Első állami támogatás az újszülöttnek: életkezdési támogatás

Az **életkezdési támogatás** (jelenleg 42.500 Ft.) egy juttatás a Magyar Államtól minden újszülöttnek, amit egy ún. Életkezdési Letéti Számlán írnak jóvá. Ez az összeg pedig, amíg ezen a számlán marad, minden évben az infláció mértékével megegyező mértékben kamatozik. Ez - a kamatozást tekintve - már önmagában véve is pozitív, de lássuk, hogyan lehet ehhez az összeghez még magasabb kamatozást és állami támogatást megszerezni a Magyar Államkincstárban vezetett Start-számla megnyitásával!

Tudja, mi a legjobb START az életben gyermekének?

Start-számlán Babakötvényben kamatoztassa megtakarításait gyermekének akkor is, ha ő már nem kisbaba! A Kincstári **Start-számla** megnyitását a szülő, törvényes képviselő vagy a közeli hozzátartozó kezdeményezheti a gyermek születésének napjától bármikor 18 éves korig. Egyszerű, ingyenes és gyors, hiszen személyes megjelenés nélkül az Ügyfélkapun keresztül is megnyitható. A számlának nincs semmilyen költsége, mentes mindennemű adó, járulék és illeték alól. Nincs kötelezően előírt minimális befizetési kötelezettség (az anyagi helyzetünknek megfelelően fizethetünk be rá), tehát, azok számára is előnyös, akik nem tudnak havonta fix összeget félretenni. Akár egy-egy karácsonyra vagy születésnapra a nagyszülők, rokonok által a gyerekeknek ajándékra szánt pénz is elhelyezhető a számlára, hiszen bárki befizethet rá. Az egyéni befizetések után pedig az állam további támogatást nyújt (a befizetett összeg 10%-áig, de legfeljebb évi 12.000 forintot), ezzel is ösztönözve a hosszú távú megtakarítási szándékot.

Hogyan lesz ebből 8,1%-os kamatozású Babakötvény?

A Start-számla megnyitását követően a Magyar Államkincstár automatikusan kezdeményezi az életkezdési támogatás áthelyezését a Start-számlára, ahol az összeget automatikusan a gyermek születési évéhez igazodó **Babakötvénybe** fekteti be. Az életkezdési támogatás összege, a Start-számlán jóváírt összes befizetés és a későbbi aktuális kamatok is automatikusan ugyanabba a Babakötvénybe kerülnek befektetésre.

A Babakötvény kamatozása fix 3 százalékkal meghaladja a mindenkorí inflációt, így **jelenlegi kamata 8,1%**. A befektetés visszafizetésére állami garancia vonatkozik.

Letéti számlán hagyva az életkezdési támogatás összegét, **19 év múlva 74.524 Ft gyűlik össze**, ha minden évre 3%-os inflációval számolunk. Ugyanez az összeg **Start-számlára helyezve 128.588 Ft** lesz, hiszen infláció **+ 3%-kal** kamatozik – ezért fontos megnyitni a Start-számlát akkor is, ha nem tervezzük befizetni rá a jövőben!

Amennyiben gyermekünk Start-számlájára kisbaba korától kezdve 19 éven át befizetünk rá havi 5000 Ft-ot, gyermekünk várhatóan **2.403.323 Ft-tal** kezd felnőttkora első éveit. Ha viszont 10 000 Ft-ot fizetünk be rá havi rendszerességgel, 19 év alatt **4.688.779 Ft gyűlik össze** fiatal felnőtt gyerekünk számláján, ami már egy ingatlan önereje is lehet lakáshiteles vásárlás esetén!

A számlához díjmentes online kényelmi szolgáltatásként a Kincstár ügyfélszolgálatain vagy Ügyfélkapun keresztül lehető-ség van hozzáférést igényelni a **WebKincstár**, **MobilKincstár**

felületekhez, melyekkel befektetéseinket kezelhetjük. Ezen a felületen **bárhon és bármikor** lehet bankkártyával **tetszőleges összeget befizetni**. Emellett személyesen (kézpénzben pénztári befizetés útján) vagy átutalással is lehet Babakötvényt vásárolni Start-számlára.

Gyakorlat teszi a mestert

Ahogy cseperedik gyermekünk, egyre nyitottabb lesz a világra: a szülők, barátok, rokonok példája óhatatlanul is kihat személyiségének kialakulására. Később főként ezek a személyes példák határozzák meg a pénzhez való viszonyát is, melyek hatással lesznek majd felnőtt életére.

Szülőként mindannyian azt szeretnénk, ha gyermekünk jól boldogulna az életben, jövedelmező munkája lenne, családot alapítana. Ehhez elengedhetetlenül szükség van olyan pénzügyi tudatosságra kialakítására, melyet már óvodás korban megalapozhatunk. Az ovisok elsődleges tanulási módszere az utánzás, a gyerek a pénzzel is megpróbál majd úgy bánni, ahogyan a felnőttektől látja. Ha megmutatjuk neki, hogy van egy számla, ami az ő nevére szól, és amelyre pénzt lehet gyűjteni – sőt a malacperselyben gyűjtött zsebpénzét is be lehet fizetni erre a számlára – úgy jó eséllyel keltjük fel érdeklődését nem csak a pénz iránt, hanem személyes példánkon keresztül megtaníthatjuk neki a rendszeres megtakarítás

fontosságát is. Ha a gyerek gyakorolja a pénzügyi tevényt, akkor ez szokásává válik és felnőtt korára már természetes lesz számára.

Később, középiskolás korában, megmutathatjuk neki Start-számlájának alakulását a Webkincstár/MobilKincstár felületen, elmagyarázhatjuk neki a befektetés életútját, olyan fogalmakat is megtanulhat, mint a kamatfizetés, névérték, piaci érték stb. Ilyenkor már bevonhatjuk a gyereket a Babakötvény vásárlásának folyamatába, felnőttként így nem lesz neki idegen az online bankolás, az utalás, a bankkártya, az államkötvény fogalma.

Játékos tanulás

Gyermeink pénzügyi kultúrájának fejlesztésére és ismereteinek bővítésére hasznos segítséget nyújthat a Magyar Államkincstár Játék-Kincstár játéka, mely szórakoztató formában járul hozzá a pénzügyi tudatosság megismeréséhez. Az alkalmazás több korosztály számára különböző nehézségi szinten összeállított szókirakó, memóriajáték, fogalomkitaláló, puzzle, stb. játékokkal segít megérteni az egyes pénzügyi fogalmakat. A játék androidos telefonokra, táblagépekre is letölthető, továbbá a <https://web-jatek-kincstar.allamkincstar.gov.hu/login> honlapon is elérhető és regisztráció nélkül vendégként is kipróbálható.

A pénzügyi tudatosságra nevelés legjobb terepe a család

A család a legkisebb gazdasági közösség, amelynek működéséhez ugyanolyan körültekintéssel kell meg-hoznunk pénzügyi döntéseinket, mint bármely vállalkozás vagy intézmény esetén.

Gyermekeink pénzügyi tudatosságra történő nevelése nemcsak a jövőbeni boldogulásuk miatt fontos, de az ország érdeke is. Bár az iskolapadban elsajátított ismeretek kétségtelenül fontosak, nem feledkez-hetünk meg azon családi minták jelentőségéről sem, amelyeket gyermekként mi is átértünk. Az otthon-ról hozott értékek ugyanis egy életre meghatároznak minket.

szó férfi-női szerepekről, konfliktusokról, párkapcsolatokról vagy pénzkezelésről.

Természetesen nagyon fontos, hogy mit mondunk a gyereknek, de még meghatározóbb, hogy mit teszünk, cselekedeteinkkel pedig milyen példát mutatunk nekik. Beszélnek-e például a szülők a bevételekről, a kiadásokról, a megtakarításokról vagy a hitelről? Bevonják-e a gyermekeket a pénzügyi döntésekbe? Van-e a gyerekeknek zsebpénze? Előfordulhat, hogy a szülők nem beszélnek pénzről a gyerekek előtt, és bár ez is minta, valószínűleg nem jó példa lesz számukra.

A tanulás legjobb terepe tehát a család, hiszen gyermeko-várlásunkban vagyunk a legfogékonyabbak arra, amit magunk körül látunk, ez pedig az élet minden területére igaz, legyen

Az Állami Számvevőszék társadalmi felelősség-vállalása jegyében nemcsak a közpénzügyi folya-matokra figyel, hanem a társadalom legkisebb egységére, az annak alapjait jelentő családokra is. Munkája során évek óta foglalkozik a magyar lakosság (köz)pénzügyi kultúrájának fejlesztésével, amely során arra törekszik, hogy erősítse a magyar családok (köz)pénzügyi kultúráját és pénzügyi ismereteit.

Ennek érdekében ezentúl a NOE Levelekben is igyekszik hasznos információkat és tanácsokat adni az olyan általános pénzügyeket érintő té-makörökben, mint a családi költségvetés, a hi-telfelvétel vagy a megtakarítások.

Egyáltalán nem mindegy, hogy mikor kezdi el a szülő a pénz-ügyi tudatosságra nevelést. Talán nem is gondolnánk, de már azzal is fejlesztünk, ha magunkkal visszük a gyermekünket miközben a banki ügyeinket intézzük, ha megengedjük, hogy ő fizessen a boltban vagy biztatjuk, hogy segítsen a postai csekkbefizetésnél. Nyugodtan mutassuk meg neki, hogyan kell készpénzt felvenni a bankautomatából, illetve vegyük elő azt a kockás füzetet is, amelyben a havi bevételeinket és ki-adásainkat vezetjük.

Tanítsuk meg időben a jövő generációját arra, hogy a pénz munkával szerezhető meg, illetve, hogy azt, hogyan kell oko-san beosztani, elkölteni, illetve közben tartalékot is képezni. Ezek bár egyszerűnek tűnő dolgok, mégis egy életre megha-tározzák a pénzhez fűződő viszonyunkat. Felnőttként pedig akár ezek a kellemes gyermekkori emlékek jelenthetik a kul-csot a pénzügyi kérdésekben való eligazodáshoz.

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

Hogyan erősíthetünk a „fiú” szerepre már kicsi kortól?

A teljesség igénye nélkül összeszedtem azokat a tulajdonságokat, amelyek már kisbaba kortól jellemzők a fiúkra. Ezek nem rossz, inkább érdekes, jellemző tulajdonságok. Azt is fontos tudni, hogy ezek általában, de, természetesen, nem mindenkire egyformán jellemzőek.

A védőnői munkám során szerzett tapasztalatok alapján a fiúkra gyakran jellemző:

- pici korban gyakran fázósak, nem szeretnek meztelenül lenni,
- kiscsecsemő korban szeretik, ha valami, akár csak egy vékony pelus van rajtuk pl. fürdés előtt, amit csak a vízben veszünk le,
- gyakrabban ijednek meg a saját végtagjaik koordinálatlan mozgásától,
- ha kibontjuk, szinte biztosan pisilnek, és inkább jó nagy adagot,
- ők a legtöbb esetben akkor is esznek, ha nem éhesek, nemcsak „kebelbarátok”, egyszerűen szeretnek enni,
- ők folyadékot is elég sokat isznak, náluk ez kézenfekvő,
- jobban szeretnek dobálni, kalapálni, mint matatni,
- kíváncsiak és felfedezőik, olyan helyeket találnak ehhez a lakásban, amelyekről nem is gondoljuk, hogy vannak
- kergetőznek, lövöldöznek, akkor is, ha nem adunk nekik fegyvert,
- de titkon bújósak, érzékenyek és anya nekik a minden,
- kevesebbet és később beszélnek (talán), viszont a lényeglátásuk gyakran jobb,
- fára, bokorra, kerítésre, szinte mindenre felmásznak,
- saraznak, dagonyáznak, „pocsolyáznak”,
- kisiskolás korig jellemzően gumis derekú nadrágot és tépőzáras cipőt szeretnek viselni.

Mit tehetünk, hogy erősítsük a „férfias” jegyeket?

Szerintem nagyon fontos a határok megszabása és következetes betartatása. Ez leginkább a napirend kialakításában játszik fontos szerepet, pl. ideje van a játéknak, az evésnek, az alvásnak.

A korlátok megnyugtatóan hatnak, biztonságot nyújtanak a gyerekeknek.

Szintén jó, ha néha „nem”-et mondunk, mégpedig azért, mert jó, ha tőlünk tanul meg nemet mondani. Ez később, kortárs közösségben nagyon jó szolgálatot tesz.

Az érintés szerepe szintén nagyon fontos, jó, ha tudatosítjuk a kisfiúban, hogy az az érzés, amit ő nyújt másoknak, lehet kellemes, pl. a simogatás, és lehet kellemetlen, pl. az ütés. A lényeg, hogy felismerje a különbséget és hogy miként lehet erősebb mozdulatot finomítani.

Már kicsi kortól érdemes a ruhák és a környezet színével erősíteni azt, hogy ő kisfiú.

Ez többnyire a határozott, akár sötétebb, tiszta színeket jelenti. Meglepően jól áll a kisfiúknak a sötétkék, a barna, a sötétszürke szín. Továbbá kényelmes legyen akár body, rugdalózó, kispadrág, fontos, hogy kellemes érzés legyen viselni.

A szoba, a környezet pedig funkcionálisan egyszerű, jól használható legyen inkább, mint nagyon díszes. Ha lehetőségünk van, akkor hinta, egyensúlyozó palló, gimnasztikai labda, sátor, kisbunker is legyen a szobában (persze nem minden). Hiszen a mozgási ingerekre nagy szükségük van.

Jó, ha megfigyeljük a gyermek lelki típusát, és ahhoz igazítjuk a nevelési stílusunkat.

Ez azt jelenti, hogy pl. az a gyermek, aki határozott egyéniség, az a határozott szülői magatartást tudja jól elfogadni.

A kíváncsi típusú gyerekeknek adjuk meg a kellő ingert, amit azért ne vigyünk túlzásba.

Aki szeret „molyolni”, a játékokkal hosszan elbábrálni, neki ehhez legyen elég idő és hely.

Aki folyton mozog, annak a gyerekek legyen ehhez elég nagy, biztonságos tér.

A kiskori nevelést tekintjük alapozásnak, később megtérülő „befektetésnek”. A kis- és nagykaszk korban igen fontos tényezővé válik a kortársak, a média és a környezet befolyásoló hatása. Véleményem szerint a jó alapokkal rendelkező gyermek számára ezeknek a hatásoknak a feldolgozása, valós helyükön történő kezelése megkönnyíti a hiteles fiatal felnőtté válást.

TÓTH GYÖRGYNÉ
VÉDŐNŐ

DÉL-ALFÖLD RÉGIÓ

Húsvét Csongrádon

A Bölcső Nagycsaládosok Csongrádi Egyesülete húsvét vasárnapjának délutánján az élő múzeumként funkcionáló Belvárosban gyermekprogramokkal szórakoztatta az ott megjelenteket. Jöttek is szépszámmal a gyerekek, kisebbek, nagyobbak. 10 feladatos nyuszifutamat kellett teljesíteniük ahhoz, hogy a végén megkapják jutalmukat. Volt ugróiskola, képkirakó, tojástorony, kézműveskedés, csirkepofozó, lengőteke, célbadobás, mocsárjárás, egyéb ügyességi játékok. Mindenki nagyon ügyes volt, a gyermekfoglalkozások alatt a szülők beszélgettek, nézelődtek, részt vettek egyéb húsvéti programokon. Tojáskiállításunk is volt, ahol az érdeklődők olyan madarak ritka tojásait nézhették meg, mint a strucc, a liba, a fűrj, a pulyka, a gerle, a gyöngyös, a fácán, a töröktyúk stb. Nagyon jól telt a délután, azt leszámítva, hogy a tavaszi szél minden porcikánkat alaposan átjárta.

ERŐSNÉ MARIKA

Nagycsaládos Nőnap Újkígyóson

Az Újkígyósi Nagycsaládosok Közhasznú Egyesülete az EFOP-1.3.5-16-2016-00168 „Önként a nagycsaládosokért” pályázat fenntartási időszakában szervezte meg nőnap rendezvényét.

A program elején a helyi közösség előtt is megköszönték Belicza Jánosné és Ugocsai Jánosné munkáját, akik korábban Köröstarcsán, a NOE Dél-Alföldi Régió találkozóján vettek át Önkéntes díjat Kardosné Gyurkó Katalin országos elnöktől.

Két tehetséges fiatalember kulturális műsorral készült: Priskin Péter klasszikus gitár darabokat adott elő, Varga Viktor verssel kedveskedett a jelenlévőknek. Mielőtt a fiúk, férfiak virággal köszöntötték a jelen lévő hölgyeket, Szebellédi Zoltán elnök nőnap köszöntőjében a nők társadalomban, családban betöltött szerepét, harmóniát, otthont teremtő létüket dicsérte Gárdonyi Gézárt is idézve: „Ahogy az emberi test nem test lélek nélkül, a ház se ház asszony nélkül.” A rendezvény közös vacsora elfogyasztásával, beszélgetéssel, játékkal folytatódott.

A közösségi együttlétet „szigorúan” csak az egyesület férfi tagjai bonyolították le az előkészületektől a főzésen át a mosogatásig, ezáltal családon belül és közösségi módon is példát mutatva a következő generációnak a nők tiszteletére és megbecsülésére.

SZEBELLÉDI ZOLTÁN

AI-DUNA RÉGIÓ

Honismereti Völgyfoglaló

2022. március 14-én nemzeti ünnepünkhöz kapcsolódva az Életfa Nagycsaládos Egyesület eddigi legnagyobb szabású rendezvényére került sor a dombóvár-szőlőhegyi Nyergesben.

A Honismerti völgyfoglalóra kilátogató mintegy 500 ember térképpel vághatott neki a túrának, aminek során különböző állomásokon pecsétet kellett gyűjteni. A résztvevők közelről ismerkedhettek meg katonai járművekkel. A Vöröskereszt állomásán az elsősegély alapjait lehetett feleleveníteni, az újraélesztés fogásait egy ambu-babán kipróbálni, illetve a vállalkozó kedvűek mű-sebek ellátásával is próbálkozhattak. Akadálypályán is ügyeskedhetett bárki, majd különféle szellemi feladatokban is megmérettethették magukat. A kárda-kirakó sokakon kifogott, meglepetést okoztak a hungarikumokról feltett kérdések és a katonai rangjelzések sorba tétele is elgondolkodtatta a játékosokat. Népszerű volt a Sásdi Nyílzápor Egyesület íjász-bemutatója és az íjászkodás kipróbálása. Március 15-höz kapcsolódó kreatív foglalkozást is kínáltunk. Aki minden helyszínen begyűjtötte a jól megérdemelt pecsétet, a túra végén egy a Papp&Pappné Méhészet által készített ünnepi mézeskaláccsal gazdagodott.

Egyesületünk egy szőlőhegyi pincénél finom ebéddel vendégelte meg a Honismereti Völgyfoglalóra érkezett meghívott katonákat, íjászokat.

A rendezvényt Dombóvár Város Önkormányzata és a Dombó-CslpSsz Egyesület támogatta, lebonyolításában pedig Egyesületünk tagjain kívül aktív szerepet vállaltak a polgárőrség tagjai, a helyi középiskolák diákjai és a Vásárosdombói Általános Iskola növendékei.

Iváncsai hírek

ÚJÉVKÖSZÖNTŐ!

Egyesületünk januárban táncos rendezvénnyel köszöntötte az új esztendőt!

Családjaink hoztak enni-innivalót és tombolatárgyakat.

Egyesületünk pedig biztosította a virsli és a pezsgőt.

Amilyen vidámak ekkor voltunk, remélhetőleg ilyen lesz az egész évünk is!

ITT A FARSANG, ÁLL A BÁL...

A vidámság és mókázás, valamint a jelmezbe bújás hagyományát egyesületünk is megrendezte. Ez a rendezvényünk a Magyar Falu Program keretében Magyarország kormánya támogatásával valósult meg. A jelmezbe bújt gyermekeket és néhány bátor felnőttet Zayzon Csaba és Rudas Attila interaktív, zenés előadással köszöntötte. A rendezvény egész ideje alatt lufihajtogató bohóc szórakoztatta a gyerekeket. Természetesen, mindenki bemutathatta jelmezét és átvehette érte a jutalmát. Ezután kezdetét vették a játékos feladatok. Mindezeknél, természetesen, édességek, üdítők és cezurák találtak gazdára. Farsangolásunk végét tombola zárta. Egy kisgyermek sem ment haza ajándék nélkül.

NŐNAPI MOZI

Egyesületünk a Nőnapot már évek óta mozilátogatással ünnepli meg. Ilyenkor csak nők, anyukák, nagymamák részvételével megnézzünk egy filmet a Campona moziban. Csatangolunk, kikapcsolódunk, kicsit elfeledjük a mindennapi problémáinkat. Hazaérve újult erővel, feltöltődve folytatjuk családjaink ellátását.

HÚSVÉTOLÁS IVÁNCSÁN

Egyesületünk április 17-én tartotta meg húsvéti játszóházát, amelynek létrejöttét a Magyar Falu Programnak, a Bethlen Gábor Alapkezelőnek és Magyarország Kormányának köszönhetjük. Családjaink megismerkedhettek a tojásfestés egy formájával, az írókázással, amit Kövesi Krisztina népművész mutatott be. Emellett lehetett gipszfestéssel, hűtőmágnes készítéssel, nyuszis tárolódoboz alkotásával is foglalatzkodni. A főtéren kijelölt tojásfát is feldíszítettük az általunk készített hungarocell tojásokkal. A kakaó és a kalács elfogyasztása után Zsuzsi bohóc interaktív műsora zárta a napot. Természetesen, gyermekeink ajándékot is kaptak.

HAJDU ZOLTÁNNÉ

Házasság-világnapi vacsora Kalocsán

A Kalocsai Sokszínvirág Nagycsaládos Egyesület 2022. március 19-én tartotta meg hagyományos házasság-világnapi vacsoráját. Igaz, kicsit megkésve (a Covid járvány miatt februárban nem mertük megrendezni). Így a Boldogság világnapja (március 20.) előestéjén volt a bál.

Az elnök és a titkár kedves, lélekemelő beszéde után a jubiláló házaspárokat köszöntötték.

Minden köszöntött feleség egy csokor virágot vett át az egyesületi titkártól (Horváth Attilától), a férfiak pedig elnökszponzorként egy üveg bort kaptak.

Kedves gesztusként a megjelent nőket férjük egy szál virággal lepte meg.

Papp Róbertnek, egyesületünk tagjának szívből gratulálunk, hogy nemzeti ünnepünk alkalmából Kalocsa város díszpolgára lett. Robit nem kell bemutatni sem a városnak, sem tagjainknak, de nevét és verseit még a Nagycsaládosok Országos Egyesületében is ismerik.

A köszöntések után kezdetét vette a vacsora, majd a hajnalig tartó tánc. Magyon jó volt újra találkozni, beszélgetni egymással. Újra elővehettük a szép ruhákat és a táncos cipőket. Hiszen, sajnos, tavaly a Covid-19 járvány miatt ez is, mint sok már programunk, elmaradt. Tavalyelőtt még sikerült megrendeznünk, de azután már jöttek a korlátozások.

KISNÉ SZIRTES ANDREA

Pécsi hírek

NŐI TALÁLKOZÓK PÉCSETT

A Pécsi Székesegyház Nagycsaládos Egyesület kéthavonkénti rendszerességgel női találkozókat szervez az egyesület székházában. Március 11-én a második találkozóra került sor, amikor a generációk között megélt örömről és megoldandó problémákról osztjuk meg tapasztalatainkat egymással. Tarjányiné Elter Tünde és Knipl-Tarjányi Hedvig bevezetője után élénk beszélgetés kezdődött a három generációt képviselő kis csapatban. Megállapítottuk, hogy nincs egyetlen jó megoldás sem a gyerekekre, sem a nagyszülő-szülő-unoka kapcsolatra. Ha nyitott szívvel figyelünk egymásra, a másik érdekeit szem előtt tartva, szeretetben, a kapcsolat biztosan Istentől megáldott, gyümölcsöző lesz. Viszont sokat tanulhatunk egymástól, egymás példájából.

Abban is megegyeztünk, hogy a hozott mintákat és sérüléseket nagyon nehéz levetkőzni, fontos tudnunk, hogy mi a múltunk, hogy dolgozhassunk rajta és – ha kell – kiléphessünk belőle.

TOJÁSHÍMZÉS PÉCSETT

Mosonyi Éva tojásíró iparművész vezetésével április 9-én, szombaton a Pécsi Székesegyház Nagycsaládos Egyesület székházában közös tojáshímezésre gyűltünk össze kicsik és nagyok.

Öröm volt látni, ahogy a sok lelkes és kreatív kis kézműves alkotott, s ahogy lázba jöttek az anyukák, nagymamák is. Húsvét hétfőn a locsoló fiúk biztosan szívesen fogadták az elkészült remekműveket!

SZÉKELY KAMILLA

KÖZÉP- MAGYARORSZÁG RÉGIÓ

Hegyvidéki ruhabörze

A Hegyvidéki nagycsaládos csoport már 9 éve rendszeresen szervez ruhabörzét, ahol a családok az általuk már nem használt ruhákat, cipőket, játékokat elhozzák, és minden család ingyenesen válogathat. Az eseménynek a Hegyvidéki Kulturális Szalon ad helyet, a Szalon munkatársai is mindig segítenek nekünk. A megmaradt holmit egy rászoruló szervezetnek szállítjuk el, ahol mindig nagy örömmel fogadják. Arra is volt már példa, hogy másik NOE-szervezetnek vittük el, ahol a hasonló börzéhez azonnal megvolt a remek indulókészlet. Szeretnénk biztatni mindenkit, hogy szervezzetek hasonlót, mert ez a cserebere óriási segítség a családoknak a ruhásszekrények kiürítéséhez, de újratöltéséhez is.

SÁGODY NÓRA

Húsvéti készülődés a Nagycsaládosok Nagykö-rösi Egyesületénél

Újra hagyományos módon együtt készülhettek tagcsaládjaink a húsvétra. A összejövetelen a gyermekek nyuszikat és csibéket simogathattak és vehettek a kezükbe. Együtt készítettünk nyuszi figurákat. Az elkészített figurákba programunk végén csokitojások és cukorkák is kerültek. Nagyon jó volt kötöttségek nélkül újra találkozni. A délután baráti beszélgetéssel, kis rágcsálni valókkal, játékkal telt el. A bátrabb kisfiúk még locsolóverseket is szavaltak.

PAP LAJOSNÉ FARKAS ZSUZSANNA

FELSŐ-DUNA RÉGIÓ

Nagycsaládosok! Új év! Új célok!

Előző évünket sikeresen lezárva, ami sok próba és feladat elé állította egyesületünk vezetőit, mégis elmondhatom, hogy sikerült minden vállalt feladatot teljesíteni. Mesepályázatunkat is meg tudtuk hirdetni.

Már januárban elkezdtek a finom és tartós élelmiszerek eljuttatását a családokhoz, amit egész évben örömmel tettünk. A NOE által sikerült a családokhoz eljuttatni kultúrát is. Nagyon sok könyvet kaptunk és vittünk el családjainknak. Az évvégi adomány, amely sok finom édességet tartalmazott, a karácsonyfa alá került.

De nemcsak adományt osztottunk szét, állandó kapcsolatban is vagyunk a családokkal, bevonjuk őket a közösségbe. Célunk, hogy a családok és a gyerekek tartalmas és gazdag programokkal töltsék a napot.

December 23-án nagy örömmel vállaltuk el azt a nemes feladatot, hogy bekopogtunk a településünkön élő idős, beteg és egyedül álló emberekhez és egy adag meleg ételt adtunk át nekik.

Új évünk első hetében a NOE által kapott vitaminokat osztottuk szét egyesületünk családjai között. Február elején újra élelmiszeradományt osztottunk. Ebben az évben folytatjuk 20 lábatlani gyermek üdültetését a Balaton partján.

Kedves Gyerekek! Köszönjük a sok, szép, varázslatokkal teli furfangos és izgalmas történetet, amelyet írtatok és rajzoltatok hozzá. Nagyon szép mesekönyvet készítettünk. Március 27-én vasárnap délután 3 órakor a Gerenday Házban, ünnepélyes keretek között megtartottuk díjkiosztó ünnepségünket.

S hogy mi az, ami már 20 éve alkotja ezt a kis közösséget? A gyerekek és a családok, együtt közösen.

STRECHER LÍVIA

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG RÉGIÓ

Dunakeszi „Szép Szörnyek”

2022. április 23-án a Dunakeszi Diófa Nagycsaládosok Egyesülete képviselőjében a Szépművészeti Múzeum „Szép Szörnyek” elnevezésű családi programjának megszervezésében és lebonyolításában vettünk részt.

Feladatunk kézműves foglalkozások előkészítése és levezetése volt óvodás és iskoláskorú gyerekek részére.

A programot megelőző héten sablonokat készítettünk, bevásároltunk, izgatottan készültünk a szombatra.

A múzeumban 9 órakor nagyon kedvesen fogadtak minket, tájékoztattak, eligazítottak. Elfoglaltuk a helyünket, előkészítettük az anyagokat, eszközöket és 10 órától izgatottan vártuk a gyerekeket. A kézműves program jó hangulatban telt, ötletes alkotások születtek. Nagy hasznát vettük az előre elkészített sablonoknak, színezőknek, félkész figuráknak.

13 óráig körülbelül 30, szebbnél szebb szörnyecske készült. Sokat nevettünk, beszélgettünk, kellemes délelőttöt töltöttünk együtt.

SÓVÁGÓ ZSUZSA

Családi nap a váci egyesületnél

2022. április 23-án családi napot szerveztünk az egyesület 30. születésnapjának alkalmából. Egészen az utolsó pillanatig úgy volt, hogy Katalinpusztára kirándulunk egy nagyot, azonban a bolondos áprilisi időjárás, sajnos, elmosta az eredeti tervünket, bár végül így is egy nagyszerű napot töltöttünk együtt.

20 család, 60 fő találkozott a váci Kolping ház előtt, lelkes csapatunk innen indult egy rövid sétára a Duna-partra. A Föld Napja alkalmából játékos feladatokkal készültünk a családok számára. A résztvevők mind nagyon jól teljesítettek: kicsik és nagyok lelkesen vettek részt minden feladatban, aminek köszönhetően be is gyűjtötték a feladatok elvégzése után járó összes pecsétet.

Másfél órát követően tértünk vissza, ahol a régi tagoknak köszönhetően finom bográcsos ebéd várt bennünket. De mielőtt az ebédnek nekikezdhattunk volna, rövid időutazást tettünk az egyesület elmúlt 30 évében. Körünkben volt néhány alapító tag, az elmúlt évek vezetői, valamint Kardosné Gyurkó Katalin, a Nagycsaládosok Országos Egyesületének elnöke is, aki köszöntötte a jelenlévőket és az egyesületet.

Egy születésnapi bulit nem lehet torta nélkül ünnepelni, így ez a finomság ez alkalommal sem maradhatott el.

A napot végül a Föld Napja alkalmából meghirdetett rajzpályázatra benevező gyerekeknek és a délelőtti játék résztvevőinek díjazásával zártuk, amihez nagy örömünkre szolgált a ContiTech és a Nébih hozzájárulása.

POLICSÁNYI-GÁL EDINA

FELSŐ-TISZA RÉGIÓ

Felsőzsolcai hírek

HÁZASSÁG HETE

Mi, a Felsőzsolcai Nagycsaládosok Egyesülete rendszeresen, minden évben csatlakozunk a NOE és a Házasság Bizottságának programjához. 2022. február 20-án ebben az évben is megüztük a házasság ünnepét a görög-katolikus templomban, itt Felső-

zsolcán, amelyen a jubiláló házaspárokat köszöntöttünk és minden házasságban élőt kedves ajándékkal leptünk meg, a jelenlévő történelmi egyházak vezetői pedig áldásukat adták rájuk. Célunk az volt a rendezvénnyel, hogy pozitív példák-
kal segítsük a házasságra készülőköt az elköteleződésben, a közös értékek megtalálásában, segítséget nyújtunk a párkapcsolati problémákkal szembesülőknök, megerősítést is adjunk azok számára, akik házasságban élnek; a figyelmet a házasság és a család fontosságára kívántuk irányítani, hiszen a házasság egy szent kötelék, mely egy nő és egy férfi szeretközössége, melyből gyermekek születnek.

HÚSVÉTFÁ ÖLTÖZTETÉS

Mi, a Felsőzsolcai Nagycsaládosok Egyesülete ebben az évben Virágvasárnapon már 7. alkalommal szerveztük meg városunk családjával együtt a Húsvétfa-öltöztetést Felsőzsolcán, a Hősök terén. A rendezvényen többnyire kisgyermekes családok vettek részt, akik lelkesen díszítették a tojásfát. Minden résztvevő csokitojást kapott ajándékba. Végül közösen elénekeltük a NOE himnuszát, a Tavasz szél vizet áraszt című dalt. Ezzel kívántunk minden felsőzsolcai családnak kellemes húsvéti ünnepeket.

LÁSZKA BÉLÁNÉ

A VÁRUNK RÁD Nagycsaládos Egyesület beszámolója

A tavasz számunkra meghozta a régen dédelgetett álmunkat: 2022. április 9-én megrendezésre kerülhetett Egyesületünk Jótékonyági Tavasz Bálja, amit nagy lelkesedéssel, örömmel és, természetesen, fáradozással teli egy hónap előzött meg. A jó hangulat, a finom ételek, a jókedvű és támogató vendégeink is mind hozzájárultak az est sikeréhez.

Sikeresen lezajlott Egyesületünk első közgyűlése is.

Nem múlhat el húsvét Hejőbábán Húsvéti Fészkekrablás nélkül. A szeles, hideg idő sem vette kedvét a 20 kis rablónak,

hogy felkutassák mind a 11 fészket az ajándékokat keresve.

Végezetül a szomorú rész: az orosz-ukrán háború kitörése Egyesületünket is lesújtotta és azonnal gyűjtést szerveztünk a rászorulóknak. Ruhaneműt, tisztálkodási szereket, tartós élelmiszert küldtünk a háború elől menekülők megsegítésére. Egyesületünk bázisán egy ukrán édesanya két fiával tölti a nehéz, otthonuktól távoli mindennapjait. A kommunikáció akadályait leküzdve szívesen részt vesznek egyesületünk életében, ahogy a Fészkekrablásban is lelkes vendégeink voltak.

BAKOSNÉ RÁCZ IVETT

Debreceni hírek

Február 12-én egyesületünk a házasság hete keretében a Nagyerdő szórakozóhelyeit bejáró sétát rendezett jubiláló házaspárjainknak. Sok érdekes információt tudtunk meg Bécsiné Kléri Ágotától. A séta után játékos totón "adhattunk számot", mit sikerült megjegyeznünk. Jubiláló házaspárjainkat emléklappal, ajándékkal köszöntöttük. A Nap is szépen süttött, jó volt kint a szabadban, a gyerekek is élvezték.

Márciusban egyesületünk tagjai közül többen önkénteskedtek az Auchan áruházban a Karitatív Testületnek a kárpátjai menekülteket támogató, adománygyűjtő munkáját segítve. Az emberek megszólítása, az adománygyűjtés nem könnyű munka, de felemelő érzés volt megélni az emberek segítő szándékát.

A NOE által meghirdetett Nagycsaládos Esküvő pályázatán három másik párral együtt Mosolyvirágos menyasszonyunk, Lovas Anna március 19-én mondta ki a boldogító igent! Szív-
ből gratulálunk az ifjú párnak és az örömanynak, Czellár Zsuzsának!

Április 1-én rendeztük meg jótékonyági bálunkat és a 22. születésnapunkat. A helyszín kitűnő volt, a fellépők csodásak, az ételek finomak, a felszolgálat zökkenőmentes, a DJ jó zenét válogatott össze, a tombola pedig izgalmas volt. A képek magukért beszélnek. A sok önkéntes munka után a hétköznapi-
pokban néha kell a feltöltődés, hogy vidámban lássuk az előttünk álló feladatokat, mert azok ezután is bőven lesznek.

BEKE MARGÓ

A mi fiaink, a mi büszkeségeink

Bazsi, a mi hősrünk

Balázs az idén tölti be a 13. évét. Ő a tipikusan, nagybetűsen KÖZÉPSŐ gyermek. A bátyja kitapossa neki az ösvényt, a húga pedig sokszor a legjobb barátja. Ugyan nyár közepén született, nem maradhatott 1 évvel tovább óvodában. Ennek elsődlegesen az volt az oka, hogy a bátyjával együtt tanult meg olvasni, írni (2 év van köztük), szívta magába azokat a dolgokat, amikkel az elsősök találkoztak. Így a két fiú között a koruk ellenére csak egy évfolyam van.

A mai napig emlegeti, hogy milyen rossz élmény volt, amikor az első héten valamelyik feladatára a magyar tanítónije nem adott neki mosolygós fejet a munkájára. Aztán egyszer – a nem mellesleg kitűnő tanuló gyereke – hozott haza egy egyest matematikából, mert nem volt kész a házi feladata. Focizott.

Egyre jobban belevetette magát a tanulásba, még inkább elkezdte kizárni az életéből az önfeledt gyerekkor gondolatát

is. Ennek betetőzéseként 2019-ben, mikor 4. osztályos volt, kórházba került. Február volt. Először azt gondoltuk, hogy túlhajszolta magát, el akart menni ebből az iskolából egy 8 évfolyamos gimnáziumba, hozta a kitűnő bizonyítványokat, felvételi előkészítőre járt. Aztán jött az a bizonyos „fekete-leves”. 29-es cukorszint! Azonnal inzulinpumpa. I. típusú diabétesz. Napi 5x inzulin. Pontos, meghatározott napirend. Nincs kilengés, nincs elcsábulás, az étkezések időpontjában maximum fél óras eltérés lehet. Telefon csak igazgatói engedéllyel. A menza még nincs felkészülve az ilyen esetekre. Aggódás. Sok-sok sírás. Dac. Veszekedések. A „többieknek miért lehet?” jellegű kérdések tömkelege. Ugyanez a másik oldalról: „miért kell nekem is, mikor én nem is....?”

Szerencsére, idővel csitult az ellenállás, ellenségeskedés, szemrehányás. Egyre inkább az elfogadás és támogatás lengte körül az életét. Nagyon-nagyon gyorsan fel kellett nőnie. Hirtelen olyan óriási felelősség szakadt a nyakába, ahol a hibázás nem megengedhető, akár az élete is veszélybe kerülhet. Természetesen, a felvételi nem sikerült – már az írásbeli idején rosszul volt, a szóbelire meg majdnem egyenesen a kórházból mentünk. Megtanult figyelni magára, az esetleges jelekre, megtanulta elfogadni a segítséget az osztálytársaitól, tőlünk. A pandémia hozzásegítette, hogy saját magában is rendezze a dolgokat.

Most 7. évfolyamos. Változatlanul kitűnő tanuló, 10 dicséretes tantárggyal. Arra is megtalálta a megoldást, hogy ki tudjon kapcsolódni. Játsszik a húgával, „kakaskodik” a bátyjával. Úgy érzem, egyre többet látom mosolyogni, önfeledten nevetni, bandázni. Ő a mi hősrünk, büszkeségünk.

(NAGY U. JUDIT)

Márk így jár a saját útján

Márk Zoltán alias „Zokni” az iskolában néhány osztálytársától ezt a nevet kapta. Középső gyermek a családban két lány mellett, a tesói 18 és 2 és fél évesek. Márk hatodik osztályos tanuló a Fehérgyarmati Deák Ferenc Általános Iskola, Gimnázium és Kollégiumban, mondhatni kiváló a tanulmányaiiban, színtiszta 5-ös, a tanárok kedvence, projektmunkákba szinte mindig beválasztják, és ha nincs kedve, ő akkor is mosolyogva igent mond. Mert ő ilyen, mindig mindenkinek segít, mindenkit támogat, szó nélkül elvégez bármilyen feladatot kérdés nélkül is, hogy béke legyen a környezetében. Imádja a kishúgát, a nővérét! Szeret focizni, néptáncolni, minicraftozni stb. Érdekli a számítógép, mint a korabeli gyerekeket általában. S még valami nagyon fontos számára: a HIT! Ma ritkán tapasztalni, hogy egy gyermek egy hittel teli úton egyedül indul el. Görög és római katolikus család vagyunk, de inkább csak az az ünnepeken templomba járók. Márk római katolikusként lett megkeresztelve és volt elsőáldozó. Első alkalommal! Negyedik volt, amikor kérte, engedjük meg, hadd keresztelkedjen át görög katolikus hitvallásra. Akkor már rendszeresen járt itt Csegöldön hittanra és misére, ahol Gajdos László atya mellett ministrált és teszi ezt mind a mai

napig. A püspökség megadta az engedélyt és átkeresztelkedett, ekkor volt 10 éves.

A hite és kitartása idén meghozta gyümölcsét. Az atya felkészítésével és támogatásával két társával együtt elindultak

a helyi hittanversenyen, ahonnan isteni segítséggel és hittel egyenes út vezetett a Máriapócon 2022. március 31. megrendezett „Úton Vagyunk” Országos Görögkatolikus Hittanverseny országos döntőjére, ahol csapatával IV. helyezést ért el. A gyerekek számára ez óriási élmény volt és marad. Ezen a napon a fiamnak még egy nagy álma, vágya teljesült.

A verseny után Szocska A. Ábel, a Nyíregyházi Egyházmegye megyéspüspöke személyesen, kézfogással gratulált neki, és közös fotó is készült az eseményen.

Igen, ő az én fiam, Márk, akiről szerettem volna megosztani ezt a pár gondolatot. Ő így jár a saját útján.

(KOVÁCS ZOLTÁNNÉ)

A legendás Örkényi-fivérek

Debrecenben élnek, édesanyjuk egyedül neveli őket. Főként a két nagyobb fiú támasza édesanyjuknak, sokat segítenek, minden munkából kivesszik a részüket.

Mindhárman rendszeresen részt vesznek a Mosolyvirág Nagycsaládosok Debreceni Egyesületének életében már 10 éve.

Botond általános iskolás korában 6 évig grafikát tanult, megyei rajzversenyeken vett részt, többnyire előkelő helyezéseket ért el. A NADE Ifi csapatát erősíti, ez év májusában fog érettségizni, duális képzésben villanyszerelői szakmát szerzett. Célja a továbbtanulás.

Mindhárom fiú diszlexiás, diszgráfiás (Zétény diszkalkuliás is), ezért a kéz-láb koordináció javítása végett a két kisebb fiú táncolni kezdett a debreceni Valcer Táncsport Egyesületben.

Zétény több, mint 11 éve tanul társastáncot. 6 éve versenytáncos, táncos párjával igen előkelő helyezéseket érnek el (pld. 2021-ben nyolctánc országos bajnokságot nyertek, valamint a Szőke Tisza Nemzetközi Táncversenyen is a kategóriájuk legjobbjai voltak). A Valcerrel évek óta fellépnek a balatonfüredi Anna-bálon, Debrecen, Hajdúszoboszló városok báljain, rendezvényein, a Virágkarneválon. Zéti duális képzésben e tanév végén szerzi meg az ipari gépészi végzettséget, a jövő tanévben szerzi meg az érettségi vizsgát.

Zalán Hunor szintén társastáncot tanul lassan 8 éve. Általános iskolában 7. osztályos. Jó eredményeket értek el táncversenyeken, táncos párjával rendszeresen részt vesz Debrecen város rendezvényein. Évek óta résztvevője a NADE felolvasóversenyének is.

A két fiatalabb táncos fiú a NADE rendezvényein már a család belépése óta részt vesz táncosként, fellépésükkel megnyitják, színesítik a jótékonyági bálakat, egyéb rendezvényeket.

Mindhárom fiú a rendezvények szervezéséhez is hozzá szokott járulni, akár a logisztikában, akár az

adminisztratív munkában kell is segíteni. Sokszor részt vettek élelmiszerosztásban, raktártakarításban, rakodásban, évek óta a felolvasóversenyre szánt ajándécsomagolásban, pakolásban, sőt, voltak a Mikulás segédjei is, s pl. „állomásként” feladatot adtak az oda érkező gyerekeknek, felnőtteknek.

(BORZI VIKTÓRIA)

Ádám és a hangszerek királynője

Ádám fiunk még járni sem nagyon tudott, amikor felfedezte a nappalinkban lévő zongorát. Nagy örömmel szólaltatta meg. Óvodásként már saját szerzeményeivel gondoskodott a családi együttlétek színesebbé tételéről. Cseperedve megmaradt a zongora iránti rajongása, de igazán az orgona, a

hangszerek királynője nyűgözte le. A Budapesti Zeneakadémia elvégzése után a Párizsi Conservatoire-on is diplomát szerzett. Orgonaművészként a Párizsi Notre-Dame-székesegyház orgonista gyakornokaként és a Szapporói Kítara Koncertterem rezidens orgonistájaként széleskörű nemzetközi tapasztalatokra tett szert.

Életem egyik legszebb élménye volt, amikor születésnapomon koncertezett a Notre-Dame-ban, a zene világnapján, amin személyesen ott lehettünk, és XIV. Lajos, a Napkirály kápolnijában, Versailles-ban rögtönzött koncertet is hallhattunk tőle.

2020 júniusában a Kítara Koncertterem gondozásában megjelent CD-jén szimfonikus zenekari darabok mellett lemezre vette Bartók Béla Táncszvitjét saját orgonaátiratában.

A nagyérdemű közönség hallhatta már Magyarország nagy székesegyházaiban, a Művészetek Palotájában és a Budavári Mátyás-templomban is. 2021-ben szerepelt a Klukon Edit és

Ránki Dezső művészeti vezetésével a Pannonhalmi Főapátságban megrendezett Arcus Temporum Fesztiválon.

2021-ben elnyerte a háromévente megrendezésre kerülő, 13. Toulouse-i Nemzetközi Orgonaverseny első díját és közönségdíját.

Jelenleg a Zeneakadémia doktori iskolájának hallgatója. Kiemelkedő szakmai teljesítményéért Franciaországban a Fondation France és a Fondation Tarazzi alapítványok ösztöndíjaival, Magyarországon Fischer Annie ösztöndíjjal és az Új Nemzeti Kiválóság Program ösztöndíjaival tüntették ki. Felesége Osztróts Eszter kiváló hegedűművész, akivel közös koncertek során is gyakorolják az egymásra hangolódást. Mindketten nagycsaládok gyermekei, jelenleg első gyermekeket várják.

(TABAJDI ÉVA)

Lackóra nincsenek szavak

Tihanyi László Levente (mindenkinek csak Lackó) 2009-ben született, négy nővére van.

Egészen kisgyermek kora óta fantasztikusan széles érdeklődési körrel, valamint életkorát meghazudtoló ismeretekkel rendelkezik.

Már 2 éves kora óta készül —nővérei nyomán—a gyermekvasutas szolgálatra, amelynek bonyolult szabályrendszerét azóta tudja, amióta beszél. Kisgyermekként mesefilmet szinte sohasem nézett—a világhálón található ismeretterjesztő, tudományos, illetve technikai témájú filmeket annál inkább. Az itt megszerzett ismereteket kívülről fújja, sőt, ezekről szüleit rendszeresen ki is kérdezi. Legkedveltebb témái közé tartozik a vasút, a polgári repülés, a tűzoltás, valamint az űrkutatás, ezen belül is a NASA. Fejből fújja akár a Holdra szállás, akár a legmodernebb polgári repülőgépekkel kapcsolatos adatokat, évszámokat, kiemelkedő történeteket. Bámulatos, ahogyan beszélgetés közben váltani képes az egyes témák között, és a technikai adatokban, évszámokban soha hibát nem vét.

Hatodik osztályos diákként középfokon beszél németül, heti rendszerességgel úszik, és aktívan hangszeres zenét tanul. Pedig a basszusgitár nem tartozik a könnyen tanulható hangszerek közé.

Apukájának is rendszeresen segít az otthoni barkácsolásban—egyedül dolgozik akár a motoros csavarhúzóval, akár a dekopírfűrészsel. Az otthoni terepasztal építése folyamatában is kiváló ötletekkel rendelkezik, amelyek az adott problémára megoldást jelentenek és rendszerint meg is valósulnak.

Amikor néha Apát elkíséri dolgozni, hihetetlen, ösztönös szakszerűséggel képes a felnőtt kollégákkal együttműködni és kiváló előrelátással akár irányítani is.

Rendszeresen részt vesz gyermekvasutas szakmai versenyeken, ahol jó eredményeket ér el.

Harmadik éve heti rendszerességgel tanul 3D-s modellezést, ahol bebizonyosodott, hogy térlátása, valamint tervezői gondolkodásmódja kiemelkedő. Ennek eredményeképpen megtervezte egy professzionális televíziós kamerákhoz rendszeresített alkatrész utángyártott és továbbfejlesztett változatát, amely így most már nem rendelkezik a gyártó által is elismert típushibával. Oktatójával jelenleg egy 3D-nyomtatható go-kart tervezésén dolgozik, ami igazi tervezői munkának minősül, hiszen a folyamat végén több ilyen jármű is készül majd. Ezzel párhuzamosan egy — szintén 3D-nyomtathatóval előállítható — drón tervein is dolgoznak. Rendszeresen részt vesz bemutatókon, ahol a 3D-modellezést, annak lehetőségeit mutatja be akár felnőttek számára is.

(TIHANYI-KOVÁCS ERIKA)

Gergő, a mi (egyik) büszkeségünk

Három gyermekünk közül kettő fiú (Péter és Gergely), sőt, lányunk (Anikó) két fiú unokával (Andorral és Erikkal) ajándékozott meg bennünket. Mindegyik fiúra különösen büszkék vagyunk és szívesen bemutatnánk őket, de az 1.500-2.000 karakterbe nem fér bele.

Sorsolással Staszliv Gergőre, a legfiatalabb fiunkra esett a választás.

Ő már kisgyermekként néptáncolt, 7 éves korától a Csepeli Munkásotthon „Csepp-Csepel” néptánccsoportban. Sok helyen szerepelt a tánccsoport tagjaival, sokszor szólótáncolt, mint például Ankarában a gyermek táncvilágtalálkozón Magyarország képviselőjeként.

A Nagycsaládosok Csepeli Egyesülete által szervezett nyári táborokban humorával, játékoságával, kedvességével belopta magát a gyermekek szívébe.

Középiskolás korában a nyári szünetekben 4-5 csillagos szállodákban az ott nyaraló gyermekek és szülei nagy öröme animátorként dolgozott.

Igazi közösségi ember, odafigyel másokra, kedves és figyelmes.

Talán ez a környezet volt rá hatással, hogy a vendéglátásban kezdett dolgozni és munka mellett különböző képesítéseket szerzett.

2010-ben kezdett el bartenderként dolgozni a Balatonon, mert jó bulinak tartotta...

2013-ban kezdte el érdekelni, hogy igazából milyen is egy jó bartender, és azóta fejleszti magát folyamatosan, illetve jár versenyekre. Dolgozott több szórakozóhelyen is, sokáig a „Brody Studios” csapatát erősítette, később a „Backyard Budapest” bartender lett.

Versenyeredményei, amikre a legbüszkébb:

- 2015-ben egy meghívásos versenyt nyert meg, ahol 1 évre megkapta a *Russian Standard* Brand Ambassador címét.
- 2017-ben a „Whiskey Show” 2. helyezért ért el.
- 2018-ban a „Jameson Bartenders Ball” 3. hely
- 2019-ben a „Bacardi Legacy 2019 Global Cocktail Competition” következett, ahol kvalifikálta magát a top3-ba és képviselte hazánkat, a globális döntőn „Master of Mule” 1. hely
- 2020. októberében a „Bartenders’ Choice” kategória versenyen 1. hely
- 2021. január közepén megtörtént a Búzavirág Gin Online versenyének nyeremény átadása: a Búzavirág Gin hivatalos itala 2021-ben, Staszliv Geri itala, a Dődike lett, amellyel azóta nagyon sok helyen lehet találkozni!

- 2021. június végén a Magyar Bartender Szövetség szervezésében a Barshow keretein belül lezajlott a Magyar Bajnokság döntője. A Super Final győztese Staszliv Gergely lett, így a kubai világbajnokságon ő fogja képviselni hazánkat!

Gergő 2020. augusztus 22-én nősült meg, egyházi esküvőjüket a városligeti Jáki templomban tartották meg. Azóta boldog házasságban él feleségével, Keszei Dorkával. Gyermekek még nincs, de Geri „megígérte”, hogy tőlük lesz fiú unoka, aki továbbviszi a Staszliv családi nevet.

(STASZKIV ISTVÁN ÉS KATI)

Játékos fiúk, fiús játékok

A játék sok szempontból olyan, mintha a felnőttkorra való készülés próbája lenne. Ezért mondhatjuk, hogy a játékok sokfélesége jelentős hatással lehet a gyerek személyiségére. De mégis mire érdemes figyelnünk fiús anyukaként gyermekünk játszási szokásainál?

A különböző fejlődési szakaszokban a gyerekeknek különböző játékokra van szükségük. Játék által ismerkednek környezetükkel, a világban zajló eseményekkel, a tárgyak különféle tulajdonságaival és a közösségi élettel. A játékok segítségével szinte észrevétlenül tanulnak és fejlődnek, miközben mindez még élményt is nyújt a számukra. Jean Piaget pszichológus elmélete szerint a gyerekek kognitív és érzelmi fejlődése egy folyamatos építkezéshez hasonlítható. Ez alapján az, hogy a gyerekek milyen jellegű játékokkal milyen társaságban játszanak, hatással lesz a későbbi értelmi és érzelmi működésükre, így közvetetten a felnőtt identitásuk alakulására is. Ahogyan a gyermekek a játékok során különféle helyzetekbe kerülnek, gondolkodnak, alkotnak, tevékenykednek, jól érzik magukat, és ahogyan a játék által teremtett képzeletbeli világban következmények nélkül vehetnek részt, mindezzel nagyon sok hasznos tapasztalatot szerezhetnek. A játék sikert, győzelmet hozhat számukra, de megtapasztalhatják a veszteséget vagy kudarcot is, ami segíthet nekik ezeknek az élethelyzeteknek a megélésében és kezelésében. Pszichológusok egyöntetű véleménye szerint a játék minden korosztály számára nagyon fontos hatással bír, hiszen a kisgyermeknek, kamasznak és a felnőttnek is játék közben kell tudnia szabályokat követni, célt megfogalmaznia, esélyeket latolgatnia, kockázatokat felmérnie, versengenie vagy akár együttműködni a cél érdekében. A változatosság és a játékok formáinak és tartalmának fokozatos gazdagítása egyaránt elősegíti a szociális, fizikai és kognitív fejlődést.

A kudarcűrőképeségtől a konfliktuskezelésig

A játék szerepe nagy hangsúlyt kap a fejlődés és a tanulás során, ezért nagyon fontos, hogy gyermekeinket végigkísérjük a játékfejlődés lépcsőfokain, még akkor is, ha mi esetleg úgy ítéljük meg, hogy „már túl fiús” játékokat játszik. A játék tényleg alapszükséglet: **akinek gyermekkorában**

nincs rá elegendő lehetősége, annál később ez akár vissza is üthet, mert lehet, hogy másképp fogja kielégíteni ezeket a szükségleteit, például, visszaél mások nehézségeivel, hatalmi játékot űz, nem tud beilleszkedni semmilyen csoportba vagy akár szerencsejátékokra költi a pénzét. Fontos, hogy gyermekünknek szülőként minél szélesebb játékpalettát mutassunk meg, mellette legyünk a játékok megismerése során, a szabályok elsajátításakor. Testvéreknél, kisebb gyerekcsoportoknál is szükség van felnőttre, aki jelen van és segít, ha a játék hevében esetleg elragadtatják magukat. Enélkül előfordulhat, hogy a közös mókázás negatív kimenetelű lesz: ha egyes gyerekek kiszorulnak a játékból, vagy valakit kicsúfolnak a gyengesége miatt. A játékokból sok mindent megtanulnak a gyerekek a kudarcűrőképeségtől a konfliktuskezelésen át az **együttműködés és egymásra figyelés készségeinek elsajátításáig.** A játék során sok apró részletet megtanulnak és elraktároznak, úgy, hogy észre sem veszik. **Később ezek a való életben köszönnek vissza,** így

VINICZAI ANDREA

sokszor egy kívülálló számára nehezen érthető, miért van az, hogy egyesek olyan jól kezelik a konfliktusokat, míg mások minden apróságon megsértődnek. **A válasz bizony sokszor a gyermekkorban keresendő.**

Fiús játékok, test a test ellen

A játékok során vannak tipikusan fiúsnak mondott a játékok: az autózás, a lövöldözős játékok, a focizás, videó-játékozás vagy az egymással bunyózás. Ezek általában ügyességet és erőt igénylő feladatok, közös pontjuk a versenyzés, a másik fél legyőzése, kihívások és veszélyek kezelése, a játék végén valamilyen jutalommal vagy győzelemmel. Szülőként ezek a kompetitív játékok néha vadnak tűnhetnek, de gyakran egyszerűen csak túlpörgésből vagy a játékból fakadnak, valódi indulat nélkül. Az óvodáskorú fiúknak gyakran éppen azok a gyerekek a legjobb barátai, akikkel a legtöbbet verekszenek. Ennek az az oka, hogy a gyerekek a verekedés által az erősortrendet is felméri és hajlamosak a hasonló erősségű gyerekekhez vonzódni. A gyerekek számára a birkózás a tanulás és a feszültségoldás színtere is lehet, ezért érdemes a teljes tiltás helyett megtanítani nekik, hogyan lehet az indulatokat helyes, másokat nem sértő formában levezetni. Az otthoni birkózás, amikor nem erősen, hanem finom mozdulatokkal dögönyözzük egymást, elősegítheti ezeknek a készségeknek a fejlődését. Sokat segíthet még a rendszeres mozgás, a sportok is, különösen a küzdősportok -, de a testvérek közötti versengést nyugodtabb és kontrolláltabb mederbe terelhetjük olyan játékokkal, amelyekben muszáj együttműködniük egymással, például, olyan társasjátékokkal, ahol nem egymás ellen, hanem csapatban játszanak.

Nyomozunk együtt

Természetesen, ha a verekedés nem alkalmoszerű, hanem gyakori viselkedési forma, akkor érdemes a gyermekre felügyelő pedagógussal elbeszélgetni és közösen megpróbálni feltárni, mi állhat az agresszió hátterében. Ennek többféle oka lehet, például feszültségvezetés, amikor a többi gyerek jelenléte feszültté teszi a gyermeket: veszélyeztetve érzi a területét, a játékait, ezért durván viselkedik velük. Költözésnél vagy intézményváltásnál előfordulhat, hogy az új közösségbe kerülve a gyermek nem tud mit kezdeni a helyzettel. Számára a többiek furcsán és veszélyesen viselkednek, és ez a gyermekből azt válthatja ki, hogy már jó előre meg akarja mutatni az erejét, hogy a többiek tiszteljék és tartsanak tőle. De az új közösség is fel akarhatja

mérni, hogy az új gyerek helye hol legyen az erősortrendben. Gyakori ok lehet az utánzás is. Ha a gyerek találkozik más verekedős gyerekkel, esetleg van a csoportjában egy agresszívabb gyerek, az ő erőteljes viselkedését elkezdheti utánozni. Ez pusztán szerepjáték vagy utánzás, nem tudatos stratégia, egyszerűen csak így dolgozza fel azt, amit a másiktól látott. Fontos kiemelni, hogy a felnőtteket is utánozzák a gyerekek, ha tehát őket hallja durván beszélni, látja odacsapni, azt is le fogja másolni.

Hogyan támogassunk okosan?

Ahhoz, hogy a gyermekünket a legjobban tudjuk segíteni, érdemes megtanítanunk arra, miként alakítsa ki a saját megküzdési stratégiáit a verekedős helyzetek elkerülésére vagy megoldására. A saját hétköznapi életükből, a mindennapi konfliktusainkból mutassunk neki példát konfliktuskezelésből! Meséljünk olyan meséket vagy a családban megtörtént eseteket, amelyekben kisgyerekeknek konfliktusai voltak és azokat sikeresen kezelték. Keressünk olyan helyet (pl. drámacsoport) ahol gyermekünk kortársakkal, biztonságos keretek között feldolgozhatja a benne dúló érzelmeket. És ami a legfontosabb: igyekezzünk továbbra is bizalommal lenni a gyermekünk iránt, nem túlóvni, túlféltetni őt. Ne feledjük: az egészséges szülői szerep kettős - miközben minden életkorban biztosítjuk a gyermekünk számára szükséges biztonságos bázist, amellet támogatnunk is kell gyermekünk önállóságát és a világ felfedezése iránti igényét a saját élményei által.

VINICZAI ANDREA
COACH ÉS TRÉNER

„A nőtől a szerénység az elvárt, a férfitől a bátorság” (házassági kézikönyv -1670-es évek)

Az udvarlás mint fogalom már emberemlékezet óta jelen van a férfi és a nő között, az idők során mégis mindig más formában mutatkozott meg. Egy gesztus, egy ajándék, egy kézcsók, ezek mind a nő iránti tisztelet jelei a férfitől.

Az őskorban nem igazán beszélhettünk udvarlási szokásokról, hiszen nem állnak rendelkezésre kutatható adatok, de a nő iránt minden bizonnyal tisztelettel voltak, hiszen számos női alakot ábrázoló szobor is fennmaradt ebből az időszakból. Az ókorból viszont már adataink is vannak arról, hogy becses dolognak számított a NŐ. A férfiak megvívtak a kegyeiért, vagy műszaként csodálták. Az ókor történelmének legnagyobb háborúja is egy nő „kegyeiért” vívott csataként vált emlékezetessé. Ez volt a trójai háború, amely szép Heléna szerelméért indult. A görög mitológiában nagy hatalommal bírnak a női istenségek. Afrodité, a szépség és a szeretet istennője vagy Héra, Zeusz okos és féltékeny felesége, az Olümposz királynője (és még hosszan folytathatnánk a sort) igazgatják az emberek életét. Athénban számos templom épült a tiszteletükre és a képzőművészetben is gyakori téma volt a nőalakok ábrázolása.

A kereszténység beköszöntével a nőt a bibliai Évaként tartották számon, aki bűnre csábította Ádámot. Részben talán ennek is köszönhető, hogy a női nemet a férfinem alárendeltjeként kezelték. Így egy nő számára az volt az egyetlen lehetőség, hogy minél hamarabb minél jobb módú férfihoz menjen feleségül. Ennek kicsit ellentmondanak a trubadúr-költészet alkotásai, amelyek a nőt elérhetetlenként jelenítették meg. A hódolat tárgya ekkoriban előkelő férjezett hölgy volt, akinek a szépsége mellett rendszerint a tudását és udvari finomságát dicsérték. A lovag felajánlotta szolgálatait a hölgynek, feltétlen hűséggel tartozott neki; és a hölgy nagylelkűségéből megjutalmazhatta. A reneszánsz kapcsán fontos megemlítenünk Balassi Bálint szerelmi költészetét, aki verseiben a szerelmet az emberi érték csúcsának ábrázolja. Leghíresebb műzsái Losonczy Anna, aki az *Anna és Júlia* verseit ihlette és Wesselényi Ferenczné Szárkándy Anna, akihez a *Céilia* verseit írta. Más műfajban, de ebben a korban szintén kiemelkedő alak William Shakespeare angol költő és drámaíró, akinek Rómeó és Júlia halhatatlan alakját köszönhetjük.

„Mi is a név? Mit rózsának hívunk mi,
Bárhogy nevezzük, éppoly illatos.”

(William Shakespeare: Rómeó és Júlia
Kosztolányi Dezső fordítása)

Ha az udvarlásra és a szerelemre gondolunk, akkor Rómeó és Júlia története biztosan mindenkiben felidéződik. Rómeó mindent megtesz azért, hogy elnyerje a hölgy szívét és szerelmük kiteljesedjen, de sajnos, a kor szokásai halálra ítélik minden erőfeszítésüket és így végül őket is. Az újkorban a

házasság szentsége volt a legfontosabb, így az udvarlás kölcsönössé vált.

Egy fontos dátumot ebben a témában még meg kell említenünk. Hiszen Vízkereszt nem csak egy keresztény ünnep, hanem a báli szezon kezdete is. Az első bálók a fiatal hölgyek számára igen fontos események voltak. Ugyanis ekkor mutatták be őket a férfitársadalom azon tagjainak, akikkel házasságra léphetnek. Az első bál után kezdődött meg az „udvarlási szezon”, amikor a férfiak a kiszemelt – kiválasztott – hölgy házához eljártak beszélgetni, még közelebről megismerni az arájuknak valót és minél figyelmesebb ajándékokkal meglepni őt. A szezon végéig elvárt volt a jegyesség megkötetése, mert a fiatal nők hamar vénlánynak minősültek.

A vidéki, úgynevezett paraszti családokban az első bálozásra nem volt lehetőség, hiszen ez az úri családokra volt jellemző. De a férfiak a falusi, tanyai lakóhelyeken is megadták a módját az udvarlásnak.

Bács-Kiskun megye egy apró településén a mai napig őrzik egy pünkösdi szokást. Szeremle, a majd 1500 lelket számláló település Baja mellett, a Duna partján helyezkedik el. A *szeremlei pünkösdi ladikozást* a 19. században kezdhették el, ami az 1920-as években virágkorát élte, 1950-re teljesen megszűnt, majd 2000-ben újjáélesztették ezt a népszokást. A hagyományok szerint pünkösdhétfőn, az istentisztelet után a leányok a vízparton sétáltak haza, majd sietősen átöltöztek templomi viseletükből a ladikázáshoz illő ruhájukba. Az ünnepkör előtti napokban a fiatal legények díszes evezőlapátot faragtak, amelyet az ünnepnapon a kiszemelt leányzónak ajándékoztak, ez egyben invitálás is volt egy ladikozásra. 2000 óta a helyi néptáncsoport vezetőjének kezdeményezésére Szeremlén minden évben újra megszervezik a pünkösdi ladikozást, melyre a néptáncosok népviseletet öltenek. Napjainkban már egy fesztivál is övezi a hagyományt, amely gasztronómiai elemmel is kiegészült, ugyanis ekkor készítik el a szeremleiek népi ételüket, a borsos tejfölbe mártott, fonnott, kelt kalácsot.

Azonban már egyre kevesebbszer hallhatunk olyan néphagyományról, mint a szeremlei ladikozás. Az ismerkedési és udvarlási szokások a technika fejlődése és az internet elterjedése miatt radikálisan megváltoztak, az online világba költöztek. Manapság egyre kevésbé merjük szemtől szembe megszólítani a kiszemeltünket. Gyakran először inkább a közösségi média (social media) egyik felületén keressük fel. Ismerősi körünkben is hallhatjuk, hogy a párjukat társskereső oldalon ismerték meg. A kommunikációs szakemberek szerint a párkeresők nagyobb százaléka

napjainkban a közösségi médiában, társskereső alkalmazásokon keresztül próbálja megtalálni a társát.

Sokszor találkozunk azzal a szituációval, hogy a férfi Facebookon vagy Instagramon a nő feltöltött fényképeit „lájkolja”, amit már nevezhetünk udvarlásnak is. A fényképek kedveléséből, ha mindkét fél úgy akarja, beszélgetés is kialakulhat, amely személyes találkozóhoz vezethet. Viszont az ismerkedés első szakasza a „chatelés” miatt személytelenné is válhat. Nem látjuk egymás gesztusait, mimikáját, és azt is nehezebb megítélnünk, hogy egy-egy adott gondolatot a beszélgetőpartnerünk milyen hangnemben mondana. Ezek hiánya, bizony, sok kommunikációs probléma forrása lehet. Az internet anonimitást biztosít az emberek számára, bárkinek kiadhatjuk magunkat. Ezt fokozza, ha könnyebben és gyorsabban adunk ki olyan információt magunkról, amelyet nem biztos, hogy szemtől szembe el mernénk mondani beszélgetőpartnerünknek. Ebben a rohanó világban már egyre jellemzőbb az is, hogy az emberek nem fektetnek elegendő időt az ismerkedési szakaszba. Mindent azonnal akarnak, ezért gyakran csalódnak, ezután pedig nem mernek esélyt adni egy új kapcsolatnak. Rövid idő alatt akarják megtalálni az életre szóló szerelmet, de valljuk be, hogy ez igen ritkán történik meg. Az emberek a másik személyében a tökéletességet szeretnék látni, és ha ezt nem fedezik fel, inkább keresnek egy jobbnak tűnő személyt. Túl nagy elvárások vannak és ez azt is eredményezheti, hogy a párválasztás és családalapítás kitolódik, esetleg egyáltalán nem sikerül.

Ma a férfiak udvarlási szokásaiban két különböző irányt figyelhetünk meg. Vannak, akik a hagyományokhoz híven májusfát állítanak, húsvétkor locsolkodni mennek. Az ismerkedés során többször találkoznak, közös

programokat találnak ki, azaz léteznek a hagyományos udvarlás. Azonban vannak, akik inkább az online világban ismerkednek, ami által háttérbe szorulhatnak a személyes kapcsolatok, a hosszú beszélgetések egy kávé mellett, vagy későbbre tolódik a személyes találkozás.

Ami szintén nagy változás a régebbi idők udvarlási szokásaihoz képest, hogy ma már nemcsak a férfiak udvarolnak a hölgyeknek, hanem fordítva is tapasztalhatjuk. Elterjedőben van az a szokás (vagy divat), hogy a nő teszi meg az első lépést a kapcsolat érdekében. Ezzel együtt a szerepek is átalakulnak: napjainkban már nem meglepő, ha a nő foglalja le az asztalt az étteremben és akár ő is fizeti a fogyasztást vagy annak egy részét.

Az udvarlási szokások függhetnek a családi háttértől, pontosabban attól, hogy a férfi mit látott otthon gyermekként.

Azonban állíthatjuk, udvarolni nemcsak az ismerkedés folyamán célszerű, hanem tartós párkapcsolatban és a házasságban is. Fontos, hogy megmutassuk gyermekeinknek, lássák a gyerekek: Apa udvarol Anyának, vissz neki egy szál virágot a nap végén, csak úgy, nem is alkalomra, de alkalomra mindig. Sokszor találkozhatunk olyan történetekkel is, hogy a kisgyermek már az óvodában elkezdik az udvarlást, és az édesapák büszkén állnak gyermekeik háta mögött, mert bizonyítékot kapnak arra, hogy jó példát mutattak nekik.

Összegzésként elmondható, hogy a férfiak ma is udvarolnak, viszont változtak a szokások, vagy akár a szerepek is felcserélődnek. Régebben a férfiak nagyobb hangsúlyt fektettek arra, hogy meghódítsák a női szívet vagy szíveket. Például, verseket írtak a kiszemelt hölgyhöz, vagy megvív-tak a kegyeiért párbajban. *Az elmúlt években újjáéledtek a néphagyományok, a közösségi rendezvények, amelyek segítik az udvarlást, a kapcsolatok létrejöttét fiúk és lányok között.* Egyre népszerűbbé váltak a locsolkodási szokások, a májusfa állítása egy-egy településen, vagy a „ladikozás”, amely segíti a fiúk és a lányok ismerkedését, később pedig az udvarlást.

KUN ZSÓFIA

BÁCS KISKUN MEGYEI IGAZGATÓSÁG IGAZGATÓJA

VIDA DORINA HAJNALKA

BÁCS KISKUN MEGYEI IGAZGATÓSÁG MUNKATÁRSA
(NEMZETI MŰVELŐDÉSI INTÉZET)

Nemi szerepek és a modelladás szerepe a serdülők udvarlási szokásaiban

A családra, a különböző életszerepeinkre vonatkozó általános felfogás és értékrend nagy átalakuláson megy keresztül. Korábban ezek az hagyományos értékek stabilak voltak, évtizedeken át kereteket és útmutatót adtak az akkori ifjak és kevésbé fiatalok számára is. Manapság azonban az lehet a benyomásunk, hogy „nem jó irányba” tartunk, egyre kevesebbszer vélhetjük felfedezni azokat a fix pontokat, amik számunkra biztonságot és követendő értékeket képviseltek. Hogyan tudjuk ebben a szerepkavarodásokkal és számunkra sokszor érthetetlen értékrenddel teli világban elindítani fiataljainkat? Hogyan tudjuk őket támogatni, ha tőlünk oly távol állnak a „mai generáció szokásai”? Miképp lehet a kamaszok számára befo-gadhatóvá tenni az udvarlás kultúráját? A cikk ezekben a kérdésekben indítja el a gondolkodást.

Szerepkavarodás a társadalomban

A korábban jól működő, egyenlőtlen hierarchia férfi és nő között társadalmunkban felbomlani látszik. A jelenleg tapasztalható tendencia, hogy a hagyományos női és férfi szerepek határai egyre inkább fellazulnak. Például, a nők, az anyák egyaránt képviselik magukat a munka világában, míg a férfiak nagyobb szerepet vállalnak az apaság örömeiben és nehézségeiben egyaránt. **Ezen kívül egyre többször szembesülhetünk újfajta nemi szerepviselkedéssel is, ami a szerepek eltolódását is felerősíti.** Az eddig férfiasnak és nőiesnek tartott tulajdonságok egyre inkább összecsúsznak. A férfiak hagyományosan a nőkre jellemző viselkedési formákat vesznek fel, például gondoskodóbbak, érzelmeiket jobban vállalják, kifejezik, magabiztosan kommunikálják. Ennek ellenpólusaként, kevésbé vállalnak felelősséget, köteleződnek el, a korábbi erős, családfenntartó szerepet nehezebben vállalják. Mindez a nők körében is megfigyelhető, ők férfiasnak vélt viselkedési formákat erősítenek meg, például határozottabban képviselik önmagukat, a döntéseiket, céltudatos, vezetésre való képességeket fejlesztenek ki, a korábban lágy, gondoskodó anyaszerepet olykor háttérbe is szorítva. A fiatalok kicsit eltúlozva, kiszínesítve ezt látják nap mint nap a közösségi médiában, a munkahelyeken, olykor családi-baráti környezetben is. Így ez tudatos kommunikáció és hozzáállás nélkül számukra is követendő példává válhat.

A modell, mint minta szerepe

Ha társadalmi jelenség a szerepek ilyenfajta átalakulása, hogyan tudunk példát adni gyermekeink, kamaszaink számára? A gyermeknevelés során fontos tudatosítanunk, hogy a gyermek folyamatosan figyel, felfedez és tanul. Elsajátítja mindazt, amit lát a szüleitől, nagyszüleitől, a barátainktól, a társaitól, korosztályának egyes tagjaitól.

Kisgyermekkorban az azonos nemű szülő követendő példává, modellté válik, így a gyermekek utánzás útján sajátítják el és alakítják ki a nemi szerepekről való tudásukat. A gyermekek a szülői mintákkal azonosulnak és már a korai években megtanulják a férfi/női viselkedés alapjait, hiszen a látott minta beépül a viselkedési repertoárjukba. Ezek a tapasztalatok hatással vannak arra, hogy felnőtt korukban hogyan viszonyulnak

másokhoz, hogyan lesznek jelen kapcsolataikban, hogyan lesznek nőiesek nőként, férfiasak férfiként.

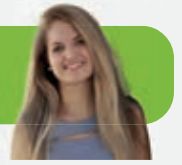
A gyermeknevelés során a megerősítéseknek erőteljes személyiségformáló hatásuk van. Hiszen a jónak értékelt attitűdöt, viselkedést jutalmazunk, elismerjük, míg a rossz, nemkívánatos cselekedeteket nem követi pozitív visszajelzés, így ezeknek a tetteknek a száma csökkenni fog. Ezzel segítjük elő az általunk értékelt, jónak tartott, kívánatos viselkedési formák megerősítését, elsajátítását.

A szülőknek a nemi szerepekkel kapcsolatos viselkedési formákban is igen jelentős felelősségük van abban, hogy milyen modellt biztosítanak gyermeküknek. Ez evidensnek tűnik, a mindennapokban azonban gyakran nehezen megvalósítható, hiszen egyre gyakrabban találkozunk csonka, mozaik és különféle más felépítésű családokkal. Gyakori eset, hogy a családban nincs olyan férfi vagy női szerepet betöltő személy, aki a gyermek számára stabilan, az élet meghatározó kérdéseiben követendő példává, értékes képviselővé válhatna.

A gyermekek számára az válik követendő mintává, amit tapasztalnak, amiben szocializálódnak. Ezt viszik tovább, valószínűleg majd meg felnőttként a saját családjukban is.

Régebben a társadalmi elvárások, szabályok ezt azzal segítették elő, hogy a különböző szférákban értékes, jelentőségteljes példák álltak a családok, gyermekek előtt, akik egyfajta állandósult modelltél válhattak, akire felnézhetek. Gondoljunk egy-egy pedagógusra, orvosra, köztisztviselőre, örvendő férfitra, nőre. A mai rohanó világban ezek a nagyra tartott, a gyermekek számára követendő példává avanszált példaképek jelentéktelenné

KISFALUDY LILLA

váltak. Jellemzően családon belül igyekszünk ezeket megadni a fiatalok számára, ami a mindennapok során nagyon tudatos hozzáállást és fókuszot igényel a szülők részéről. A gyerekek egy része megsínyli, hogy nem kap stabil, követhető, a szülei által fontosnak és értékesnek tartott női vagy férfi modellt sem otthon, sem máshol. Ezzel nőnek fel, majd kamasz korban azt látjuk, hogy számunkra teljesen érthetetlen és értékelhetetlen módokon kommunikálnak, ismerkednek, udvarolnak.

Az identitásuk, önmaguk megalkotásával foglalkozó fiatalok így mérvadó minták és modellek nélkül indulnak el a párkeresés rögzös útjain.

Sokszor feltesszük magunkban a kérdést, hogy kitől tanulta, miért viselkedik így? A válasz sok esetben ott keresendő, hogy beszélgettünk-e erről vele, rendelkezik-e korrekt narratívával, eszközzel, tudással arról, hogy miként csinálhatná másképp?

Udvarlás a modern korban

Minden kultúrának, közösségnek megvannak a saját egyedi történetei, szokásai, amik a párkereséshez, udvarláshoz kötődnek. Manapság azonban egyre kevesebb teret kapnak a régmúlt hagyományai. Gondoljunk például az udvarlás során kézzel megírt levelek sokaságára, a fájdalmasan hosszú várakozásokra, a randikra vagy a lánykérés hagyományaira, a májusfára ... A mai fiatalok egészen más eszközökkel rendelkeznek, amelyekről még nincs hasznos és bölcs tudásunk arról, hogyan lehetne ezt a javukra fordítani, jól használni. Az ismerkedés, a párkeresés ennél virálisabb, könnyebb nem volt még sosem – hiszen bárki elérhető szinte azonnal, bárhol, mégis talán most a legnehezebb igazi, bensőséges és hosszútávú kapcsolatokat, párkapcsolatokat kialakítani és fenntartani. Ezt élük meg a felnőttek is, nemhogy a serdülők, akiknek nincsenek előzetes tapasztalataik arra vonatkozóan, hogyan is lehetne másként. Ezért szülőként igazán nagy szerepünk van abban, hogy a fiatalok számára olyan iránymutatással éljünk, amely számukra is értékes tudást és rálátást ad az udvarlástól kezdve a flörtölésen keresztül, a párkapcsolatok megóvásán át egészen a tisztességes és méltó lezárásig.

Ezért mind a lányos, mind a fiús anyukák, apukák részéről fontos, hogy kamasz gyermekeik bimbózó kapcsolatait megfelelő módon támogassák, értékeljék, segítsék a fiatalokat kibontakozni abban, hogy tanuljanak magukról, egymásról, a kapcsolatokról. Bátorítsuk arra a fiatalokat és támogassuk őket abban, hogy felfedezzék, hogyan tudnak örömet, kedves gesztusokat tenni a kiszemeltjeiknek, majd segítsük elő, hogy ezeket a kedvességeket jól tudják fogadni és megismerjék a hála, elismerés kifejezési módjait. A serdülők, még ha sokszor nem is úgy tűnik számunkra, sokat tanulnak párjuk szüleitől, családjától is, hiszen teljesen új keretrendszert, modellt tudnak kapni. Bármilyen jó minta képes arra, hogy beindítsa az ősi sémát, felszínre hozza azt a viselkedésszerepet, ami a fiatalok számára később igazi értéket képviselhet. Ezzel olyan előhívható ismereteket, példákat tudunk adni, amelyeket a fiatal, ha elfogadhatónak tart, majd be tud építeni a kapcsolataiba. Vállaljuk bátran a példakép szerepet, hogy a fiatalok a kapcsolataikban is értékes, fenntartható nézőpontokat, stratégiákat, módszereket tudjanak elsajátítani.

Mit tehetünk szülőként?

A családi együttlétek során elengedhetetlen, hogy meséljünk, beszéljünk, kérdezzünk, hallgassunk. Meséljünk magunkról, a mi tapasztalatainkról, érzéseinkről, arról, hogy mi hogyan udvaroltunk, nekünk hogyan udvaroltak, mi hogyan éltük meg az első szerelmeket, a szívfacsaró csalódásokat. Ezzel a fiatal indirekt módon sajátíthat el jó stratégiákat, megküzdési módokat, és egyfajta biztonságtudatot, sorsközösséget is kap amellett, hogy a szülőt partnernek, bevonható félnek fogja értékelni. Ezzel olyan előhívható narratívákkal fog rendelkezni, amelyek a későbbi döntéseiben, választásaiban jelentős szerepet játszhatnak. Fontos, hogy formáljuk párbeszédre, hogy kifejezhesse, ő hasonló helyzetben mit tenne, hogyan vélekedik, volt-e már hasonló tapasztalata. Kérdezzünk, biztosítsuk odaadó figyelmünket, empátikus és megértő hozzáállásunkat – még ha gyakran nem is értjük vagy fogadjuk el egymás nézőpontjait. Hallgassunk és tanuljunk egymástól, hiszen egy-egy diskurzus mindkét fél számára tartogathat kincset érő gondolatokat.

Másik, igazán hasznos példa az anya-lánya, apa-fia program. Érdemes lehet rendszeresen becsempészni a hétköznapiakba, hiszen elképesztő jelentőséggel bír a gyerekek, kamaszok számára, ha a szülőket, gondozókat, rokonokat különböző helyzetekben látja megnyilvánulni. Ezek a programok lehetőséget biztosítanak arra, hogy egészen másfajta, teljes figyelmet és fókuszot adó kapcsolódást adjanak mind a felnőtt, mind a fiatal számára. **Ezekben a programokban különböző tevékenységeken keresztül igyekezzünk megmutatni, jelképezni a nőies/férfias viselkedésformákat.** Lányoknál is lehet meccsnézés és fiúk esetében lehet szó vásárlásról is. Nem maga a tevékenység reprezentálja a nemi kíváncsiságot, hanem a teljes megfigyelhető viselkedési repertoár, az, hogy különböző szituációkban hogyan lehet igazán nőies/férfias, hogyan viselkedjen, hogyan tesz esetleg mások. Jó lehet, ha közösen figyeljük meg mások megnyilvánulásait, reakcióit, ruházódását, stílusát, és ezeket átbeszéljük, hogy ki mit gondol róla, mit üzennek ezzel, mit válthatnak ki ezekkel másokból, milyen hatást érnek el vele. Ezzel a fiatal tanul arról, hogy, számára mi képvisel értéket, milyen nemi szerepviselkedést szeretne a mindennapokban mutatni, milyen nővé/férfivá szeretne válni.

A minőségi, együtt töltött idő, a beszélgetés minden formája formálódást, fejlődést tartogat, ha erre nyitottan, ezt tudatosítva és kommunikálva neveljük a fiataljainkat.

KISFALUDY LILLA
PSZICHOLÓGUS

Felhasznált szakirodalom:

- Cole, M. (1998). *COLE: Fejlődéslélektan*. Osiris, Budapest.
- Erikson, E. H. (1994). *Identity: Youth and crisis* (No. 7). WW Norton & Company.
- Pongrácz, T. (szerk.) (2011). *A családi értékek és a demográfiai magatartás változásai*. KSH NKI Kutatási jelentések, 91. Budapest: KSH Népeségstudományi Kutatóintézet.
- Spéder, Zs. (2011). *Ellentmondó elvárások között... Családi férfi-szerepek, apaképek a mai Magyarországon*. In Nagy, I.; Pongrácz, T. (szerk.): Szerepváltozások: jelentés a nők és férfiak helyzetéről. Budapest.

A fiúk önbecsülése, avagy hogyan támogathatjuk a gyermekek egészséges önbecsülésének kialakulását

Az önbecsülésünk alapjait a gyermekkori tapasztalataink alapvetően befolyásolják. A szüleinktől kapott visszajelzések, az, ahogyan ők viszonyultak hozzánk, meghatározzák, hogy felnőtté válva hogyan gondolkodunk magunkról, másokról és a világról. Cikkünkben körüljárjuk, hogy szülőként mivel tudjuk segíteni gyermekeink egészséges önbecsülésének fejlődését, és kitérünk arra, hogy fiúgyermekek esetében mire érdemes mindenképpen odafigyelni.

A gyermekek temperamentuma különbözhet a szülőjüktől, ezért sokat segíthet a gyerek fejlődésének, ha teret adunk annak, hogy a világot, önmagát és a képességeit saját személyiségfejlődési tempójának megfelelően fedezze fel. A korábbi generációknál működő minták nem biztos, hogy ugyanolyan jól szolgálnak egy olyan gyereket, akinek a habitusa, az igényei és az érzékenysége egészen más, mint amilyen a felmenőinek volt. Ezért nagyon fontos figyelembe venni a gyerek saját egyéniségét, hiszen ezáltal tudjuk a leginkább abban támogatni őt, hogy az önbizalma felnőtt korában is elég stabil legyen. A korábbi generációknál valahogyan bevált módszerek és megközelítések nem feltétlenül működnek jól azoknál a gyerekeknél, akik már egészen más környezeti és társadalmi körülmények között élnek.

Teljesen természetes és érthető, hogy a szülőknél először az általuk látott és megismert minták kapcsolnak be, azonban a megfelelő ismeretek megszerzésével és ezt követően a tudatosság segítségével lehetséges változtatni a megszokott családi forgatókönyveken annak érdekében, hogy a jelenben segítségük a gyermeket a kiegyensúlyozott felnőtté válásban.

Az emberek és ezáltal a gyerekek egyedisége a testvérek között is megjelenik. Igen gyakori, hogy a testvérek különböző módon reagálnak ugyanarra a szülői viselkedésre. Ezért

fontos, hogy a szülők megfelelően nyitottak legyenek a gyermek eltérő reakcióira és akkor is érzékenyen és válaszképpen reagáljanak azokra, ha a nagyobb gyereküktől esetleg teljesen mást szoktak meg korábban. A gyerek önbecsülésének fejlődését az segíti a leginkább, ha a temperamentuma sajátosságait mindig szem előtt tartjuk és ahhoz mi igazodunk, nem pedig a gyereket próbáljuk meg hozzáigazítani az előre elképzelt, részben a felmenők által átvett mintákon, részben pedig a nagyobb testvérekkel szerzett tapasztalatokon alapuló megközelítésünkhöz. Kifejezetten negatív hatással lehet egy gyerekre, ha a szülők őt hibáztatják azért, amiért ő másképpen reagál, mint azt például a testvérei teszik vagy tették. Ebben az esetben a gyerek nemcsak azt élheti meg, hogy őt nem fogadják el önmagáért, úgy, ahogy van, hanem előfordulhat az is, hogy büntudatot él meg azért, amiért nem tud megfelelni a szülők elvárásainak.

Rohanó világunkban és számtalan elvárás nyomása alatt a szülőknek ezt nem egyszerű megtenniük, mégis megéri, mert ezzel olyan támogatást adunk a gyerekünknek, ami akár egy életen át éreztetheti a pozitív hatását az ő és a mi életünkben is. Ha időt adunk magunknak és neki is, hogy megismerjük egymást, akkor ez egy olyan tapasztalat lesz a gyermekünknek a saját értékességéről és fontosságáról,

amely megalapozhatja a pozitív énképét, amiből pedig gyerekként és felnőttként is erőt fog tudni meríteni az élet által támasztott kihívásokkal való találkozásai során.

A gyerekek az énképüket a referenciaszemélyektől, vagyis a legtöbb esetben a szülőktől kapott visszajelzésekkel építik fel, tőlük tudják meg, hogy ők milyenek, és ezeket a visszajelzéseket elfogadják igazságként, mivel ebben a korban még nincsenek azon az érzelmi fejlettségi fokon, hogy a kapott visszajelzéseket megkérdőjelezzék. Ha egy gyermek inkább negatív visszajelzéseket kap, vagy azt tapasztalja meg, hogy az ő igényei nem elég fontosak, a szülők türelmetlenek vele, akkor megtörténhet, hogy az a meggyőződés alakul ki benne, hogy ő

KOVÁCS PETRA

nem elég értékes, nem elég fontos, és ez a meggyőződés – könnyen belátható – nem fogja őt jól szolgálni a felnőtt működésében.

Sok kutatás foglalkozik azzal, hogy az anya vagy apa befolyásolja-e inkább a gyermekek önbecsülését. Ebben a kérdésben nem lehet egyértelműen állást foglalni, azonban a vizsgálatok arra mutatnak rá, hogy a gyermek önértékelését nagyobb valószínűséggel befolyásolja negatív irányba az, ha az apának a saját énképe inkább negatív. Ha egy férfi saját magához így viszonyul, akkor érthető, hogy ez hatással lesz gyermeke önbizalmára is. Az apa ugyanis a saját magával kapcsolatos szemüvegén keresztül szemléli a világot, és ha az önmagára vonatkozó meggyőződései inkább negatívak, akkor az életéből az ezeket megerősítő tapasztalatokat fogja inkább észrevenni és ezeket fogja közvetíteni a gyermekei felé is. Ha a gyerek pedig egy ilyen mintát lát, akkor, sajnos, nagy a valószínűsége annak, hogy a saját hatékonyságára és értékeire nézve nem fog pozitív következtetéseket levonni. Pedig különösen az olyan kérdésekben, mint a teljesítményhez való viszony és az önállóság, nagyon meghatározó az apa szerepe.

A férfiak családban betöltött szerepével kapcsolatos kihívásokat tovább fokozza, hogy rájuk az utóbbi években erőteljes nyomás nehezedik a család anyagi biztonságának a megteremtése és fenntartása szempontjából, ezért sokkal kevesebb időt tudnak együtt tölteni a szeretteikkel, így bizonyos értelemben az anya egyedül kerül mintaként a fiúgyermekek elé, még abban az esetben is, amikor ő maga is dolgozik. Hiszen napjainkban is még mindig inkább az anyákra hárul több feladat a gyermekek ellátásával kapcsolatban akkor is, ha ők maguk is dolgoznak. Mindezek miatt az apáknak kevesebb lehetőségük van a gyermekekkel való közös programok során mintákat közvetíteni.

Ezért is elengedhetetlenül fontos, hogy az apa is minél több időt töltsön a gyerekeivel. Az apának ugyanis fontos szerepe van abban, hogy megerősítse a fiúgyereket a férfias

szerepekben és maga is nyújtsa ezt a mintát (a lányainak is férfimintát mutatva). Például, közös tevékenységgel, barkácsolással, sporttal stb.

A közös időtöltésen kívül az apának lehetősége van arra is, hogy a következő folyamatokon keresztül is elősegítse a fia számára a férfiminták megismerését. Ide tartozik például az, ahogyan az apa együtt él a családjával, ahogyan gondoskodik a gyerekeiről, biztonságot nyújt nekik és védi a család határait. Fontos továbbá az is, hogy a gyerek mit lát abból, ahogy az apa férjként viszonyul az anyához, hiszen a gyerek számára az apa és az anya viszonya lehet a meghatározó minta a saját jövőbeli párkapcsolataira és arra, ahogyan azokban férfiként megéli magát. Természetesen, ez akkor lesz igaz, ha a családon belüli viszonyrendszer szeretetteljes, biztonságosan kötődő kapcsolatokra épül. Ebben az esetben ugyanis mintakövető lesz a gyerek, vagyis nagy valószínűséggel követni fogja édesapját.

Semmiképpen sem szabad megfélemlíteni arról, hogy napjainkban az anyák is legalább

olyan nehéz kihívásokkal találják szemben magukat, mint az apák. A gyermekekről való gondoskodás mellett sokszor ők is pénzkereső munkát vállalnak, így szerepet vállalva a család anyagi fenntartásában is.

Az apához hasonlóan, természetesen, az anyának is ki-tüntetett szerepe van a fiúgyermek önértékelésének fejlődésében. A gondoskodáson, a gyermek szükségleteire való érzékeny és válaszkész ráhangolódáson kívül, fontos szerepük lehet abban, hogy a fiúgyermekek érzelm kifejezését bátorítsák. Korábban azt tartották férfias férfinak, aki elfojtja az érzelmeit, és nem engedi meg, hogy mások azokat meglássák és esetleg visszaéljenek velük. Egy férfi egészséges önbecsüléséhez azonban jelentősen hozzájárul az is, ha tisztában van az érzéseivel és meg tudja magának engedni azok kifejezését is, ennek megtanulásában pedig gyermekkorban az anya fontos támogatást tud nyújtani.

Végezetül pedig fontos megemlíteni, hogy a szülőkön kívül a gyermekeket körülvevő, őket gondozó emberek is referenciaszemélyek tudnak lenni. Ilyenek például a bölcsődei gondozók, az óvónők és a pedagógusok. Ezek jellemzően női hivatások, ugyanakkor nőként fontos szerepet tölthetnek be abban, hogy akár fiúk, akár lányok esetében bátorítsák és támogatassák a pozitív és a negatív érzelmek kifejezését.

KOVÁCS PETRA
PSZICHOLÓGUS, JOGÁSZ

Felhasznált irodalom

F. Várkonyi, Zs. (2020). *Tanulom magam*. Budapest: Kulcslyuk Kiadó Kft.
Lukács L. (2020). *Hogyan szeretsz? - Kötődési sebeink gyógyítása*. Budapest: Kulcslyuk Kiadó Kft.

Iskolai színjátszás – egy régi-új módszer (nem csak) fiúk neveléséhez

2022 áprilisában nagy sikerű teltházas előadást láthattunk Piliscsabán a miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium Magis Kórusa előadásában Ignác címmel Loyolai Szent Ignác életéről.

A miskolci gimnáziumban az iskolai színjátszásnak régóta nagy hagyománya van, a diákok évről évre előadnak egy-egy színdarabot. Így került színre az elmúlt években a Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról, Szent Ferenc élete, Don Quijote de la Mancha vagy éppen kortárs alkotások, mint például a Túl a Ma-szat-hegyen és A padlás – tudtam meg a Beke házaspártól, akiknek két fia, a 11. osztályos Áron és a 9-es Ambrus is szerepel a musicalben, melyet 2022. június 28-án a budapesti Erkel Színházban is előadnak. A szülőkkel az iskolai színjátszásról és fiaik neveléséről beszélgettem.

Kata és Márton öt gyermek – Sára, Áron, Ambrus, Borbála és Kristóf – büszke szülei. Amikor első gyermekük megszületett, Kata nővérének már volt két fia, és egy baráti családban is megszületett a harmadik fiú. Ők sokat segítettek a kisgyerekes létben, Mártonék számos nevelési praktikát lestek el tőlük, s Katának különösen sokat jelentett egy tőlük kapott ajándékkönyv, Libby Purves: *Hogyan ne legyünk tökéletes anyák?* A bizonytalansággal küzdő, elsőgyermekes anyának felszabadító volt, hogy nem szükséges tökéletes szülőknek lenniük ahhoz, hogy kiegyensúlyozott gyermekeket neveljenek.

Márton kamaszként fiatalabb ismerős fiúknál töltött több időt, ott figyelte meg, hogy a fiúk édesapja hogyan bánt velük, egyfajta kedves szigorúsággal, amelyre maig emlékszik. Így tehát baráti és rokon kapcsolataik révén sokféle családra láttak rá, s tudtak meríteni a sok ötletből, amelyek ezeknél a családoknál beváltak. Például, hogy miként lehet egy unalmas dolgot vonzóvá tenni egy kis „kalandgyártással”, mítoszteremtéssel; továbbá hogy milyen izgalmas a gyerekek számára, amikor a szülőkkel együtt

kitalált mesékkel szövik át az életüket akár sok-sok éven át, és még sorolhatnánk.

Márton „falkában” gondolkodik, azaz együtt nevelik a gyerekeket függetlenül a nemüktől, bár a házaspár könnyedén felidéz egy-egy olyan alkalmat, amikor például az apa az elsőszülött fiával ment el kettesben horgászni, vagy amikor egy zimankós, havas napon az Iluska-forrásnál kolbászt süttött Áron fiával. A két fiatalabb fiúhoz inkább a fociedzéseken és meccseken keresztül tudott kapcsolódni. Kristóffal pedig könyvekről, de leginkább térképekről és távoli városokról lehet sokat beszélgetni. Emlékezetes az a munka szempont-

jából lazább év is, amikor Márton megtehetette, hogy szinte mindennap ő vezette gyalog az oviba a gyerekeket, és együtt élték át a nap mint nap ismétlődő séták kiszámítható örömét.

– Sára lányunk nem a hagyományos értelemben lányos, kevesebbet babáztott, nem volt oda a rózsaszín ruhácskákért (ahogy mi sem); Bori, a kisebbik viszont sokkal inkább – meséli Kata a lányairól. – Így történt, hogy noha Áront vittük focizni, Sára lett a focista.

A szülők ugyanis nem forszírozták, hogy a kislányok kezébe kizárólag baba kerüljön, a fiúk kezébe pedig csakis kalapács; szabadabban viszonyultak ehhez. De tágabb kontextusban nagyon is fontosnak tartják a családi szerepekre való felkészítést nemcsak saját példájukon keresz-

tül, hanem gyakran verbálisan is megfogalmazva, hogy „ha majd apuka leszel...”, „ha majd anyuka leszel...”. Vagy például amikor Márton elutazik, rendre rábízta a családot a legidősebb fiúra: „Most te leszel itthon a férfi, te vigyázol a többiekre.” De mindezt nem kirekesztően és semmiképp sem nyomasztóan.

A fiúk elevenek, bátrak s általában kockázatvállalóbbak, mint a lányok. A Beke családnak is vannak erről történeteik:

– Áron az első fiú, őt kiskorában még nagyon kevés

BARÁTH MÁRTA

elektronikus vizuális hatás érte (pl. tévé, internet). Talán ha kétéves volt, amikor egyszer csak fogott egy botot és azzal mint puskával játszott, lőtt. „Ez vajon honnan jön???” – tűnődünk Marcival.

– Már itt laktunk a kertes családi házunkban – veszi át a szót Márton –, amikor egy alkalommal az udvarban kardoztak a gyerekek, és egyszer csak Ambrus üvöltve, vérző fejjel futott be, mert Áron „lekardozta”.

Mégsem ez az igazi nehézség a fiúk nevelésében, hanem a kockulás elleni szélmalomharc:

– Nincsenek mintáink a saját gyermekkorunkból, hiszen ez egy újkeletű probléma. Miközben majd’ minden vitánk alapja a számítógép- és telefonhasználat. Ráadásul iszonyú energia a szabályok létrehozása és betartatása úgy, hogy közben ne váljunk rendőrré – sóhajt fel Kata.

– Sokat verbalizálunk, sokat kérdezőnk, beszélgetünk a filmes élmények kapcsán és a közösségi médiában fel-feltűnő jelenségekkel kapcsolatban is, hogy mégis mi a gond velük – összegzi Marci, aki nem fél szóba hozni ezeket a témákat. – Nem kell meggyőznünk őket; majd később leülepszik bennük. Emlékszem, én is lázadtam az ellen, amit a szüleim mondtak, később azonban átgondoltam a hallottakat.

De térjünk most vissza a fiúk erősségeire: a rendszerező gondolkodásukra, akár gépekről, akár emberekről, akár egy szép bélyeggyűjteményről van szó. Katától tudom, hogy Ambrus néhány évig lelkesen gyűjtötte a bélyegeket, de Áronról is van mit mesélni:

– Áron egy időben elkezdett gépeket tervezni, s rengeteg időt töltött ezzel. Képes volt órákat beszélni róluk, mi szülők meg szorgalmasan bólogattunk, miközben hallgattuk őt. Kőfaragó műhely is létesült a kertben, megmunkált Ytong téglák, kövek borították az udvart, és mekkorát tévedtek a felületen külső szemlélők, akik vélhetően rendetlen udvarként értelmezték a látottakat! Áron, ahányszor csak kirándulni ment a család, felvett egy-egy rönköt, amelyben fantáziát

látott, és gyakran haza is cipelte. Egy alkalommal kijelentette, hűgának hintát fog fabrikálni a rönkből és ezt meg is tette.

A fenti történetek minden bizonnyal megjelenítik azt az evolúciós ténytet, hogy sokszázézer éven át a férfi volt az, aki megvédte s ellátta élelemmel, eszközökkel a családot, ezt fiaink a zsigereikben hordozzák, akárcsak a versengést.

Ha elég terük és idejük van a gyerekeknek a szabad játék kibontakoztatásához, akkor az együttműködést is lelkesen gyakorolják. A Beke-gyerekek egyszer kigondoltak egy egész Western-kalandparkot; az ötletet egy szórólap adta, amely véletlenül került a kezükbe nyaraláskor. A fiúk nekifogtak a tervezésnek, eldöntötték, a testvérek közül ki fog a lovakkal foglalkozni, ki a tehenekkel, ki a célba lövés oktatásával, ki pedig a konyhai teendőkkel. Ez a játék hónapokig lefoglalta őket: terveztek, rajzoltak, egyeztettek, dolgoztak rajta. Egy másik alkalommal filmterveket készítettek, forgatókönyvet írtak, kiosztották és betanulták a szerepeket, s kezdetleges eszközeikkel le is forgatták a királynő nyakékéről szóló kalandfilmet. Ez is olyan szárnypróbálgatás volt, amelynek során a gyerekek a maga elementáris mivoltában élhették át a filmkészítés örömet mindenféle feszültség vagy teljesítménykényszer nélkül.

Az életben való beválás jelentős mértékben az érzelmi intelligencián (EQ – az emocionális intelligencia hányadosa) múlik. [...] Az érzelmi intelligencia természetesen a családban – vagy esetleg még szűkebben: az anya-gyerek kapcsolatban – gyökeredzik, később a szabad játéktevékenységben, a mesehallgatásban, az együtt éneklésben, a mindennapi, biztonságot adó együttlét légkörében bontakozik tovább, és végül iskoláskorban a *művészetekben* volna fejleszthető. Drámajátékban, iskolai színjátszásban, ének- és zenekarokban, festésben és szobrászatban, tanórai művészeti foglalkozásokban. [...] Gondoljuk meg: vajon a reformáció és az ellenreformáció nagy (és szigorú) iskolái miért áldoztak annyi időt iskoladrámák írására, díszletezésére, kosztümöztetésére, rendezésére, eljátszására, az iskolai zenekar és kórus működtetésére és az ábrázoló művészetek gyakorlására (még a görög stúdiókon belül is!)? Mert ösztönösen tudták, hogy mire lesz majd szüksége élete során a tőlük kikerülő diáknak, mit tud majd igazán hasznosítani.

Vekerdy Tamás: Nyári gondolatok – gyerekeinkről és iskoláinkról 2. (In Vekerdy Tamás: A pszichológus válaszol, Sanoma Budapest, Bp., 2003, 69–70.)

Kata, aki hegedül, hangsúlyozza, hogy az együttzenélés élménye is erős családi hozadék (minden gyermekük játszik hangszeren), így alakult, hogy együtt tekintették meg a „jezsusok” korábbi zenés előadásait is. Áron és Ambrus talán éppen itt kapott kedvet ahhoz, hogy ebbe a gimnáziumba iratkozzon be.

A miskolci társulatnak tulajdonképpen az iskolai kórus a magja, amely a színelőadásokra kiegészül a többi diákkal; idén a vadonatúj musicalben 99 lány és fiú szerepel, akik szinte a semmiből, eszköztelenül hoztak létre egy élményt, amely számukra is fantasztikus és a közönségnek is nagyon tetszik.

A felkészülés időszakában az egész társaság olajozott gépezetként dolgozott a darabon az iskola tornatermében reggeltől estig, aztán éjjel együtt, egy kupacban aludtak... – jegyzi meg Kata, aki számára sokat jelent, hogy kisebb gyermekeit, Borit, Kristófot is megmozgatta az előadás. – Az alkotói

folyamat sem a szokványos úton haladt: a diákok műhelyeket hoztak létre, ezeket maguk vezették, és a szövegen túl az ő kreativitásukra volt bízva szinte minden a koreográfiában, a jelenetek kidolgozásában. A gyerekek éppen ezért teljes mértékben önazonosak a szerepükben. Az is nagyszerű, hogy mindeközben a vezető-beosztott kapcsolatát is szimulálták, megtanultak együttműködni vagy éppen kompromisszumot kötni – zárja gondolatait Kata.

A 16–17. században játszódó musical a szerepek tekintetében igazi kincsesbánya a fiúk számára, általuk kapcsolatba kerülhetnek azokkal a férfi archetípusokkal (a királynak, a harcosnak, a szerelmes férfinak és a mágusnak a mitológiában és irodalmi alkotásokban is vissza-visszatérő képeivel), amelyek minden férfit megszólítanak. Erre a megszólításra ezek a fiúk katonák, királyok, jezsuiták alakját megformálva megadták válaszukat.

BARÁTH MÁRTA
KOMMUNIKÁCIÓS SZAKEMBER,
KÉPZÉSBEN LÉVŐ PÁR- ÉS CSALÁDTERAPEUTA

Fotók: Szabó János

Irodalom: Richard Rohr: A férfi útja I–II. Ursus Libris, Bp., 2016–2017; Simon Baron-Cohen: Elemi különbség, Osiris, Bp., 2006.

Vass Tibor

Családos

Lányos apuka is szerettem volna lenni, sokgyerekes.
Vegyenek otthon körül lánylányok sokan, fiúk is módjával, másokéin túl,
tanító bácsiként akiket ideig, órákig szeretni lehet. Többet tudhat sokukról
sajátjaiknál az emberfia. Lénylányok, lényfiúk szülői másokéi mégiscsak,
más okék indítják őket máshonnan máshova. Hozzám akár vagy hazulra.

Máshonnan az indíttatás is. Lazulra sajátítva csinálom a tanítóbácsisat.
Túlszeretve a gyerekleányok, szól meg a szakfelügyelő matekon,
s hogy az éneken miért hagyom felpattanni helyéről a lényt,
énnekem a tesin is kirohanjon, meg a magyaron, szorítson szorosan magához,
ha sikerül neki jól, amiről jót gondol. Nemével feszesben nem foglalkoznak

még. Hát mert sikerül neki, ami addig nem. Magyarázom, ez az ő kirohanása,
összevon, különbséget szolmizál. Ha azt mondják, Tibi bácsi, szalámizzál,
tartsák ezt tiszteletben, kérem. Nem tartják. A házirend az házirend,
a szakfelügyelő az szakfelügyelő. Óra alatt helyelhagyás nincs, szalámizás
főleg, kottazárnak híre-hamva ne legyen. A rovást mélyre megkapom.

Tompa Mihály híre Hanváról megérkezik mégiscsak. Küzdése, hogy apuka
legyen sokáig. Rívásból, sírásból a fehér köpenyem sarkába kapaszkodóktól
jut bőven. Ha Tompát vagy Szabó Lőrincet fennhangon olvasok, hagyom,
hogy illendően kapaszkodhassanak nagycsaládosok és nagy cselédesek is.
Az átlagnál jobb módúaknak szívük furán gyéresebb lánylányhoz, lényfiúhoz.

Nem az ő szívük számít matekon se, tesin. Rajzon sem a látható szín főleg,
éneken halálra unják magukat biztosan. Egyhelyütt cselédszám, máshelyütt
családszám számít. Erős a gyerekleányem, s az, hogy saját, majd mondhassam.

Egylényes apuka leszek, egylegényes. Szolmizálom, rajzolom, tesizem.
Regényes életrajzú ma a huszonhatodik éves. Szabó Lőrinc *A huszonhatodik
évben* nőjéről szól csak tán, mégsem csak arról. Így vagyok én, róla sem
mindenhol szólok. „Apámtól félttem. (Anyám szeretett.)” Tehát mindig róluk,
és mindenhol róla is. Apának lenni jó, tanítónak, bácsinak főleg. Attól még
apukának lányos is maradok, a jövő hozhat akármit, akárki csodát, bácsis
unokát. Hozni is fog. Túl fogom szeretni, kapom majd a rovásokat, mélyre.

VASS TIBOR 1968-ban született, Miskolcon. Tanító-népművelő szakon végzett
Nyíregyházán. Kassák-, Szabó Lőrinc- és József Attila-díjas költő, képző-
művész. Legutóbbi kötete: *Két sem közt* (versek, grafikák, 2020).

Rónai Balázs Zoltán

Amiért megéri fiút nevelni (tűzön, vízen át)

Lehetne ennek az írásnak a címe, hogy *Kő kövön*, de azért az mégiscsak erős volna. Vagy nem? Törött kisautók, letépett függönyök, pohár- és tányércserepek, eltűnt kulcsok, berepedt telefonkijelzők – és még annyi minden a múlt idővonalán, nem kevésbé a jelenben. És az a helyzet, hogy a jövő sem lesz híján ezeknek egy darabig még.

Persze, mondták nekünk, hogy a fiúgyerek az élénk, meg rosszkodékonyabb, mint a lányok. Ténylegesen figyelmeztettek, nem ért váratlanul. De azért mégis...

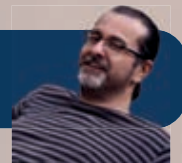
Az egyik öt, a másik két és fél múlt. Azt is mondták, hogy ez ideális. De azt nem, hogy a kisebbik a jó félméteres játékdömperével próbálja meg elkalapálni a bátyját. Pontosabban meg is teszi. Bár tulajdonképpen óvatos és kísérletező módon: először egy kis, színes papírhallacskával püfölte a horgászós játékból (ezt a nagyobbik szelíd mosollyal tűrte), aztán a malacpersely lebuherált műanyagorrát alkalmazta (ez keményebb, a bátyó bosszúsan hessegetni kezdte),

és csak akkor folyamodott a dömperhez, hogy ezeket kipróbálta. „Aú!”, mondta erre a bölcs ötéves, és megpróbált arrébb húzódni, mivel a dömper, bár játék, már nem játék. Aztán elmenekült, mert a következő fokozat egy nagy, súlyos, elemes betűoktató cucc lett volna, és mindennek van határa.

Így élünk, éldegélünk. A bölcsiben megnyugtattak, hogy ott is csapkodja a kölok a többieket, bár inkább csak kézzel és kisautókkal. De már kevesebbet, mint régebben. Ne aggódjunk, elmúlik, kinövi, csak a dackorszak része. Milyen biztató! És addig? Hát, rakjuk el az ENSZ tiltólistás tárgyakat. Jó, majd igyekszünk.

Az milyen jó lesz, mikor együtt játszanak a matchboxokkal! Ilyen is elhangzott. Nos, nem teszik. Talán azért, mert a nagyobb egyáltalán nem érdeklődik a játékautók iránt. Meg szinte semmi ilyesmi iránt, ami iránt a kortársai szoktak. Viszont a *Tények a világúrból* és az *Első enciklopédiám* című könyveket olvassa, és szereti, ha ilyenkor

RÓNAI BALÁZS ZOLTÁN

nem zavarják. A Gazdálkodj okosanhoz, a Ki az úr a tengeren?-hez, és a Gyémánterdőhöz szintén nem kell az öcsike. Ahhoz mi kellünk. Sok darabos, bonyolult játékok ezek, szükséges hozzájuk ismerni a számokat (nem pont 20-ig csak), nem árt, ha tud valaki olvasni, és még ezt-azt. Nyilván hogy nem 5+-os társasjátékok. De a korosztályának valókat unja, ez van.

Viszont nem akarok hazudni, mert igenis akad, amit mindketten egyformán szeretnek: rohángálni le-föl a lakásban, lehetőleg trappolva és kurjongatva, meg trambulinnak használni a szülők ágát. Ezekben nagy az összhang. Gyakorolják is lelkesen. A játszótérrel homok-hazahordás cipőben is közös kedvenc. Lányom nincs, azok nem tudom, hogy csinálják.

Aztán, ha már a fiúgyerekekről van szó, megragadnám az alkalmat, hogy leszámoljak egy tévhitel. Vannak ugyebár az afféle fiús dolgok. Például a fiús színek. Már csecsemőkortól rózsaszín holmik kapnak a lányok, kékeket meg a fiúk. Vagyis az előbbi lányos, utóbbi fiús szín, és a fiúgyerek utálja a rózsaszínt. Ez a marhaság nem olyan rég terjedt el, és olyan kötelező érvényű lett a társadalomban, hogy tényleg nem lehet megszegni, mert akkor bizony még mit is nem gondolnának.

Na, hát nálunk a nagynak pont a lila meg a rózsaszín a kedvence. Pontosítok: a rózsaszín meg a lila. A kicsinek meg

mindegy, neki ez is tetszik, meg az is, de legjobb, ha piros. Jaj! Csak tán nem? Ezekkel a gyerekekkel gond van, hívunk azonnal egy gender-aktivistát! Vagy mégse? Nem, nem hívunk. Teljesen tisztában van vele mindkettő, hogy ők fiúk, és nem óhajtanak lányok lenni. Csak ez a szín-hülyeség, na ez színhülyeség. Azt tudták, hogy a Viktória korabeli fehér gyermekruhák után egészen a XX. századig a fiúkat öltöztették rózsaszínbe, és a lányokat kékbe? Ezt, mint követendő elvet, a XX. század elején az Earnshaw's Infants' Department magazin is faktumként közölte például. És nem változtak lánnyá a fiúk, fiúvá sem a lányok. Egészen hihetetlen, igaz?

Tulajdonképp annyi a lényeg, hogy a mi srácaink szeretik a világos, élénk, vidám színeket, a komor tónusokat meg nem. Például a feketét. Meglepő? Szerintem nem annyira, mivel hogy gyerekek.

Egyébként nem kizárólag rózsaszín és kék szín létezik. Az előbb már szó került a liláról és a pirosról, de valójában van még egy csomó. Hála a Jóistennek!

Azt mondja a nagyobbik, hogy ő majd feltalálja az időgépet. Gondolom, rózsaszín lesz, vagy lila. Nem érdekes. A kisebbik rögtön közli, hogy ő is. Ezen összevesznek. Rövid csatában győz a nyers erő, aztán irány a lépcső alá, hintázní. Egy percre. Helyette rohángálás veszi kezdetét.

Kisvártatva felharsan egy csatakiáltás: – VIDEÓ! Legyen VIDEÓ! Ez akár ötvenszer is elhangozhat, ha nem kapcsolom be a TV-t azonnal. Na, mit néznek? Valami influenszer-apuka műsorát, amiben játékaútokat tologat ide-oda, valami történetet kanyarítva köréjük. Ja, hogy ott vannak a saját autóik, a valóságban? Ugyan kérem! De nem oly soká elunják, akkor jöhet a Gecko's Garage. Egy gekkó, akinek autószerelő műhelye van, meg kis robotok a szerelői. Néha dalra is fakad. Ezt angolul nézik. Éljen a Youtube! Szerintem kezdik már érteni, persze Mr. Gecko sem bonyolítja túl a mondatokat.

Na de nem húzom itt az időt. Ami ennyiből nem jött le a mi fiúgyerekeink általános fiúgyerekségéből, az nem is fog.

Egy azonban biztos és boldogító: hogy az egész rom- és ordítózáshalomból, mint két délceg tulipán, kinő majd két remek férfiember, mikorra én már talán nem leszek annyira az – és ezért bőven megéri, azt hiszem.

RÓNAI BALÁZS ZOLTÁN (1970 –), költő, író, szerkesztő. Legutóbbi könyve a *Vascőves Atya Legendáriuma* (novellák, Irodalmi Jelen, 2021.)

Sziámi ikrek – Min múlik?

Egy kávézóban ültek. Zsófi zokogott. Kata megdöbbenve simogatta a hátát. Fogalma sem volt, mit mondhatna. Ezer éve barátnők voltak. Kata gondolatai elkalandoztak.

Még gimiben barátkoztak össze. Már az első héten egymásra találtak és négy évig egy padban ültek. Elválaszthatatlan barátnők voltak. Főiskolán már nem egy szakra jártak, de legalább hetente találkoztak. Mindig volt közös témájuk. Aztán amikor jöttek a fiúk, egyre kevesebb idejük maradt egymásra. Egy-egy szakítás után együtt sírtak. De ez most más. Kata látta, hogy Zsófi teljesen ki van bukva. Még sosem látta ilyen elkeseredettnek. Közben tudta, hogy mennie kellene. Otthon várják a gyerekek, vacsorázni kell, fürdetni. Nagyon rendes a férjétől, hogy vigyáz rájuk, amíg ő barátnőzik. De már ez is csak nagyon ritkán fér bele az idejükbe. Zsófi fuldokolva beszél. Alig érteni. Mi van ezzel a lánnyal, mindig olyan magabiztos volt.

– Szia! Melyik nap jössz át?

– 27-én. Most a szüleimnél töltöm az ünnepeket.

A háttérből recsegés, Kata befogja a telefont, úgy mondja:

– Gyerekek, kicsit halkabban. Zsófival beszélek. Kicsit csendesebben!

Kata újra a füléhez fogja a telefont:

– Bocsi, csak éppen a piros ceruzán veszekednek.

– Akkor már tudom, mit viszek nekik! – nevet fel Zsófi.

– Jó estét, Szerelmem!

– Szia, Édesem!

Kata és Laci még mindig úgy turbékolának, mint tíz éve, de a három ujjongó lurkótól alig hallani szavaikat.

– Apa, végre itthon vagy!

– Bizony, és idén már nem dolgozom.

– Apának is téli szünet van.

Az esti mese után a 6 éves Luca, 4 éves Csenge és a 2 éves Kinga gyorsan elaludt.

Kata Lacihoz húzódott az ágyban. Lába, karja elfáradt. De szíve csordulig telt örömmel és szeretettel. Összekulcsolt kézzel imádkozott, mint minden este. Hálás volt a gyerekeiért, a családjáért. El sem tudta képzelni az életét nélkülük. Amikor Lucával teherbe esett, azonnal tudta, hogy várandós. Azt is tudta, hogy lánya lesz. Egyszerűen tudta. Bár a kisasszony még a 32. heti ultrahangon sem volt hajlandó megmutatni magát. A születése pedig igazi csoda volt. Kata végig úgy érezte, mintha angyalok repkednének körülötte. Persze, az orvosnak nem merte elmondani, nehogy valami nyugtatót nyomjon bele. De az érzés vele maradt. Azóta minden nap hálát ad a Teremtőnek, hogy édesanya lehet.

Bár néha, amikor elege volt a házimunkából vagy a morzsával teli padlóból,

irigykedve gondolt barátnőjére, Zsófirra. Mennyire máshogy alakult az életük. A gimiben sziámi ikreknek hívták őket, mert mindig, mindent együtt csináltak. Ráadásul mindketten lángvörösre festették a hajukat és egyszerre csináltattak piercinget is. De régen is volt. Főiskolán változott meg valami. Felbukkant László, azaz Laci, aki zavarában először Lászlóként mutatkozott be. Nagyon helyes srác volt, akivel teljesen véletlenül találkoztak egy házibulin, ahová igazából egyiküket sem hívták meg, egyszerűen odasodródtak. Mi lett volna, ha akkor nem találkoznak? – tűnődött Kata. Valószínűleg nem levelezőn fejezi be a sulit és biztosan sokkal többet bulizott volna. Zsófi kiváló eredménnyel végzett és azóta is folyamatosan képezi magát, évről évre előléptetik. Ő meg elvállalta az első állást, amit talált, onnan jött el szülni. Kicsit unalmas már 6 éve itthon lenni. Lehet, hogy ezért szeret annyit csacsogni a barátnőjével. Persze, főleg telefonon és alvásidőben, máskor nem ér rá. Zsófi munkaideje gyakorlatilag kötetlen. Igaz, sokat dolgozik, de ő osztja be az idejét. Hétvégén 10-ig is alhat. Kata óriásit sóhajtott.

– Mi a baj, Édes – fordult felé Laci. – Miért sóhajtozol?
 – Nincs semmi baj, csak fáradt vagyok.
 – Akkor aludj.

Hát igen. Lacinak minden ilyen egyszerű. Aki fáradt, ne sóhajtozzon, hanem aludjon. Végülis igaza van, gondolta Kata, de a gondolatai közben újra Zsófi terelődtek. Vajon ha Laci mindent tudna erről a lányról, elnézné-e, hogy még mindig ilyen jó barátok. Így is néha csípős megjegyzést tesz rá. Zsófi mindig Katának mesél. Mindent. Az aktuális szerelmi légyottjait is. Persze vannak fél-, maximum egyéves kapcsolatai, de azokban sem mindig hűséges. Meg persze, vannak a gyors munkahelyi kalandok. Kata ezeken mindig elszörnyülködött. Vajon máshol is ez megy? Mindenkit vár otthon a családja, túlóra alatt meg egymással vannak elfoglalva. Nem akarta megbántani Zsófit. Tudta, hogy nincs más, akinek elmondhatná. De egyre gyakrabban érezte magát kellemetlenül a pajzán történetek miatt. Mintha kicsit ő is mocskos lenne tőlük. D azért jó volt a gyerekversikéken kívül valami felnőtt tartalommal is foglalkozni. Vajon ha nem találkozik Lacival, akkor most ő is pasikra vadászna, mint Zsófi? Bár ő mindig szégyenlős volt. Állandóan bénázott a fiúkkal, és nem is volt olyan csinos. Most meg már pláne. Zsófi minden héten vesz magának valami dögös cuccot. Kata örül, hogy végre belefogott a gyerekek előtti ruhái egy részébe. Ezeréves, kinyúlt ruhák. Sportcipő a játszótérre. Alkalmi ruhája már nincs is. Úgysem tudná felvenni sehova. Persze, Zsófi egyedül él annyi pénzből, amennyiből ők öten. Nem merete bevallani magának, de kicsit irigykedve aludt el.

Reggel a szokott időben nyílt ki a szeme, de tudta, hogy ma nem kell korán kelnie. Ma mézeskalácsot süt a gyerekekkel és fát díszítenek. Hogy izgulnak a kicsik. Napok óta nem férnek a bőrükbe. Megint elmosolyodott és öröm járta át. Milyen jó lesz látni, ahogy letépi a papírt a játékokról. Egyre okosabbak és egyre nehezebb becsempészni az ajándékot a fa alá.

27-én megérkezett Zsófi. Hozott sütit a szüleitől és néhány csomag ceruzát meg színezőt. Kata észrevette, hogy nyüzögnek tűnik. Amikor négy szemközt maradtak, végre rákérdezett mi a baj.

– Á, semmi csak fáradt vagyok – mondta Zsófi.

– De holnap még fodrászhoz kell mennem, szuper szilveszteri buli lesz Paliéknál. Nem jössz?

Kata felnevetett: – Hát hogyne.

– De most komolyan, mikor buliztál utoljára? Laci nem enged el?

Katának rosszul esett ez a mondat.

– Pont’ akkor buliztam utoljára, amikor Laci is. Több, mint 6 éve. Tudod, a nagyik, sajnos, már nem élnek.

– Miért nem hívtok bábiszittert?

– Nem akarom idegenre bízni őket. Kicsik még. Na meg sokba is kerülne.

– Akkor Laci itthon marad, Te pedig jössz velem bulizni. Jó pasik lesznek. – vigyorgott Zsófi

Kata egyre döbbenetebben nézett barátnőjére. Olyan, mint aki részeg, és mit akart azzal, hogy jó pasik lesznek. 10 éve

vannak együtt a férjével és soha meg sem fordult a fejében, hogy akárkivel ismerkedjen.

Este rákérdezett Lacinál. – Te nem láttad furának Zsófit?

– Nem, ez mindig ilyen.

– Milyen?

– Komolytalan.

– Ezt hogy érted?

– Vihogva nyérít, mint egy ló, és kipakolja a melleit. Úgy feszült rajta az a nadrág, hogy egy bolha se férne alá. Annyira gyerekes. Már a főiskolán sem értettem, miért vagytok olyan nagy barátnők. Te mindig olyan komoly voltál. Amikor először találkoztunk, hosszú szoknyában voltál és kontyban volt a hajad. Mintha 100 évet visszamentünk volna az időben. Egyik csaj sem volt földig érő szoknyában – közben magához húzta és megcsókolta a feleségét. Katának jólesett a kedveség, és bármennyire álmosnak érezte is magát, valahogy ki-röppentek a fejéből a további kérdések. Megszűnt a világ és csak ők ketten maradtak...

Másnap a mindennapi teendők mellett még egy családi túrázásra is jutott idő, bár sajnos, hó nem esett. Este altatás után Zsófi hívta telefonon.

– Szia, Kata! Tudnánk beszélni valamikor?

– Mi a baj Zsófi?

– Nem telefontéma.

Így kerültek a kávézóba. Két ünnep közt fahéjas forrócsokit iszogatva, miközben Kata simogatta Zsófi vállát.

– Ne sírj, nekem is volt már rossz méhnyakrák-szűrésem. Római hármas volt. De még csak bent sem kellett aludnom a

kórházban. Gyorsan túl voltam rajta és azóta is minden évben megnézetem. Kinga még utána született. Minden rendben lesz.

– De te nem voltál egyedül. Ott volt Laci meg a gyerekek – zokogott tovább Zsófi

Hát, erre most mit mondjon. Ez igaz. Ő megijedt, de Laci erős volt és igazi támaszt nyújtott. Ő nem tud ilyen támasza lenni Zsófinak.

– A szüleid nagyon aggódnak?

– Nem tudják. Nem akarom elmondani nekik.

– De miért? Ki fog bevinni a kórházba?

– Reméltem, hogy te.

– Huh. Mikor? Tudod, hogy a gyerekekért időben kell mennem.

– Tudom. Még nincs időpontom.

– Ne félj, nem lesz semmi baj.

– És ha nem lehet gyerekem?

Ez új volt, sose hallott róla, hogy Zsófi gyereket szeretne.

– Miért ne lehetne, mondom, hogy én még utána is szültem egyet.

– Meg előtte kettőt.

– Igen. De most ezt miért így mondod? – Mi a bajod? Haragszol rám?

– Ez olyan igazságtalan. Téged minden este várnak otthon, én meg az üres lakásra megyek haza.

Kata most igazán elképedt. Zsófi mindig vidám és jópofa volt, az életének csak a napos oldalát mutatta. Eddig sosem gondolt arra, hogy esetleg neki is hiányozhat valami.

– Dehát a múltkor is jártál azzal a sráccal, a hogyishívjakkal.

– Petivel. Igen. Fél évig. Kata, 33 éves vagyok és még nem volt komoly kapcsolat. Max. 2 év és menekülök. Még az összeköltözésig sem jutunk el. Szerinted én mikor fogok férjhez menni, gyereket szülni?

– Nem tudom, nem gondoltam, hogy szeretnél férjhez menni.

Azt hittem élvezed a szabadságot. Oda mész, ahova akarsz, edzeni, úszni, én évek óta nem jutok el fodrászhoz sem, nekem havonta más a hajad, a körömöd...

– Persze, de azért jó lenne valaki...

Kata egyre összezavarodottabbnak érezte magát. Vajon Zsófi most csak a betegség miatt jutott el oda, hogy nem akar egyedül lenni? Vagy régóta vágyik egy másfajta életre? Bárcsak cserélhetnének egy hétre és Zsófi meglátná, mennyi

lemondással jár az ő élete. Reggeltől estig kakis pelusokat cserélgetne, mosógépbe pakolna, főzne, terítene, apró ruháskákat pakolgatna, bűdös férfizoknikat vadászna ki a kanapé alól. De nem, ő nem akar cserélni. Egy napot sem bírna ki a gyerekei nélkül. Este úgy lefeküdni, hogy nem ad nekik jóéjtpuszt? Képtelenség. Üres, hideg ágyba bújni? Még Laci horkolása is olyan megnyugtató.

Nem, ezt nem lehet. Ő biztosan nem cserélné. Pedig kívülről milyen szép Zsófi élete. Állandóan új ruhákat vesz. Sok pár cipő és táska. Ő akkor vesz cipőt, ha az előző kilyukad. Mégis, most kezdi igazán sajnálni. Mennyire magányos lehet. Hogyan segíthetne neki.

Este még mindig ezen járt az esze és elmesélte gondolatait annak, akivel 10 éve mindent megosztottak egymással, mint a legjobb barátok, szerelmesek, házások. Hiszen „többé nem kettő, hanem egy test.” Néha úgy érezte, nincsenek önálló gondolatai, mert minden ötleténél azonnal eszébe jutott a társa is, meg sem kellett kérdeznie, mert tudta, ő mit mondana. Teljes szimbiózisban éltek. Legalábbis néha úgy tűnt. Laci egy darabig csendben hallgatta, majd megszólalt:

– Jaj, szívem, te mindenkit sajnálsz. Csak ő tehet róla, hogy itt tart.

– Ne mondj ilyet, mi sem magunktól találkoztunk.

– Persze, a Sors keze is benne volt, de tudod Zsófi olyan,... magának való. Mindent ő akar irányítani. Nála nincs helye a véletlennek.

– A Jóistennek.

– Igen. Még mindig buliról bulira jár. Minden percét kitöltik a ruhák meg a műszempilla. Szerinted le tudna ezekről mondani? Te mikor voltál utoljára házibuliban? Hallottam, hogy hívott, de nem mentél.

Kata kicsit gyanakodva nézett a férjére: – Mikor hallottad?

– Amikor a konyhában adtam vizet a gyerekeknek.

– Hallgatóztál?

– Nem, csak meghallottam. Mit képzelsz ez a nő. El akar vinni pasizni? Nem tiszteli a házasságunkat, a családjunkat. Nem is értem, minek tartod még vele a kapcsolatot.

– Gimi óta a legjobb barátnőm

– Gimi óta mindketten sokat változtatok. Szerinted ő tiszteletben tartja, hogy te a családot választottad és nem a karriert? Kata érezte, hogy ha nem fogja vissza magát, ebből veszedés lesz. Egyrészt zavarta, hogy Laci beleszól, kivel barátkozik. Nehogy már eltiltsa Zsófitól, ez olyan nevetséges. Ráadásul pont most, amikor szegény lány el van keseredve és valószínűleg megműtik.

De az is igaz, hogy Zsófi sokszor kinevette. Soha nem számíthatott rá, például hiába kérte, hogy vegyen lázcsillapítót a gyerekének és vigye el hozzájuk, mert Laci csak késő este ér haza, nekik nincs autójuk, Zsófi meg kötetlen munkaidőben dolgozik. Egyszerűen nem ért rá. Nagyon sajnálkozott. Utólag kiderült, hogy valami régi, pár napos futó kalandja járt a városban és újra egymásra találtak arra a pár napra, amíg az úriember, aki persze nő, a településen szállt meg. Katának akkor nem volt ideje haragudni. A pici lázas volt, alig aludtak. Aggódott. De így utólag kimondottan dühítette, hogy egy alkalmi szexpartner miatt a „legjobb barátnője” cserbenhagyta. Most meg elvárja, hogy ő támogassa, szervezze át

az egész családja időbeosztását, ahelyett, hogy beavatná és megkérné a szüleit, hogy vigyék be reggel a kórházba, este meg vigyék haza. Neki időre kell hozni-vinni a csajokat. Mindennapos, örökös anyataxisofőr még kb. 16 évig...

Aztán voltak témák, amikről nem szívesen beszélt Zsófi. Például arról, hogy templomba jár. Felnőtt fejjel keresztelkedett meg. Az első gyereke születése után. Úgy érezte, csoda történt vele. Olyan megható és felemelő volt. Senkinek nem mert róla beszélni. Félt, hogy bolondnak nézik. De megérintette valami, valami megfoghatatlan, megnevezhetetlen erő, ami jószágos és mindenhol ott van. Aztán a második gyerekével volt várandós, amikor a nőgyógyász közölte vele, hogy orvosi álláspont szerint nem lett volna szabad teherbe esnie...Elvileg nem lehetne gyereke. Hát, már van három. Mi ez, ha nem csoda. Persze, Zsófi nem hitt neki. Amikor elmesélte, hogy Lacival az esküvőjük előtt szívdáványt láttak és mindenhol fehér tollpihéket talált, mintha egy angyal hullatta volna a tollait, barátnője akkor is nevetett. Pedig tollpárna nem volt a házban, Kata erre gondosan ügyelt, ugyanis allergiás rá. Talán, ha Zsófi is hinne, ha nem mindig csak a saját feje után menne...De hogyan segíthetne neki...Nem volt semmi ötlete, ezért elalvás előtt gyorsan elmondott egy imát a barátnője egészségéért.

A téli szünet gyorsan elszaladt. Január elsején Kata még kereste telefonon Zsófit, hogy boldog új évet kívánhasson, de valószínűleg túl jól sikerült a szilveszteri buli, mert a telefon csak sípolt, nem vette fel senki. Újra kezdődött a mókuserék, a reggeli koránkelés, a gyerek hozom-viszem, a „mitfőzzek”. a jaj, megint minden ruhát kinőttetek. Mire Kata észbe kapott, eltelt a január. Akkor tűnt fel neki, hogy a barátnője nem hívta vissza. Este, mikor a gyerekek már elaludtak, megpróbálta felhívni. Egy igencsak dühös hang vette fel a telefont.

– Na csoda, hogy eszedbe jutottam.

– Szia, Zsófi, hogy vagy?

– Köszönöm. – szólt a cinikus hanglejtésű válasz. – A körülményekhez képest jól.

– Milyen körülményekhez?

– Tegnap hazajöttem a kórházból.

– De jó, túl vagy rajta? Minden rendben volt?

– Úgy volt, hogy te viszel bel!

– Persze, de tudod, annyi minden volt, Lucának elkezdett lötyögni egy foga, Csenge hirtelen kinőtte a csizmáját és a kabátját is, Kinga pedig kiütéses lett, de szerencsére.

bip-bip-bip

Kata még hallózott egy darabig, majd újra próbált tárcsázni, de a telefon ki volt kapcsolva.

Aztán elsírta magát. Laci nagyon megijedt, azt hitte meghalt valaki. Sokáig vigasztalta Katát, aki természetesen, mint mindig, magát vádolta.

– Fel kellett volna hívnom másodikán, meg harmadikán is, amíg fel nem veszi. Egy hónapig eszembe sem jutott, milyen barátnő vagyok.

– Jaj, szívem, ne ostorozd már magad állandóan. Anya vagy, feleség, levegőt venni sincs időd. Ő ugyanúgy felhívhatott volna, de nem tette. Hagyd egy kicsit. Majd felhív és kibékülök. Nem tettél semmi rosszat.

Szeretlek.

– Tudom, de nekem itt vagytok ti, ő meg egyedül van. Most is egyedül van otthon.

– Honnan tudod. Valaki csak bevitte a kórházba. Lehet, hogy a szüleinél van. Vagy az aktuális lovagjánál.

Kata elképedve nézett Lacira.

–Most miért nézel rám ilyen csúnyán? Körülbelül két hete láttam a városban, nagyon menő sportkocsiból szállt ki. Egy fiatal pasi vezette az autót.

Ha majd lelép a lovagja, téged fog hívni, hogy elsírja a bánatát. Rád mindig mindenki számíthat. Szerintem vissza is él vele.

Kata csendben kuporgott a takaró alatt kiskifliben. Jólesett összesimulni Lacival. Furán érezte magát Vajon végleg elváltak útjaik? Ha akkor nem megy el kéretlenül abba a házibuliba, akkor most nem Laci horkol mellette, a szomszéd szobában nem három kis kócos gyerek szuszog? Talán minden máshogy alakult volna? Lehet, hogy Zsófinak lenne családja és neki a szíamipárjának lenne menő, de üres lakása? Min múltott? Kin múltott? A Jóisten miért alakította így? Biztos volt benne, hogy ő sem érdemelte meg jobban a boldogságot, mint mások. Mégis mennyien vannak egyedül. Hány magányos ember kapcsolja be este a TV-t csak azért, hogy emberi hangot halljon? Számára nem kérdés, hogy az életének van értelme és szükség van rá. Akkor is, ha néha a saját nevét is alig tudja leírni a fáradtságtól. Vajon mások is sírnak néha úgy, mint Zsófi a kávézóban? Az a fiatal nő a bankban, akinek mindig olyan erős a sminkje? Neki sincs gyűrű az ujján. Vagy az a srác, aki mindig kutyát sétáltat a bolt mellett? Neki legalább kutyája van, ha már családja nincs. Miért ilyen magányosak az emberek, Istenem, miért? Köszönöm, köszönöm, hogy a csöppségek itt szuszognak a szomszéd szobában és minden reggel hangosan követelik a kakaót. Köszönöm, hogy van kit arrébb lökdönsni az ágyban, hogy én is elférjek, és harcolhatok vele a takaróért. Közben vigyorgott és kicsordult a könny a szeméből.

Hálás volt és szíve csordultig telt szeretettel, miközben csak annyit bírt összekulcsolt kézzel belesuttogni az éjszakába: KÖSZÖNÖM.

PETRUS GABRIELLA

A mi „kis Csodánk”!

Pap Lajosné Farkas Zsuzsanna a Nagycsaládosok Nagykőrösi Egyesületének elnöke, boldog feleség és négy gyermek büszke édesanyja. Három nagylányuk után igazi csodababaként érkezett családjukba kisfiuk, Lali. Már megszokta az „Egy apától van mind a 4 gyermek?” és a „Terveztétek a negyediket is?” kérdéseket, azonban, ha ideje engedi nem csak egy-egy gyors „Igen”-nel intézi el a választ. Zsuzsival Lali érkezéséről és az azt megelőző kálváriájukról beszélgettünk. Csodálatos történet az övék, szeretettel ajánlom mindenkinek!

- A kezdetektől nagycsaládosok szerettetek volna lenni a férjeddal?

Magam is egy számomra igazán különleges, szerető, összetartó nagycsaládban nőttem fel, két fiú között, szüleim egyetlen lánygyermekéeként. Valószínűleg ezért is szerettem volna én is mindig nagycsaládot. Miután megismerkedtem a férjemmel (közel 30 éve) és szóba kerültek terveink, a gyerekeink számát illetően én hármatot mondtam, férjem, aki szereti a humort, általában azt mondta 4-5, vagy egy focicsapat. Mivel ők ketten testvérek, ezért igazán nem vettem komolyan a focicsapatot, de a 4-5-öt sem.

Aztán „jöttek” a gyermekeink, ahogyan elterveztük. 8 év alatt 3 lánygyermekünk született, így lettünk nagycsaládosok. Nekem ezzel teljessé vált az életem. velük voltam és igyekszem mai napig lenni, amennyit csak lehetséges. Élvezem az anyaság minden percét!

- Ha a három lánnyal teljessé vált az életed. Hogyan jelent meg benned mégis a vágy egy negyedik gyermekre?

Mikor legkisebb lányunk 10 év körüli volt, elkezdett nyafogni, hogy neki miért nincs kistestvére. Annyit nyafogott, és a kérdésére nem igazán volt számára elfogadható válaszom, felmerült bennem, hogy mi lenne, ha...? Természetesen, a férjemnek nem volt kifogása ellene (ekkor kezdtem elhinni, hogy talán mégis komolyan gondolta a 4-5-öt). Ebben az évben töltöttem be a 40. évemet. Úgy gondoltam, ha most nem, később biztosan nem merem bevállalni az újabb terhességet és kisgyermeket.

Már egy ideje gondolkodtam a kistestvéren, amikor édesanyám, annak ellenére, hogy nem tudta, mi játszódik a

fejemben, elmondta, hogy édesapám kb. 60 évesen kérdezte meg tőle, hogy: „Mama, miért is nem lett nekünk egy negyedik? Milyen jó lenne!”. Ez volt az utolsó lökés a döntésem felé. Úgy éreztem, hogy én nem szeretném 60 évesen megbánni, hogy nem volt bátorságom vállalni a negyedik gyermeket is.

- Mit tesz az ember 40 évesen, mikor eldönti, hogy újra babázni szeretne?

Első körben elindultam az orvosokhoz, hogy felmérjék az egészségügyi állapotomat, hiszen a korábbi terhességek alatt középsúlyos magas vérnyomással küzdöttem. Hál’ égnek minden eredmény rendben volt, és a nőgyógyászom megerősített az elhatározásomban, hogy egy egészséges „fiatal” nő vagyok és bátran vállalhatok újabb kis családtagot.

- Ezután minden történt, ahogy a nagykönyvben meg van írva, vagy akadtak vargabetűk a negyedik baba megérkezése előtt?

Először azt gondoltuk, minden csodálatosan gördülékenyen megy. Jött a 40. születésnapom, amit a tágabb családdal, szülőkkel, testvérekkel, unokatestvérekkel ünnepeltünk meg. Ez jó alkalomnak tűnt, hogy bejelentsük a nagy hírt: nyolc hónap múlva érkezik a pici babánk.

Édesapámat előtte nem láttam sírni, de akkor örömkönnnyekkel a szemében ugrott fel és hatalmas volt az öröm!

Sajnos, két hét múlva az ultrahangszűrésen kiderült, hogy nincs szívhang. Elvesztettük a várva-várt picikénket. Bízattak a rokonok, a nőgyógyászom, hogy még van remény, de eltelt fél év, egy év, másfél év és nem érkezett újabb baba.

- Egy ilyen hosszú ideig tartó eredménytelen várakozás nyilván megviseli a családot. Hogyan kezeltétek a helyzetet?

A lányok többször kérdezték, hogy nem lesz már kistestvérük? Legkisebb lányunk sírva nézte hetente az ő születéséről szóló

videókat. Tudtuk, hogy ez az állapot sokáig nem tartható fent. Férjemben és bennem is szinte ugyanakkorra fogalmazódott meg a gondolat, hogy ne reménykedjünk tovább, engedjük el, semmi okunk a szomorkodása, hiszen van három egészséges gyermekünk. Így fájó szívvel, de lemondunk a negyedik gyermekünkről.

– Sok pár számol be arról, hogy akkor jött a baba, amikor már nem ragaszkodtak hozzá görcsösen. Nálatok is így történt?

Igen. Nekem már megbeszélt időpontom volt a nőgyógyászomhoz a továbbiakat megbeszélni és akkor ért a felismerés, hogy bizony valami elkezdődött a pocakomban.

– Ez biztosan hatalmas öröm volt! Hogyan fogadta a hírt a férjed?

A férjem éppen egy több napos üzleti úton volt, így magam maradtam a felismeréssel, de próbáltam felkészülni rá, hogyan is mondjam el neki. Pár órával azután, hogy hazaért, volt egy kis időnk kettesben lenni. Ekkor mondtam el, mire jöttem rá, míg ő távol volt. Néma csend követte a bejelentésemet. Az arcáról semmit sem tudtam leolvasni. Mikor már kezdett kínos lenni, megkérdeztem, miért nem mond semmit, mire ő csak annyit kért, várjak egy kicsit, mert sokkot kapott. Aztán persze együtt sírtunk örömeinkben és megbeszéltük, amíg

nem telik el legalább három hónap és nincs meg a genetikai vizsgálat, nem mondjuk el senkinek.

– Nem lehetett könnyű ilyen hosszú ideig titokban tartani egy ekkora örömhírt.

Valóban nem volt könnyű ez a három hónap, hiszen például mindig én jártam bevásárolni. Próbáltam csellel elérni, hogy a lányok segítsenek a nehezebb dolgokban: hirtelen megfájdult a derekam vagy a vállam, mikor hazaértünk, sürgős dolgom akadt a bepakolásnál stb.

– Végül hogyan jelentettétek be a baba érkezését a családnak?

Már betöltöttük a 12. hetet és, hála Istennek, minden rendben alakult. Közeledett a karácsony. Egyéb időszakban már meg lett volna a genetikai vizsgálat eredménye, de a karácsonyi leállás miatt átcsúszott januárra. Sokat tanakodtunk a férjemmel, hogy megvárjuk-e az eredményt, vagy a karácsony nagyon jó időpont arra, hogy egy ilyen hírt megosszunk a családdal. Végül úgy döntöttünk, elmondjuk, hiszen már mi is égtünk a vágytól, hogy velünk együtt örülhessenek a lányaink, szüleink, rokonaink.

Éva napot ünnepeltünk a bátyáméknál, amikor valahogy szóba került egy esetleges kistestvér a családukban. Legnagyobb lányunk Zsuzsika, heves tiltakozásban tört ki, hogy neki már nem kell kistestvér. Férjem aggodalommal mondta otthon, hogy nem fognak neki örülni, de én tudtam, Zsuzsika csak engem óvott egy újabb fájdalomtól. Utólag el is mondta, mennyire fáj neki, ahogy látta, milyen nehezen viseltem a baba elvesztését.

Ekkor már volt ultrahangos képem a kis pocaklakóról. Belettem egy borítékba, ráírtam, hogy: „Pap család” és betettem a karácsonyfa alá. Másnap megérkezett hozzánk a Jézuska. Mindenki elkezdte kicsomagolni az ajándékait. Zsuzsika találta meg a borítékot és megkérdezte, hogy az kié. Mondtam neki, hogy a családé. Sosem felejttem el a tekintetét és ezeket a perceket. Elkezdte felbontani a borítékot. (Később bevallotta, hogy azt hitte egy családi nyaralás lesz benne.) Nem vette ki a képet, csak belenézett. Nagyon elcsodálkozott, nem szólt egy szót sem, csak hullottak a könnyei. A húgai értetlenül álltak ott, hogy mi van a borítékban? Majd középső lányunk, Enikő vette át tőle a borítékot, aki már kivette a képet. Ő is sírni kezdett. A legkisebb nem értette. Mikor elmondtuk neki is, mindannyian sírva borultunk össze.

Természetesen, a tágabb család is nagyon örült. Legkisebb lányunk, Timike szinte repült a boldogságtól, hogy mégiscsak lesz neki is kistestvére. Legidősebb lányunk Zsuzsika, kijelentette: csakis kisfiú lehet. Izgatottan vártuk a genetikai vizsgálat eredményét, hogy minden rendben legyen.

– És minden rendben lett?

Mivel már annyiszor hívtam az orvost emiatt, ezért aznap csak üzenetet küldtem, hogy van-e már eredmény. Pár perc-re rá hívott az orvos, hogy minden rendben, jó lett az eredmény. Határtalanul boldog voltam, kis híján elfelejtettem megkérdezni, hogy és a neve is megvan-e. Mire ő csak lazán odamondta, hogy „Ja, persze: fiú!” Mivel ez a munkahelyemen

volt, megpróbáltam eltüntetni a könnyeim jeleit, majd odamentem a férjemhez és ezt mondtam neki: „Megjött a genetika eredménye: minden rendben! Viszont Apa, úgy néz ki, hogy lányod – itt egy kis hatás szünetet tartottam – NEM lesz már, mert KISFIÚ!!!” Persze, igazából akkor hitte csak el, amikor a kezében tartotta a genetikai eredményt, amire rá volt írva, hogy „neme: FÉRFI”. Tehát Zsuzsikánk vágya is teljesült: kisöccse lett!

– Ennyi izgalom után igazán kijárt a pihenés. Hogyan telt a terhesség hátralévő időszaka?

Számomra csodálatosan teltek el a kisfiunk érkezéséig eltelt hónapok, nemcsak a családom óvott és vigyázott ránk, hanem nagyon jó érzés volt, hogy az akkor 18 éves legidősebb lányunk barátai is rendszeresen kérdezték, hogy’ vagyok, sőt, kérték Zsuzsikát, hogy mutasson nekik képet rólunk! Mikor már jó nagy volt a pocakom, beszélgettünk a lányokkal, hogy ugyan milyen lesz, mekkora, lesz-e haja! Erre középső lányunk Enikő, rávágta: - Lesz és vörös lesz! Értetlenül néztem rá és mondtam neki, hogy: - Enikő! Apa haja szinte fekete, az enyém sötétbarna, ebből nem lesz vörös! – Ő azonban vörös hajjal képzelte el a kisöccsét.

– Végül valóban vöröshajú kisöccse született?

Egyik éjjel pici fiunk rúgásától megrepedt a magzatburok, elkezdett szivárogni a magzatvíz, folyamatossá váltak a görcsök, jelzett a picikénk, hogy idő van. Férjemmel mentünk be a kórházba reggel fél 6-kor. Felébrztettük a lányainkat, hogy elköszönjek tőlük, majd mondtam, ha apa szól, hogy megszületett Lalikánk, szóljanak mamának, aki áthozza őket hozzánk a kórházba. Mivel édesapámék a szomszédunkban gazdálkodtak, persze,

hogy összefutottunk a sarkon apukámmal, aki rögtön rájött, hogy szülni megyünk. Szólt anyukámnak, aki azonnal indult a lányokhoz, és jöttek a szomszéd városba, ahol a kórház van. Hallották az első sírását Lalikánnak, ott voltak velem a szülőszobában. S hogy középső lányunk, Enikő kívánsága is teljesüljön, persze, hogy vörös hajjal született! Ami mára egy egyedi: hátul barna, felül és néhol foltkban vörös!

Lalikánk azóta is bearanyozza mindennapjainkat. Végtelenül hálás vagyok, hogy 42 évesen negyedszer is újra átélhettem az anyává válás perceit, hogy négy gyermekes édesanya lehetek, hogy van három csodálatos lányom, akik már felnőttek és van egy „csoda” kisfiunk, aki 6 éves lesz a nyáron!

FORGÁCS LAURA

Pánczél Róbert:

A fiúk nevelése

közösségeink

A Gyermekek nevelésének táptalajául közösségeink rendszere szolgál. A családi és baráti kötelékek mellett működő iskolai közösségek (osztály, sportkör, cserkészlet, kórus stb.) egyaránt kiemelt színterei a nevelésnek és az oktatásnak. A közös munka hatékonyságának és eredményességének elengedhetetlen feltétele e közösségek létrehozása, felügyelete és megóvása. A fiúk e kis "társadalmakban" fejleszthetik szociális érzéküket és gyakorolhatják jövőbeli szerepeiket.

koedukáltan, vagy külön a lányoktól?

A lányok szociális és pszichológiai okok miatt másképp viszonyulnak a követelmények teljesítéséhez. Igyekeztük és motivációjuk más eredetű és mértékű. Az ennek következtében kialakuló fejlődési fáziskülönbség révén létrejövő versenyhelyzet motivációs hatása kiszámíthatatlan: ugyanúgy stimulálhatja, mint gátolhatja a fiúk odaadását és háladását. Ennél zavaróbb tényező természetesen a nemi szerepek kialakulása, mely zavaró és serkentő hatású is egyben. Ennek egyik legfőbb tényezője az ingereknek a kezelhetőségénél nagyobb sűrűsége, amelyet a fiúk és lányok - lelki felkészületlenségük miatti - alacsony agresszió-kezelési képességük okán csak nagyon nehezen és megjósolhatatlan mértékben tudnak kontrollálni.

amit a szakma adhat

Az informatika, matematika és természettudomány tantárgyak oktatása során olyan képességek is fejlődnek, amelyek az életvitel számos területén szükségesek a boldoguláshoz és az érvényesüléshez.

A problémák keresése és felismerése a kritikus gondolkodást fejleszti. Egyrészt a **problémaérzékenység** fejlődik, másrészt a matematikán edződött gyermek nem fog átesni a ló túloldalára, azaz csak megtanulja, hogy a probléma-keresést egy optimális időszakon kívül indokolatlan keresni.

A problémák matematikai megoldásával szemben támasztott legszigorúbb elvárás a **teljesség kritériuma**. Addig kell tehát vizsgálni egy adott jelenséget, amíg a diszkusszió nem válik teljessé. Ez akár a vitás jogi vagy egyéb hétköznapi esetek elemzésekor megfigyelhető törekvés.

A matematika arra is megtanít, hogy **több alternatív**

megoldás is létezhet, ezért egyszerre több - egymásnak látszólag ellentmondó - módszer is lehet helyes. A megoldási módok keresése és összehasonlítása így a tárgyalás egyik alapigénye. Ennek következtében fejlődik az igény a másik fél érveinek és nézőpontjának megismerésére és tiszteletben tartására. Ez valóban a demokratikus, egyenlő hozzáférést biztosító környezet kialakítását segíti elő és fejleszti az empátikus készséget is.

Nem utolsósorban a **problémák megoldásához** szükséges belső motiváció is fejlődik, állandó megoldó-ember attitűdöt adva a diákoknak.

A megoldások módszertana is fejlesztő hatású: az eredményes problémamegoldásnak az elemző és **algoritmizáló képesség** ugyanúgy elengedhetetlen feltétele, mint a folyó szövegből matematizálás, azaz az **absztraháló** képesség.

amit a keresztény szellemű oktatás adhat

A tanári példamutatáson és tanúságtételen felül a keresztény nevelés által közvetíteni szándékozott erkölcsi alapállás sok olyan támpontot ad a fiúk szociális-érzelmi-értelmi fejlődéséhez, melyekhez a későbbiekben is viszonyíthatnak majd. Az élet különböző szakzaiban betöltött király-költő-harcos sze-

repekörök tudatosítása stabil érzelmi viszonyítási rendszert nyújt a fejlődésben lévő és állandó támpontokat kereső fiatalok számára. A helyes önkép és a keresztény erkölcsi értékrend a kötelesség- és felelősségtudat kialakulását serkenti, ezzel a gyermek szociális érettségét segíti elő. A közoktatás által közvetített erkölcsi és szakmai értékek és támpontok, tehát egyaránt hozzájárulnak a fiúk lelki és szellemi fejlődéséhez.

Rövid bemutatkozás

Középiskolai matematikatanár vagyok, három gyermek édesapja. Irodalomtanár feleségemmel egy Pécs közeli kis faluban élünk. Munkahelyemen osztályfőnök és munkaközösségvezető vagyok. Az online oktatás alatt online segédanyagok készítésére és közzétételére fiammal létrehoztuk a JatekMatek YouTube csatornát (kapcsolódó oldal: jatekmatek.hu), majd kollégáimmal a REMx csatornát (weblap: remx.hu). A napokban kezdünk REMx Alapítvány néven további és korábbi célokért közös munkába.

A videojátékok világa

Az utóbbi két évtizedben a videojátékok világa teljesen átalakult. A társadalomnak kínált újabb szórakozási lehetőségen túlmutatóan a játékok mostanra emberi sorsok szerves részeivé váltak, a munka és a sport terén egyaránt. A ma már milliárd dolláros iparág hazánkban is egyre többeket csábít az online közösségek és a kompetitív játékok világába, de a tanuláson és a kikapcsolódáson túl megvannak a maga veszélyei is.

Hobbi vagy munka?

A világ populációjának majdhogynem fele, 3,24 milliárd ember játszik aktívan videojátékokkal. A játékosok ugyan különböző platformokon, különböző célokkal ülnek le a képernyő elé, mégis összeköti őket a közös élmény, amely kis mértékben nagyon pozitív hatással lehet az egyénre, túlzott mértékben viszont határozottan negatív pszichológiai és fizikai hatásokat okoz. Egyes országokban még gyerekcipőben jár az esport, amely megélhetési lehetőséget biztosít azoknak, akik komolyan veszik a videojátékokat és minden nap akár 8-10 órában arra edzik magukat, hogy nagyszínpadon, tömegek előtt győzedelmeskedjenek az általuk választott játékban. Nyugaton és Keleten egyaránt népszerű sportról beszélünk, a legjobbak legjobbjai pedig olyan körülmények között élhetnek, ahol a csapattagokkal közösen használt, gyakorlás helyszínül szolgáló medencés villa csak a kezdet. Az olyan országokban, mint Dél-Korea, ahol a teljesítmény a videojátékok terén követelmény és társadalmi státuszelem, addig is elmennek az emberek, hogy kedvenc játékosukat „신”, (sin), azaz Istennek nevezzék kivételes tehetsége miatt. A pozitív visszacsatolás ellenére ez az életvitel komoly áldozatokat követel, hiszen egy bizonyos szinten 8 óra intenzív tréning már alapfeltétel, a magánélet pedig egyre inkább háttérbe szorul. Azok viszont, akik nem mennek el a végsőig, inkább a streamelést választják. Mára már minden nagyobb videomegosztó portál rendelkezik azzal a lehetőséggel, hogy élőben közvetítsük, ahogyan játszunk, bizonyos platformok pedig az iparág ezen szegmensére szakosodtak. Mivel keveseknek

adatik meg, hogy hagyományos munka és magánélet mellett még videojátékbeli tudásukat is csiszolgassák, többen főállásban közvetítik, ahogy játszanak, közben pedig állandó nézőbázist, saját közösséget is próbálnak kialakítani. Egyre többen választják a streamnézést a televíziózás helyett és akár anyagiakkal támogathatják is kedvenc streamerüket, akik a streaming platform jóvoltából több ezer néző felajánlásából nem elhanyagolható juttatásban részesülnek. Az állandó követőbázis kiépítése és a rendszeres tartalomgyártás azonban nem egyszerű feladat.

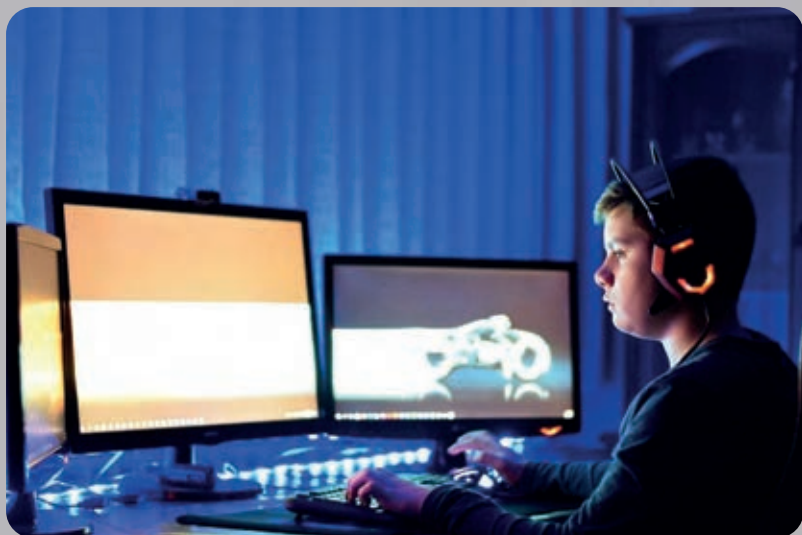
Az említett két irányzat mellett a játékos társadalom által csak casual gamernek, azaz „alkalmi játékosoknak” nevezett csoport talán a legcsendesebb. Ők a játékokat abszolút hobbitevékenységnek tekintik és a játékokkal való kapcsolatukat legtöbbször rendszertelenség és a baráti társasággal való közös időtöltés jellemzi. Ebből az irányzatból indulnak ki azok a fiatalok, akik később az esport vagy a stream világát szeretnék közelebből megismerni. Mivel még nem nevezhető a játékokkal való kapcsolatuk teljes elkötelezettségnek, a függőség és lelki megterhelés ennél a csoportnál kevésbé vezethető vissza a játékokra.

Csak óvatosan az endorfinnal!

A játékok önmagukban kevésbé tehetők felelőssé a függőség kialakulásáért, de az egyéni odafigyelés, a szociális háttér és az életkörülmények mind fontos szerepet játszanak abban, hogy ki milyen kapcsolatot alakít ki a videojátékokkal. A kognitív és kooperációs készségek fejlesztése, a komplex problémák megoldása mind jó hatással van a fiatalok fejlődésére, a gamifikáció mára elfogadott és alkalmazott tanulási módszerré vált. Fontos azonban vigyázni, ugyanis az gyakori endorfin-lökettől a videojátékoktól való függés káros szenvedélybetegséggé alakulhat át, amelyből nehéz és hosszú út vezethet a gyógyulás felé, ezért kiemelt figyelmet kell fordítani ennek megelőzésére.

A videojátékok népszerűségének titka

A videojáték olyan médium, amelyben minden korábbi médiairányzat harmonikusan találkozik. Nem csupán annyi történik, hogy a kép találkozik a hanggal, a befogadó pedig tehetetlenül kíséri az események menetét. A játék során a játékos kerül főszerepbe, az ő döntései, reakciója, moralitása és érzelmei teszik a játékot igazán élővé. A hatalom, amelyet a játékos birtokol, semmihez sem fogható, ugyanis a

GYŐRI BARNABÁS

történelem nagyobb hányada során a szakmai tudás és alkalmasság másodlagos volt, ebben a világban pedig csak a játékos ügyessége és döntései határozzák meg, hogy milyen magasságokba emelkedhet az általa választott játék közösségi világában. Mindezt figyelembe véve nem tűnik meglepőnek, hogy könnyű a játékok rabjává válni, amely hosszú távon káros fizikai és mentális következményekkel járhat.

Fizikai hatások

A rendszeres játék negatív hatást idézhet elő, a kézben lévő izületekben gyulladás keletkezhet, ami maradandó sérüléseket okozhat. Gyakran testsúlygyarapodáshoz vezethet, amennyiben az ember nem figyel oda a rendszeres testmozgásra és inkább választja a huzamosabb ideig tartó játékot. Az esport világában a fizikai károk megelőzésére nagy figyelmet szentelnek, ezért a profi játékosok étrendjére és mozgására dietetikusok és személyi edzők ügyelnek. A rendszeres pislogás hiánya, a túl közeli képernyő és a kék fény mind negatív hatással vannak a szemünkre, ennek a veszélyeit pedig a szemtorna, a megfelelő képernyőtávolság és kék fényt szűrő program vagy csökkentett kék fényű képernyő mérsékelheti.

Mentális problémák

Mivel a játékok rengeteg szabadságot adnak a játékosoknak a virtuális térben való kiteljesedésükre, rengetegen fordulnak el a valóságtól (sok esetben tudatukon kívül) és a problémák elől a játékvilágba menekülnek. Akik rengeteg időt töltenek játékokkal, ezt az időmennyiséget más tevékenységektől vonják el, így nem tudnak eleget szólni a problémáik megoldására, a hagyományos társas kapcsolatok fenntartására és sokszor saját mentális egészségük megőrzésére. A probléma öngerjesztővé válik, mert a boldogsághormonok termelését a játékok váltják ki, viszont legtöbbször maga a tevékenységgel töltött túl sok idő okozza a minél nagyobb igényt a jókedv fenntartására. Ha a játékos túl sokáig van kitéve e körülményeknek, egyre több és több időre van szüksége ahhoz, hogy ugyanazt az euforikus élményt élhesse meg. A problémák halmozódásával a játékosok ingerültebbek lehetnek, sokkal feszültebbé válhatnak embertársaikkal, aminek következtében megromolhatnak az emberi kapcsolataik. Szélsőséges esetben komoly pszichológiai problémák léphetnek fel, amelyek nemcsak az adott személyre, hanem az egész környezetre hatással vannak. Tanácsos szabályrendszert alkotnunk a gyermekünk számára, amellyel keretet szabunk neki, legyen szó a social media használatáról vagy a videojátékokról. A szabályrendszer egyszerre segítse a fejlődését és vigyázzon is rá, ugyanakkor engedje meg neki a mértékletes szórakozást is a szabadidejében.

Mit adhatnak a játékok?

A káros hatásoknál már szót ejtettünk az emberi kapcsolatok romlásáról, de fontos megemlítenünk, hogy a játékokon keresztül az emberek kapcsolatokat is teremthetnek. A közös

játékok közös élményként nagyszerű alapot adhatnak akár igazi, mély barátságoknak is. A játékokban szerzett közös élmény, továbbá a csapatjáték összekovácsolja az embereket, önbizalmat és sikerélményt nyújthat. Nem szabad megfeledkeznünk a számítógépes játékok edukációs jellegű hozadéka-iról sem, hiszen a játékokból határozottan jól lehet nyelveket tanulni, illetve lehet akár olyan játékokkal is játszani, amelyek a lexikális tudást, a reflexeket, a koncentrációs képességet vagy a megoldóképeséget fejlesztik. A játék mindig annyira komoly, mint amennyire azt a játékosok komolyan veszik. A relaxációs és a versenyszerű célok is jó hatással lehetnek az egyénre, de a legfontosabb a tudatosság és a körülményekre való odafigyelés.

Merjünk társak, lenni!

Végző sorban nagyon fontos a támogatás. Ha a gyermekünk úgy dönt, hogy érdekli a videojátékok világa, próbáljuk megérteni, beszéljünk vele és legyünk nyitottak arra, ami őt érdekli. Ne tiltsuk el tőle azonnal! Természetesen, ha nem megfelelő játékkal szeretne játszani vagy a gyermek viselkedésében esetleg már láthatók a negatív hatások, akkor mindenképpen fontosak a megfelelő lépések. Azonban, ha gyermekünk élvezi és nincs negatív hatással sem a fizikai, sem a mentális egészségére, akkor legyünk társak a hobbijában. Figyeljünk oda az egyensúlyra, állítsunk fel szabályokat és ezen kereteken belül támogassuk őt a kiteljesedésében.

GYŐRI BARNABÁS
NOE gyakornok

Forrás:

www.statista.com
www.buffer.com
www.eizo.hu
Jordan Peterson

Könyvajánló

Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami

„Amikor apukám azt mondja, hogy gyere csak ide, kisfiam, beszélni akarok veled, akkor már biztos, hogy baj van. Mert ha nincs baj, akkor nem mondja, hogy beszélni akar velem, hanem mindig beszél.” A gyermek-felnőtt viszonyt boncolgató mese voltaképp monológ, pompás epizódok laza füzére, amelyekben egy kisfiú tart tükröt az őt körülvevő felnőttek elé. Kiszolgáltatott helyzete tudatában, de a gyermeki tisztánlátás és igazságérzet birtokában sorolja mindazokat a furcsaságokat, apróbb-nagyobb félreértéseket, a gyermeki bánat okait, amelyekre családjában - más családokhoz hasonlóan - bőven van módja figyelni. A szülők gyakran a kényelmesebb utat választják; közhelyekre támaszkodva „nevelik” csemetéjüket - ezekre a sztereotípiákra ad csattanós válaszokat a „gyerekszáj” a „kortárs” olvasók remek szórakoztatására.

Bojti Anna: Csend a kertje

Ennek a könyvnek te vagy a főhőse, kedves olvasó! Te, és persze, a barátod, Zsiga, akinek eltűnt a nővére, méghozzá Csend apó titokzatos kertjében. Ezt a kertet megtalálni sem könnyű, nemhogy eljutni benne Csend apó házához...

Matematikai rejtvények és logikai feladványok állják utadat: agyafűrt kérdéseket feltevő griffek, bódító illatú tulipánok, homályos útbaigazításokat nyújtó tengerimalacok. Szerencsére, nálad van a walkie-talkie-d, amin keresztül segítséget tudsz kérni, ha elsőre nem jut eszedbe a megoldás.

A könyv játékosan vezeti be a gyerekeket a logikai gondolkodás alapjaiba és észrevétlenül győzi meg őket arról, hogy a matek izgalmas rejtélyek sora.

Rejtő Jenő: Az elveszett cirkáló

„A vizsgálat megállapította, hogy éjfélkor a „Balmoral” horgonyt vetett Sabang-sziget kikötője előtt, felszólították a révkalauzt, hogy e szokatlan időben vizet, igen nagy mennyiségű konzervet és három láda szivart rakasson fel nyomban a hajóra. Miután a kérést éjfél után nem akarták teljesíteni, a „Balmoral” a partnak szegezve ágyúit (világosan látszott, amint leveszik a védőburkot), és a kapitány kijelentette, hogy amennyiben öt percen belül a kívánalmakat nem kezdik berakni, az angol cirkáló löni fogja Sabangot. Ezután gyorsan ment a berakodás. Sabang után a hajónak nyoma veszett...”

Rick Riordan: Villámtolvaj – Percy Jackson és az Olimposziak

Megesküdtem a Styx folyóra, hogy ami ebben a könyvben le van írva, az az elejétől a végéig kitaláció. Nincs semmiféle Perseus „Percy” Jackson nevű tizenkét éves fiú. A görög istenek csak régi mítoszok. Egészen biztosan nincsenek gyermekeik halandóktól a huszonegyedik században

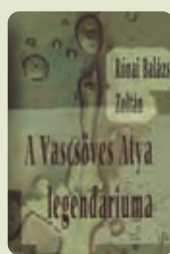
és Félvér tábor nevű hely sem létezik, ahol félistenek, fiatal hősök táboroznának, akiket én tanítok és edzek arra, hogyan éljék túl szörnyűséges ellenségeik támadását. Percy sosem találkozott szatírral és Athéné lányával sem. Egyáltalán nem indultak együtt az Alvilág kapujához, hogy megakadályozzák az istenek közötti katasztrofális háború kitörését. Mindezek után figyelmeztetnem kell Téged, alaposan gondold meg, elkezded-e olvasni ezt a könyvet. Ha bármi felkavarót érzel olvasás közben - ha gyanítod, hogy ez a történet a te életedhez hasonlít - AZONNAL HAGYD ABBA AZ OLVASÁST! A következményekért semmiféle felelősséget nem vállalok.

Vass Tibor: Két sem közt

Egy életműnek vannak szakaszai, tömbjei, amelyek monolit kötetekben állnak az alkotói pálya nyomhagyási sorozatában. Vass Tibor azonban a sokfelől és sokfelé tartó tömbök között és közé kapcsolódásokat keres és a nyelv birtokba vétele által talál is. A „Két sem közt” úton levés, kérdés

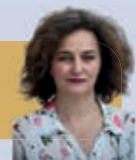
csak az, vajon hová: semerre, félúton, az elhagyott és elvesztett, a vágyott és akart között megrekedve? Semmiképp. Vass Tibor költői életművében a semmi maga is cél: olyan végpont, ami kezdet. Olyan határ, amin átlépve egyszersmind fel is számolható a magába zárt más, a másba zárt önmaga. A zárójel felbomlik, minden köztes lényeg, fontos mozzanat szabadon írható fel, rajzolható le, át, össze és vissza.

Rónai Balázs Zoltán: A vascsoves Atya legendárium

Rónai-Balázs Zoltán friss prózakötetében arról a kallódó korosztályról (pontosabban egy részéről) szólnak a történetek, amely éppen a rendszerváltás környékén ért fiatal felnőtté és „nem találta fel magát”. Az ő mélyrepülésüket, züllésüket ábrázolja a

szerző legtöbbször vidéki, kisvárosi környezetben. A történetek, bár különálló kisprózák, szorosan kötődnek egymáshoz számtalan átfedéssel, végső soron egy egészet alkotva.

KUNCZT ORSOLYA

Kedvezmények

Kedvezményeinket a www.noe.hu oldalon találjátok. A felület az elmúlt évek során hatalmas átalakuláson ment keresztül, melynek legfontosabb eredménye, hogy sokkal gyorsabban képes kiszolgálni a felhasználói igényeket. A szűrési feltételek könnyen átlátható rendszerben jelennek meg. Lehet szűrni megyékre, településekre és szolgáltatásokra is, így ha valaki például nyaral a Balaton-felvidéken és egy jó éttermet szeretne találni, akkor a megye/település megadásával, az éttermekre szűrve, gyorsan megtalálhatja azokat a helyeket, ahol van nagycsaládos kedvezmény.

Sikeres keresést és kedvező lehetőségeket kívánok a NOE kártya kedvezményeivel!

Gazda és Barkács Centrum

Cím: 4501 Kemece,

Móricz Zsigmond út 73

Érdeklődni: +36305187486

A kedvezmény mértéke: 5-10%

(4000 Ft alatt 5% kedvezmény)

4000 Ft felett 10% kedvezmény)

Szabad Sárkányok csapata

Cím: 2132 Duna-part Nyaralóházak

Göd, Jósika u. 14.

Érdeklődni: +36309333818

Weboldal: <https://www.facebook.com/SzabadSarkanyok>

A kedvezmény mértéke: 10-30%

HP Veszélyesfa Kft.

Cím: 8983 Nagylengyel,

Weboldal: <http://www.veszelyesfa.atw.hu/>

A kedvezmény mértéke: 5%

BORS Betontechnika

Cím: 1149 Budapest, Kövér Lajos u. 21-23

Érdeklődni: +36203767813

Weboldal: <http://www.betonfuras.info/>

A kedvezmény mértéke: 10%

Földmunka

Cím: 6131 Szank, Nap utca 22.

Érdeklődni: +36706776821

A kedvezmény mértéke: 15%

Fontányi Gyula vízszelész, Duguláselhárítás

Cím: 1044 Budapest, Kisfaludy u 30

Érdeklődni: +36209247800

A kedvezmény mértéke: 20 %

Bringaörs kerékpárkölcsonző

Cím: 8226 Alsóörs, Strandsétány

Érdeklődni: +36209111009

Weboldal: <https://bringaors.hu/>

A kedvezmény mértéke: 20%

Csodakertész Barna Faiskola

Cím: 6000 Kecskemét, Ballószög tanya 348/A.

Érdeklődni: +36 20 770 5055

Weboldal: <http://www.csodakertesz.hu>

A kedvezmény mértéke: 10%

Budai Zöld Fine Wine Service

Cím: 1118 Budapest, Szület utca 23.

Érdeklődni: +36308484824

Weboldal: <https://www.budaizöld.hu>

A kedvezmény mértéke: 10%

Láng Kft., országos hálózat 25 telephellyel

A kedvezmény mértéke: 30% a legtöbb termékcsoportra

Férfias ételek

Római Szent Lőrinc Görögkatolikus Asztaltársaság Pécs

Asztaltársaságunkat 2018-ban alapítottuk meg egyházközségünk képviselőtestületének férfi tagjaival. Havi rendszerességgel vannak összejöveteleink közösségi házunkban, ahol minden alkalommal más a séf, akinek a receptjét közösen elkészítjük, és vacsora közben megbeszéljük a közösség ügyes-bajos dolgait. Mindenki igyekszik jól bevált receptjeit hozni a közös főzésre, ezekből osztunk meg néhányat.

VARGA JÁNOS

HALÁSZLÉ

bajai módon

Hozzávalók:

1 kg ponty
1,3 – 1,5 l víz
18 dkg hagyma finomra vágva vagy reszelve
4 dkg őrölt paprika / 4:1 arányban édes-erős /
2 db csöves erős paprika

Elkészítés:

A halról a pikkelyt eltávolítjuk, a belsőséget kivesszük, majd megmossuk. A hal testét a gerinctől a középvonaláig 3 mm sűrűn kívülről bevágjuk /irdaljuk: filézés/. Két ujjnyi széles szeletekre vágjuk (a fejből a keserű fogat eltávolítjuk, a hasi részből a zsíros részt levágjuk), majd nagyon erősen besózzuk és minimum 3-4 órát hűtőben tartjuk. A bográcsba rétegezve belerakjuk a hagymát és a halat / alul a fejet és a farkat / csöves paprikát, hozzáöntjük a hideg vizet, azután meggyújtjuk a tüzet. Erősen forraljuk háromszori felhabzásig, majd beletesszük az őrölt paprikát. Főzés közben a bogrács falát hosszú kanállal locsoljuk, hogy ne égjen rá a hab és a paprika. (Az erős lobogó tűz ahhoz kell, hogy a hal felületén a fehérje keményedjen meg, ezáltal megelőzve a szeletek szétesését.)

A teljes főzési idő 35-40 perc, a paprikának minimum 23 perc kell. A főzés vége előtt 1-2 perccel egy kevés hideg vizet öntünk a lobogó vízbe a hal „edzésére”. 10 literes mennyiségénél ez kb. 2-3 dl vizet jelent.

MÁLNÁS MÁKTORTA

Hozzávalók:

A tésztához:
250 g darált mák
120 g zsír vagy olaj
2 tojás
1,5 bögre tej
1,5 bögre liszt
1 bögre cukor
1 sütőpor
1 citrom héja
fahéj
csipet só

A málnaszeléhez:

500 gr fagyasztott málna
5 csomag piros tortaszelépó + 12 evőkanál cukor
1-1,2 liter almalé

A felvert tojásokat a cukorral habosra keverjük, majd a többi hozzávalót is hozzákeverjük.

A kapcsos tepsit alul kibéleljük sütőpapírral, majd kivajazzuk, lisztezzük (a kapcsos tepsit a legalkalmasabb a könnyű szeletelés végett). A folyékony keveréket kicsit körbeforgatjuk a tepsit szélén, hogy ne legyen domború majd a kész sütemény teteje. 180 °C-os sütőben 40 percig sütjük.

A kihűlt süteményen elrendezzük a málnaszemeket, majd a leírás szerint elkészített zselét óvatosan ráöntjük, dermesztjük. (A felforralt zselé habját szűrővel leszedjük.)

VARGA JÁNOS

SZALONTÜDŐ (PÁJSLI)

Hozzávalók:

1 kg sertéstüdő, megtisztítva
1 sertésszív
2,5-3 liter hideg víz
200 g sárgarépa
150 g zellergumó
100 g fehérrepa
1 fej hagyma félbe vágva
2 babérlevél és 2 szegfűszeg
20 szem feketebors megzúzva
5 szem borókabogyó
4 szál kakukkfű vagy csombor
4 gerezd fokhagyma héjastul, megzúzva

RÁNTÁS:

60 g vaj
200 g vöröshagyma, finomra vágva
40 g liszt

ÍZESÍTŐKEVERÉK:

10 kisebb ecetes uborka (csemege)
1 ek. kapribogyó (ha nagyobb, félbevágva)
2 szardellafilé (pürítve) vagy szardellapaszta
2 ek. finomra vágott petrezselyem, tárkony, snidling
1 citrom héja lereszelve

EGYÉB KIEGÉSZÍTŐK

1 dl a csemegeuborka levéből
1 dl tejszín
0,5 dl tejföl

A BEFEJEZÉSHEZ

borecet, citromlé
dijoni mustár
só, bors

A megtisztított tüdőt villával megszúrkaljuk, a szívvel együtt hideg vízben hagyjuk állni legalább két-három órán át (vagy hosszabban). A vizet többször cseréljük.

A kiáztatott szívet és tüdőt lábosban felöntjük hideg vízzel. Ráteszünk egy fordított fedőt, s valamilyen nehezéssel (pl. tányérral) lenyomtatjuk, hogy a tüdő a szurkálás ellenére se dagadjon ki a fazékból.

Felforraljuk, lehabozzuk. Hozzáadjuk a zöldségeket és a fűszereket, majd gyöngyöző forrással főzzük – a tüdő és a szív fajtájától/életkorától függően – 50-70 percig. A tüdőt félidőben megfordítjuk. A tüdőt kivesszük, szívet még 15-20 percig hagyjuk puhulni. Ekkor visszatesszük a lébe a tüdőt is, a tűzről lehúзва a belsőségeket a főzőlében hagyjuk kihűlni, éjszakára tegyük a hűtőbe.

A főzőlevet tovább sűrítjük, majd leszűrjük. 1,2 liter kimérünk belőle, ezt használjuk a mártáshoz.

Másnap az erősen lehűtött tüdőt gyufaszál vastagra (vagy ízlés szerint 3-4 mm-es csikokra) vágjuk. Közben a durvább csöveket eltávolítjuk. A szívről is levágjuk az inas gyökeret és olyan formára vágjuk, mint a tüdőt.

A hagymát kis lángon a vajon lassan üvegesítjük, hozzáadjuk a lisztet, kb. 20 perc alatt nagyon kis lángon, állandóan kevergetve zsemleszínűre pirítjuk.

A rántáshoz adhatunk a vége felé evőkanálnyi cukrot, ezzel addig hagyjuk a lángon, míg karamellizálódni nem kezd. Amikor a rántás optimális színűre barnult, levesszük a tűzről.

Hozzáadjuk az ízesítőkeverék felét (uborka, szardella, kapribogyó, zöldfűszer, citromhéj). Felöntjük a leszűrt főzőlével és az uborkalével.

Hús percig csendes forrással főzzük, illetve addig, amíg megfelelő állagú nem lesz. Öt perc elteltével hozzáadjuk az ízesítőkeverék másik felét is, ezzel frissítjük az ízeket. Amikor kész, leszűrjük, alaposan kinyomkodjuk.

A csikokra vágott belsőséget nyeles lábosba tesszük, felöntjük annyi forró mártással, hogy ellepje. Tejszínt, esetleg tejfölt adunk hozzá. Mikor a belsőségek felmelegedtek, mustárral, citromlével, borecettel, bőséges borsal ízesítjük. Röviden felforraljuk, majd zsemlegombóccal tálaljuk.

ZSEMLEGOMBÓC

500 g szikkadt zsemle héja nélkül, 1 cm-es kockára vágva
1 kis fej vöröshagyma finomra vágva
120 g vaj
125 g tejszín
2 tojás
só, bors, szerecsendió

A zsemlekockákat kevés vajon pirítjuk, hagyjuk kihűlni. A hagymát néhány percig a maradék vajon pároljuk, majd a meleg tejszínnel, a felvert tojással a zsemlekockákhoz adjuk.

Rövid ideig állni hagyjuk, ha kell kicsit kinyomkodjuk, majd öszszegyűrjük, kis méretű gombócokra formázzuk, forrásban lévő sós vízben, kis lángon, gyöngyöző forrással megfőzzük.

Fántini, a hős lovag

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy király. Horkoló Honórusz királynak hatalmas volt a bánata. Hetek óta nem tudott aludni, mert egy sárkány üvöltése minden éjjel kikeltette az ágyból. Kidoboltatta az egész országban – de csak csendben, mert éppen szundikálni próbált –, hogy aki elhallgattatja a gaz sárkányt, annak adja a fele lányát és királyságából egy darabot, egy icipici darabot.

Hős Fantini lovag – akinek messze földön híres tetteit nem zengi ballada és nem jegyzik a krónikák sem –, meghallotta a hírt. Azonnal felkötötte fakardját és felnyergelte hűséges, lófehér kecskét, Üstököszt. Felpattant rá, és elnyargalt a sárkány irányába, de úgy, hogy csak úgy porzott utána az országút. A kecske olyan eszeveszetten száguldott, hogy Fántini lovag hiába markolta jó erősen a szarvát, egy kanyarban puff, le is esett. Nagyon fájlalta a tomporát, de tántoríthatatlan volt.

Amikor aztán a sárkány barlangjához ért, a bátorságtól reszketve legszívesebben haza kecskegélt volna, de a fele királylányra és az icipici királyságra gondolt, így megmakacsolta pipaszár lábait és kinyújtott kardjával hadakozva eltűnt a barlangban. Csak ment, ment a bögő sárkány felé, halált megvető félelemmel.

– Itt jön hős Fantini lovag, védj magad, kegyetlen sárkány! Erre a sárkány hirtelen elhallgatott.
– Hát az meg ki a csoda? Sosem hallottam a nevét.
– Messze földön híres tetteimet nem zengik balladák és nem jegyzik a krónikák sem! Sosem hallottál még rólam? Pedig ahogy elnézem a három fejed, a hat fülednek igen csak kellett volna!

A háromfejű sárkány ott ült a barlang mélyén hat kisírt, karikás szemmel.

– Ugyan mily dicső tetteteket hallgatta el előlem a világ? – kérdezte a lovagtól.

– Röptében megülök bármilyen kismadarat, egymagam kioltottam már kétszáz szúnyog életét, de a legnagyobb tettem, hogy egy ültő helyemben meg tudok enni hetven hamuban sült pogácsát! – hencegett hős Fántini lovag.

– Persze csak ilyen kicsiket... – tette hozzá szerényen a jobb mutatoujjával a másik tenyere közepén matatva, miközben kardját a hóna alá dugta.

– Nahát, ezek igen nagy tettek, nem csoda, hogy nem halottam – bökte ki a sárkány. – Ez a kis szúette hátkaró meg a kardod? – nézett végig hős Fántini lovag legalább huszonöt centis kardján.

– Igen, ősi családi ereklye, most pedig azért jöttem ide hűséges, lófehér kecskémre, hogy elhallgattassalak!

– Az jó lenne! Mert már hetek óta nem aludtam semmit! – bömbölt újra a sárkány mindhárom feje. – Már annyit sírtam, hogy hiába is okádnék tüzet, egyszerűen azelőtt kialszik a könnyeimtől, hogy ki tudnám fűjni! Brü-hü-hü-hü! Még egy jó kis nyuszipecsenyét sem tudtam sütni magamnak, mert csak sistergek! Így ni! Sssshhhhhh... Brü-hü-hü!

– Na, jól van, de miért sírsz? – kérdezte hős Fántini lovag.

– Lakik itt a szomszédban egy király, úgy horkol éjt nappallá téve, hogy egy percre sem tudom lehunyni a szemem, Brü-hü-hü! Zeng tőle az egész birodalom!

– Egyik szemedet sem?

– Nem ám! – rázta a három fejét a sárkány. – A kialvatlanságtól rettenetesen fájnak a fejeim, és már majd' éhen halok!

– Nahát, ez érdekes, hiszen éppen ő küldött, mert nem tud a bömbölésedtől aludni!

– Hát persze, mert ha abbahagyom, azonnal horkolni kezd! De akkor meg én nem tudok aludni! Brü-hü-hü!

Hős Fántini lovag gondolkodóba esett. Ha levágná a sárkány egyik fejét, a másik kettővel biztosan azonnal bekapná. Megoldódna a sárkány éhség problémája, viszont oda lenne a fele királylány, meg az icipici királyság. No, meg ki vinné haza hűséges, lófehér kecskét? Valami mást kell kitalálnia. Megvan! Megpróbálja felvidítani!

– Figyelj csak, két sárkány megy az úton...

– Kettő? Ugyan hol a másik? Hiszen én vagyok az egyetlen sárkány! Brü-hü-hü! – üvöltött még jobban a sárkány. – Ne is áltass, tudom, hogy teljesen egyedül vagyok!

– Jól van, de legalább három fejed van.

– Na és? Folyton belevágok a saját szavamba, ha kettő egyetért, a harmadik biztosan duzzog! Órákba telik, mire kiengesztelem magamat.

Minden próbálkozás sikertelennek bizonyult. Nincs más megoldás, a sárkánynak füldugó kell! Mégpedig három pár! Vagy egy másik sárkány. Fántini lovag újra a kobakját törte, hogy ugyan mi lenne egyszerűbb? Hat darab sárkányfüldugót szerezni, vagy egy másik, magányos sárkányt? Elindult hát a nagyvilágba, hogy a tervét valahogyan valóra váltsa.

– Viszlát! Ne legyen a nevem hős Fántini lovag, ha nem segítelek hozzá az alváshoz, te magányos Hogy is hívnak? – hallotta a sárkány már a barlang bejáratától.

– Hóbort vagyok, a sárkány! – kiáltotta vissza.

Hát, Fántini lovag újra Üstökösön kecskegélt, már legalább két hete. Mindenfelé érdeklődött a sárkányfüldugó után, de olyan nagy méretben sehol sem tartottak.

Már rég' maga mögött hagyta az országot s egy teljesen ismeretlen vidéken járt, de bárkivel is találkozott, valahogy mindenki mélyen búskomornak tűnt. Még a lófehér kecskén vágató hős Fántini lovag látványa sem csalt egy fia mosolyt sem az arcukra, pedig nem volt akármilyen felvonulás. Amikor a fővárosba ért, megállított egy asszonyt.

– Mondja, néne, miért ilyen szomorú itt mindenki? Nincs humoruk?

– Volt humorunk, kedves fiam. De a királyunk meghalt, Bibella királynő pedig azóta csak a sárkányának él. Felénk sem néz. Anyátlanok lettünk.

– Sárkány? – örvendett Fántini. – Igazi sárkány? Szép? És különben is hány feje van?

– Hogy szép-e? Királynőnk egy tükrös szobát csináltatott neki, hogy jól lássa magát. Naphosszat csak dicséri és játszik vele. Egyfejű a lelkem – sóhajtott az öregasszony –, de micsoda fej! Folyton beszél, be nem áll a szája, csak addig, amíg valaki bókol neki. Még rágás közben is csak mondja, mondja... Szóhoz sem jut mellette senki. A királyné nemrég kidoboltatta, hogy bókolókat keres a sárkányának. Épp most lógatták fel a kilencvenkilencediket is a bodzabokorra, mert unalmas volt. Eredj, ha szerencsét akarsz próbálni, vagy legyen a te fejed a századik!

Fántini megköszönte az öregasszony kedvességét s azonnal a vár felé indult, és bebocsátást kért a királynőhöz. Üstököszt kikötötte a várak mellé, hadd legeljen szegény pára.

– Figyelmeztetünk, ha bókolni jöttél, kösd föl a gatyádat, mert kilencvenkilenc már ott szárad a bodzabokron! – intették a strázsák, de a hős csak rettenthetetlenül haladt a tükrös szoba felé.

Odabent mélyen meghajolt, s ez nem is volt nehéz, hiszen nem nőtt túl távol a földtől. A királyné és a sárkány érdeklődve hallgatta. Fántini minden teketóriázás nélkül belefogott:

Kedves Sárkány!
Csodaszép vagy!
Kezed, lábad, farkad jó nagy!
Sosem láttam ilyen szépet,
Szebb vagy, mint a tükörképed!

Ilyet aztán még senki sem mondott. Hasonlították már illatos vízilíliomhoz, csobogó csermely varázsához, zümmögő

méhkas aranyához és egy kiöregedett, rozzant lovag még csontos, vén gebéjéhez is, de ilyet még sosem hallott, hogy önmagától is szebbnek titulálják. Pagina, a sárkány teljesen odáig volt. Egy pillanatra meg sem tudott szólalni, és ez ritkaság számba ment, mint fakutyán a szőr.

– Kit tisztelhetünk benned, kedves lovag, ki bókoddal lenyűgözted az én kis házi sárkányomat? – érdeklődött Bibella királynő.

– Hős Fántini lovag vagyok, akinek messze földön híres tetteit nem zengi ballada és nem jegyzik a krónikák sem, Horkoló Honóriusz király birodalmából – hajlongott Fántini, aztán egyszer csak felállt. – Királynőm, mondd, mi lesz a jutalmam?

– Miféle jutalom?

– Hát a díjam, a honoráriumom, az elismerésem jele, erőfejtéseim gyümölcse? Ilyenkor lenni szokott...

– Ugyan mit kívánnál?

– Semmi mást, csak egy képet a te gyönyörű sárkányodról, hogy elvihessem az én magányos, háromfejű sárkánybarátomnak, Hóbortnak.

– Magányos sárkány? Azt hittem, én vagyok az egyetlen – hökkent meg Pagina.

– No, igen, ő is ezt hiszi, ezért van szükségem a képre, hogy elhiggye, nem ő az egyedüli.

– És három feje van?

– Bizony – bólogatott Fántini. – Három magányos fej. Hadd említsem meg, hogy mindhárom jobb bókoló még nálam is!

Pagina hirtelen felhúzta az orrát és sértődöttséget mímelve megszólalt:

– Honnan tudjam, hogy igazat mondasz? Azt hiszem, látni kívánom azt a másik sárkányt, a saját szememmel.

– Ami engem illet, jómagam is mintha már hallottam volna Honóriusz királyról és birodalmáról. Talán szemügyre vehetnénk – fordult Bibella királynő a sárkánya felé.

Így esett, hogy hős Fántini lovag elvezette a királynőt az udvartartásával együtt Honóriusz királyhoz, Paginát pedig a háromfejű Hóborthoz.

És ahogy az lenni szokott, Honóriusz király feleségül vette Bibellát, aki gondosan ügyelt rá, hogy többé ne horkoljon. A háromfejű sárkány annyit bókol, hogy Pagina bele is pirult, cserébe viszont addig duruzsolt, míg végre Hóbort el tudott aludni.

Fántini lovag felmentette a szolgálat alól lófehér Üstökösét, merthogy teljesítette a küldetést. Hálából megkapta Honóriusz legkisebb lányának kezét. Ezt úgy értsétek, hogy a legeslegkisebb volt, ami azt jelentette, hogy pipiskedve is alig ért fel Fántini mellkasáig.

– Csakugyan akkora vagy, mint egy fele királylány! – örvendett az ifjú férj, aki a királylány mellé még kapott egy icipici darabot a királyságból is. Éppen akkorát, hogy fel tudott rajta húzni maguknak egy icipici házat.

Pontosan négy gyermekük született. Egy feleméretű, de csodaszép, egy pipaszárlábú, de nagyon bátor, egy barna szemű, kedves és egy fogatlan kis hadakozó, aki éppen a bölcsőben alszik. Hogy milyen lesz, azt még nem tudni, de egy biztos, mindenkinek jut majd egy jól lovagolható sárkány.

BÁBEL ANTÓNIA

GYŐRI-NÁDAI RÉKA
ÉS GYŐRI ZOLTÁN

Mit Játsszunk? – Társasjáték ajánló

Győri Zoltán és Győri-Nádai Réka a hazai társasjátékos élet kiemelkedő és megkerülhetetlen szereplői, edukációs munkájuk egyedülálló az országban: a Mit Játsszunk? társasjátékos vlogot vezetik 2017. januárja óta.

Ars poeticánk, hogy a társasjátékozást mint minőségi együtt töltött időt és remek hobbit népszerűsítsük. Szerintünk a játék a lélek ideális állapota, "nemcsak" a gyermekek, de egyértelműen minden korosztály számára. Véleményünk szerint a társasjátékozás érték, ezért azon dolgozunk, hogy minél több embernek mutathassuk meg a játékok szeretetét. Eme remek hobbi népszerűsítésének érdekében videókat készítünk, hogy segítsék a régi és új játékosokat és érdeklődőket eligazodni a modern társasjátékok világában. A Youtube csatornánkon megtalálhatóak: játékbemutató videók, végigjátszások (Gameplay), dobozbontó (Unboxing) tartalmak, interjúk, tematikus listák, beszélgetések, társasjátékos rendezvények ajánlása és bemutatása.

A játékok - nem csak a társasok - fejlesztik az érzelmi intelligenciánkat. Érdekes megfigyelni, miként viselkedünk olyan helyzetben, amikor győzünk, vagy hogyan dolgozzuk fel a veszteséget. Sok olyan helyzet van, amelyet csak játék közben tudunk megtapasztalni, ez pedig használ az önismeretnek, ha az ember tudatosan csinálja. Emellett hat a kommunikációra, megmutatja, hogyan tudunk információt átadni vagy összefogni a másikkal. Mindemellett szabálykövetést is tanít.

Szerintünk a játék mindenkié, és úgy gondoljuk, hogy mindenki életében jelen van a játék. Mikor például eljárszunk a gondolattal, hogy mi lett volna, ha. Vagy, ha szeretünk sudokuzni. A pontgyűjtő kártyák is ezt erősíthetik, de az is játék, ha valaki szereti odaírni egy YouTube-videó alá, hogy „első”. Évente 3600-nál is több játék jelenik meg, elég széles a kínálat. Nincs olyan játék, amelyet mindenkinek ajánlanak, de mindenki számára van megfelelő játék.

A következőkben négy olyan társasjátékot/társasjátékcsaládot ajánlunk, amely kisebb és nagyobb gyerekekkel egyaránt élvezetes tud lenni.

Álomház

Amikor egy házat építünk, akkor egy kis világot teremtünk, ami teljes mértékben a miénk. A Gazdálkodj okosan! után ez az a modern társasjáték, ami nagyon jó családi játék, összehozza az egész családot, és mindegyik játékos elkészítheti saját otthonát. Kellemes érzés, hogy nem érezzük, ki nyeri meg a játékot - ez csak a játék legvégén derül ki. Erényei közé tartozik még, hogy letisztult, aranyos, hangulatos a grafikája, valamint a hossza fél óra: pont olyan hosszú, amennyire a téma megköveteli, hisz' néha csak rövid időnk van együtt kapcsolódni.

Ticket to ride család (kiemelten "Az első utazás")

A Ticket to Ride családi társasjáték kisebbeknek szóló változata: "Az Első Utazás" azért jött létre, hogy akár 6 éves kortól érdemben átélethető legyen a mára klasszikusnak mondható "Ticket to Ride élmény".

Egyszerű szabályokkal és szép asztalképpel dolgozó társasjátékban nagyon jó érzés, hogy az egész család együtt tud játszani - a legkisebbtől a legidősebbig.

Dixit család (kiemelten Stella)

Modern családi társasjátékok esetében fontos az esztétikum, hogy ne csak az agyat, hanem a szemet és a lelket is gyönyörködtesse. A 'Dixit család' az egyik legszebb grafikai társasjáték a piacon. Egy asszociáción alapuló játékról van szó. Ám a legújabb "családtagnak", a Stellában a Dixithez képest fordított a menet: a játéktól kapjuk a szavakat és azokhoz keressük a képeket. Ez kisebb gyerekek esetében egyszerűbb bekapcsolódást eredményez - nem nekik kell kitalálni a szavakat. A játék továbbra is az asszociációt használja, de mégis másképp mozgatja meg az agyat.

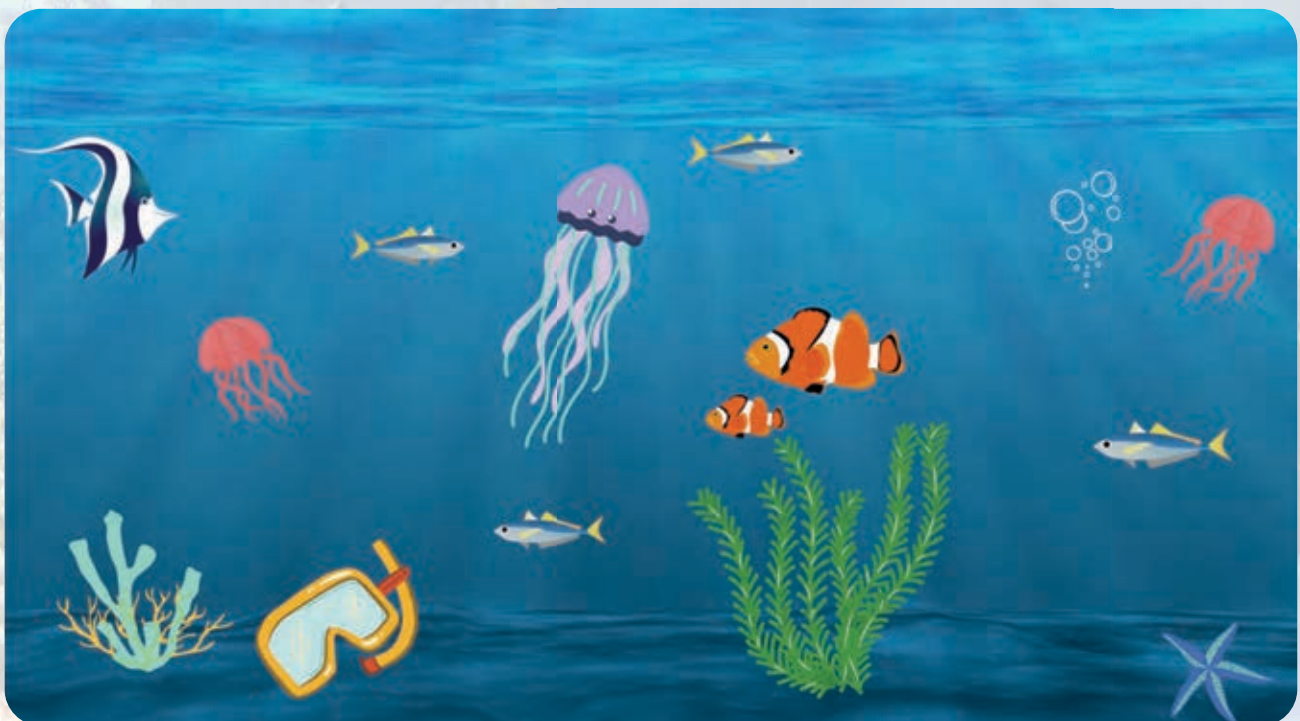
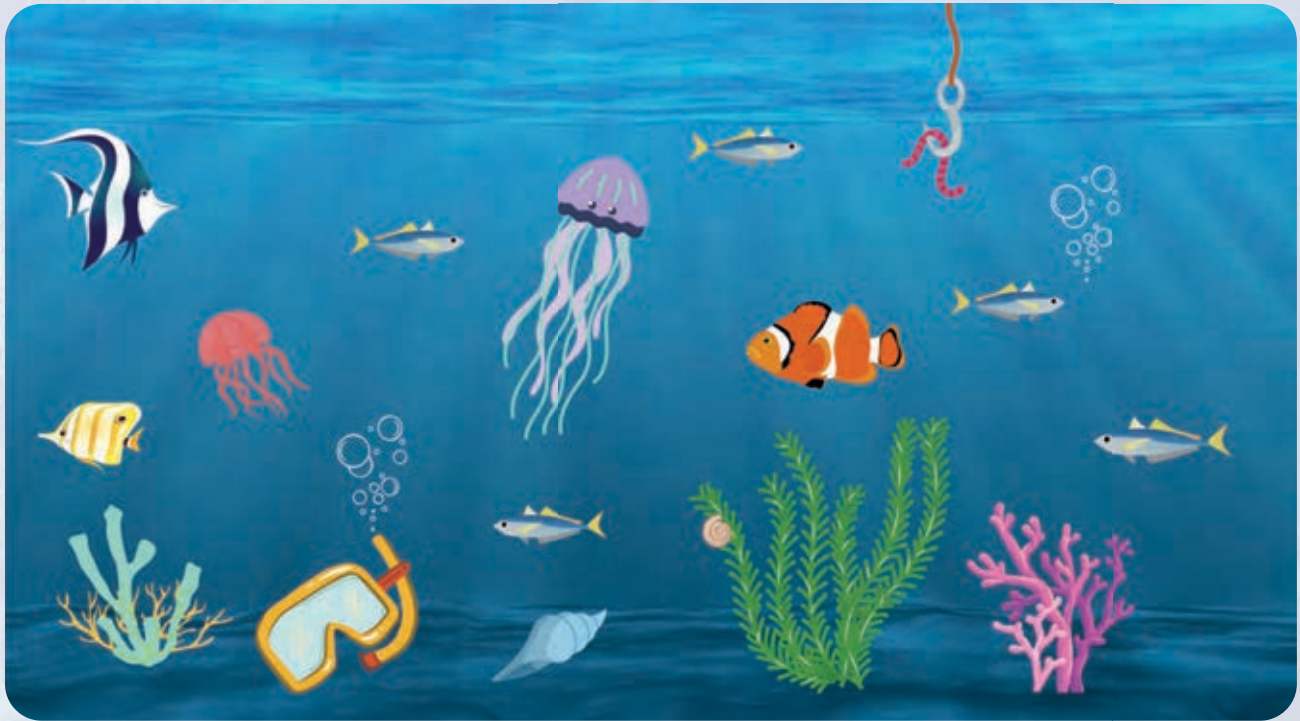
Kingdomino család (kiemelten Kingdominó és Dragomino)

Kifejezetten kellemes érzés, ha sikerül valamit megépíteni. Az alap Kingdomino egyszerű és nagyszerű, nem igényel kiegészítőt. Ez a remek társasjáték a 2016-os megjelenése óta azonban nemcsak számos díjat nyert, de egy játékcsalád is épült köré.

A Kingdomino hatalmas sikere után született meg a Dragomino, mely egy gyerekeknek szóló verzió. Aki ügyes, az tűnemenyes sárkánycsemetéssel találkozhat ebben a gyönyörű és könnyed gyerekjátékban, mely egyszerre ötvözi a nagy előd adta téralkotást, a lapkahúzás adta szerencsét és a bájos mesevilágot.

GYŐRI-NÁDAI RÉKA ÉS GYŐRI ZOLTÁN
(A SZERZŐKRŐL A KÉPET KÉSZÍTETTE:
FÉZLER GEORGINA)

Megtalálod a **10** különbséget
a két kép között?

Nyári szókereső

Keresd meg a nyári kifejezéseket!

BALATON, STRAND, FAGYI, HAJÓ, NAPTEJ, HOROG, LABDA, HAL, VAKÁCIÓ, HEKK, LÁNGOS, JÉGKOCKA, SÁTOR, HOMOKVÁR, STÉG

O	L	A	B	D	A	R	K	N	A
B	Á	H	A	J	Ó	Ú	S	Y	M
H	N	K	L	Ú	Á	G	Á	I	V
O	G	F	A	G	Y	I	T	Ó	A
M	O	Ú	T	H	O	R	O	G	K
O	S	Y	O	H	S	K	R	S	Á
K	Ő	S	N	A	P	T	E	J	C
V	K	T	E	L	É	J	B	R	I
Á	J	É	G	K	O	C	K	A	Ó
R	I	G	A	J	H	E	K	K	B

Számold a fagyit!

Mindegyik fagyi mellett színezz be annyi karikát, ahány darabot látsz belőle a bal oldalon!

Őszi találkozó

Sobri Jóska Élménypark, Kislőd - 2022. szeptember 10.

**Szeretettel hívunk és várunk minden kedves
NOE tagcsaládot idei Őszi Találkozónkra
a Kislőd mellett található Sobri Jóska Élményparkban!**

Szeretnénk, ha a **NOE 35. születésnapja** alkalmából egy felejthetetlen,
élményekkel teli napot töltenénk együtt!

Az Élményparkban a kicsik és a nagyok is megtalálhatják a számukra megfelelő kikapcsolódási lehetőséget. A csodálatos környezetben a kicsiket várja a játszótér, a Hámori strand, az erdei pihenőhelyek séta közben. A nagyobbak és az extrém sportot kedvelők is találnak érdekesnél-érdekesebb mozgási lehetőséget a kalózhintán, a családi hullámvasúton, az extrém mászófalon, a hófánk pályán, különböző ugráló asztalokon, a vízi akadálypályákon, és még sorolhatnánk a sok kipróbálni valót.

Az igazi adrenalinfüggők befizethetnek még bobozni, gokartozni vagy „repülhetnek” a megazipline pályán.

Pihenésképpen ajánljuk főleg a gyermekek számára a különböző kézműves foglalkozásokat és természetesen partnereinkkel is találkozhattok.

Aki több napra érkezik, annak már most érdemes szállást foglalnia Kislődön vagy környékén.

A részletes tájékoztatót rövid időn belül küldjük, hogy minél könnyebb legyen a döntés.

Figyeljétek a NOE honlapját és a levelezési listát!

Szeretettel várunk Benneteket!

NOE Titkárság

UNATKOZOM!

BINGÓ A NYÁRI SZÜNETRE

Olvass a szabadban!	Építs kártyavárat!	Ugróiskolázz!	Rakj ki egy kirakóst!	Írj egy levelet a legjobb barátodnak!
Fejts rejtvényt!	Fess egy képet!	Írj egy mesét a családotról!	Tanulj meg egy bűvésztrükköt!	Építs homokvárat!
Ugrálókötelezz!	Készíts limonádét!		Számold meg, hány könyv van otthon!	Szedj gyümölcsöt!
Egyél kínai evőpálcikával!	Hajtogass papírepülőt!	Tanulj meg egy verset!	Fújj buborékot!	Építs bunkert!
Küldj képeslapot a nagyszüleidnek!	Gyűjts bogarakat!	Hintázz!	Egyél fagyit!	Rajzolj krétával az aszfaltra!

Vidám Vakáció

Évről-évre gyermekek sokasága várja izgatottan a nyári szünidő kezdetét. Bár kötelező olvasmányok akadnak, sőt, vannak iskolák, ahol a gyerekek egyéb tantárgyakból is kapnak nyári házfeladatot, az azért biztosan állítható, hogy ebben a 2,5 hónapban olyan időtöltésekre is lehetőség lesz, amelyekre a tanév során nem, vagy csak nehezen jutott idő. Ilyen időtöltés lehet a különböző kreatív tevékenységek végzése is. Az alábbiakban néhány, a család bármely tagja számára szórakoztató kreatív ötletet gyűjtöttünk össze. Reméljük, mindenki talál köztük kedvérevalót és egy kicsit hozzájárulhatunk ahhoz, hogy ez az idei vakáció igazán vidám legyen.

FORGÁCS LAURA

Parkolóház

Hozzávalók:

- egy nagyobb doboz vagy láda
- wc-papír gurigák
- ragasztó (vagy ragasztópisztoly)
- kartonpapír (nem minden esetben szükséges)

Elkészítés:

A dobozt állítsuk az oldalára, majd a képen látható módon kezdjük el beleragasztani a wc-papír gurigákat. Ha a dobozunk mélyebb, mint amilyen hosszúak a gurigáink, a kartonpapírt ragasszuk a gurigák hátuljához – ezzel megelőzhető, hogy az autók

hátraguruljanak és leessenek. A parkolóház gyakorlatilag már készen is van, dekorálásának csak a képzeletünk szabhat határt.

Gyurma-csiga

Hozzávalók:

- üveggolyó
- gyurma (tetszőleges színű)
- fekete gyöngy (vagy fekete színű gyurma)
- kb. 2 cm hosszúságú drótdarabok (vagy vékony gallyak)

Elkészítés:

A gyurmából formázzunk egy vastag, falevél formájú alakzatot. A közepébe nyomjuk bele az üveggolyót, majd ügyeljünk rá, hogy a csiga farkát elvékonyítsuk, a fejét pedig a képen látható módon formázzuk. Helyezzük a csiga fejére a drótot, illetve a gyöngyöket.

Parafa-hajó

Hozzávalók:

- parafadugók
- habpapír/dekorgumi lap
- hurkapálca
- ragasztó (vagy ragasztópisztoly)
- matrica (opcionális)

Elkészítés:

Ragasszunk össze tetszőleges számú parafadugót. Ezután a habpapírból vágjunk ki egy trapéz formát – ez lesz a vitorla.

A hurkapálca

egyik végét hegyezzük ki, majd szúrjuk át a kivágott vitorlán a képen látható módon. Ezt követően a hegyes felével lefelé szúrjuk bele a parafa-alapunk közepébe és már el is készült a hajó.

FORGÁCS LAURA

Festménylövés

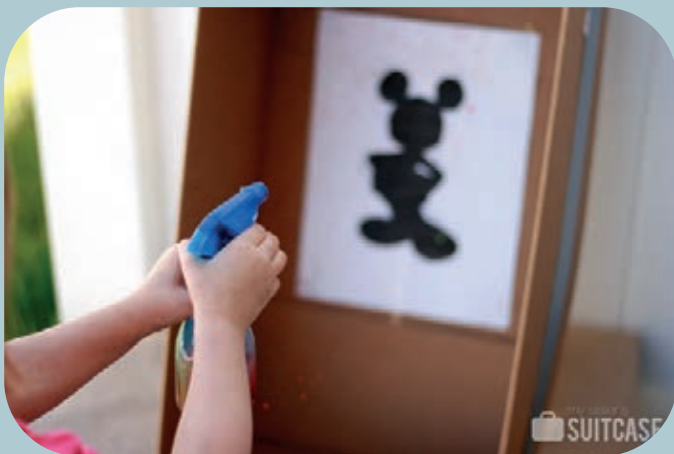

Hozzávalók:

- kartondoboz
- fehér kartonpapír
- színes papír
- ceruza
- olló
- gombostű
- kézművesfesték (vizezett)
- vízipisztoly vagy spriccelő fejjű flakon

Elkészítés:

A színes papírra rajzoljunk tetszőleges formát, majd vágjuk körbe. A fehér kartonpapírt ragasszuk a kartondoboz belsejébe, majd a kivágott formát tűzzük rá gombostűvel.

A kézművesfestéket vizezzük fel, majd töltsük bele a spriccelő flakonunkba vagy a vízipisztolyunkba. Ezután kezdődhet a festés! Lehet spriccelni közelről, távolról, egy színnel, több színnel. Amikor a festék megszáradt, távolítsuk el a gombostűket és az általuk rögzített, kivágott formát. Az így elkészült alkotásokkal tetszés szerint dekorálhatjuk otthonunkat, de akár ajándéknak is tökéletesek.

Árnyékfestés

Hozzávalók:

- aszfaltkréta
- egy barát/testvér/szülő/nagyszülő
- napsütés

Elkészítés:

Ha szeretnénk a hagyományostól eltérő, ugyanakkor fantasztikusan mókás alkotásokat készíteni az aszfaltra, nincs más dolgunk, mint egy viszonylag korai vagy kései, ámde napos órában, többedmagunkkal krétát ragadni. Vegyünk fel egy minél mulatságosabb pózt, majd kérjük meg társunkat, hogy rajzolja körbe az árnyékunkat. Ezután nincs más dolgunk, mint tetszőleges színekkel és mintákkal díszíteni az így keletkezett sziluettet.

Dekorhomok

Hozzávalók:

- só
- ételfesték
- simítózáras tasak
- üveg
- tölcser
- kanál

Elkészítés:

Tegyük a sót a simítózáras tasakba. Csepegtessünk hozzá egy kis ételfestéket, majd rázzuk jól össze. Ha nem elég élénk a szín, adjunk hozzá még egy kevés festéket, de vigyázzunk, ha túl sok a festék a só nedvessé, csomóssá válhat. Miután minden színnel elismételtük a fenti műveletet, nincs más dolgunk, mint a tölcseren keresztül belekanalazni a színes „homokot” az üvegünkbe. A feltöltött üveg vidám dekorációja lehet bármelyik otthonnak.

Örömhír

A Szigetszentmiklósi Nagycsaládosok Egyesülete egy aprósággal bővült **Balajti Abigél** személyében. Abigél negyedik gyermekként érkezett a családba, kicsit hamarabb a vátnál, de annál nagyobb boldogságban.

Nagy örömmel mutatjuk be **Varga-Balázs Lillát** (52 cm, 3350 g), aki 2022. március 7-én érkezett közénk. Szülei, Balázs Nikolett és Varga László már nagyon várták érkezését. Isten éltesse az egész családot!

Örömmel tudatjuk, hogy a „Szemünk Fénye” Nagycsaládosok Üllői egyesületében 2022. február 12-én megszületett Nagy Erika és Nagy Károly negyedik gyermeke, **Boglárka**. Orsolya, Anna és Mátys nagy örömmel fogadták kistestvérüket.

A nevem **Rigó Zete Tamás** és szüleim, valamint három nővérem alig tudnak betelni az örömmel, hogy végre fiú érkezett a családba.

A Lakatos család hatalmas boldogságára ikrekkel bővült családjuk. **Lakatos Lilla** (47 cm, 2650 g) és **Lakatos Luca** (47 cm, 2400 g) 2021. december 21-én születtek. Örömmel üdvözlö a kis jövevényeket az Életfa Nagycsaládos Egyesület Dombóvár közössége.

2022. március 14-én megszületett **Kiss Barnabás**. Szülei és négy testvére már alig várták érkezését. Isten éltesse az egész családot!

Simon Zsombor
2021. december 16-án látta meg a napvilágot szülei ötödik gyermekeként. Misi, Lujzi, Dénes és Bori után nagyon örülnek, hogy megérkezett Zsombi!

Meszesán Noel (52 cm, 2950 g) családjuk legkisebbik tagja 2022. március 27-én, a 37. hétre született. Noelt három testője, Gergő (10), Maja (4) és Milán (2) már nagyon várta.